

శ్రీ రస్తు.

భగవద్గీతలు

వీనికి

ఇంద్రకంటి వేంకటశాస్త్రిగారిచే
తెలుగున ద్వపదకావ్యముగా
రచియింపబడిన
హరిసూక్తి తరంగిణి

గ్రంథస్వాతంత్ర్య మొందిన
విన్నకోట అప్పలనరసింహులుగారిచే
స్వకీయ మగు
శ్రీశారదామకుటముద్రాక్షరశాలలో
ముద్రింపింపబడి
ప్రకటింపబడియె.

కాపీ గైటు చేయబడినది.

VIZAGAPATAM:

Printed by A. VENKATAREDDI, at the S.S.M. Press.
1897.

శ్రీరస్తు.

ఉపోద్ఘాతము.

శ్రీమన్నారాయణుండాత్మీయమాయా
విలాసోల్లాసంబున కల్పితానల్పలోకా నీక
క్షతాణ పరాయణుడై దుశ్శీల నరపాలరూ
పాసురవ్రాత సంజాతాపార భూభార ప
రిహారంబుకై స్వాంశంబున శ్రీకృష్ణ వాసుదే
వమూర్తిరూపంబున నవనిపై నవతరించి కు
రుపాండవ భండనంబునం బురందర నందను
నరదంబునకు సారధ్యం బాచరించుచుండ,
గాండీవధరుండు దయాబంధురుండై స్వబం
ధుమారణంబునకు రణంబొనర్ప సమృత్తింపక
యుష్టులింపందొడంగిన కవ్వడిని నిమిత్త మా
త్రంబాచరించి లోకోపకారకంబుగ నాతని
చేత శోకమోహంబుల నపనయించు నెపం
బున నిరవద్య విద్యా సామర్థ్యంబున స్వాను
భవవేద్యంబగు నిర్విశేష చింతాతాద్వితీయప
రబ్రహ్మ తత్వంబు నతిగూఢభావబోధక సా

ధుతర మాధురీధురీణంబులైన ప్రచుర వచన
రచనలంబ్రవచించి యయ్యర్జునుని కయ్యంబు
నకు నియ్యకొలిపె- తత్ప్రసంగంబు భగవద్గీ
తాస్త్యుతి యనంబరగె.

అయ్యెడం దైకాలికలోక ప్రవృత్తి నివృ
త్తి పరిజ్ఞానధుర్యుండగు పారాశర్య మహర్షి
వర్యుండు కురుపాండవ సంగరావసరంబున
కృష్ణార్జున సంవాదాత్మకంబైన భగవద్గీతా
ప్రసంగంబు పరమరహస్యంబుగ బ్రవర్తింతి,
న నెఱింగి శ్రీకృష్ణ మేఘం బమోఘంబుగ న
య్యర్జునాహార్యంబుపై నాశ్చర్య ధుర్యంబుగ
నఖండ సచ్చిదానంద స్వరూపాద్వయ సప్ర
తియోగిక పరబ్రహ్మ జ్ఞానామృతరసం బపా
రధారాసారంబుగ వర్ణించిన తద్రసవిసరం
బభంగతరంగిత తరంగిణి తెఱంగున నెల్లెడ
ల వెల్లువనై ప్రవహించుచుండునట్లు గాం
చి, స్వకృత మహాభారత మహీతలంబున స
మంచిత భీష్మ పర్వాభిధానోదార కేదారం
బున సకల వేదాంతభావ విఖ్యాత భగవద్గీ
తాఖ్యాప పర్వేషు వృక్షారామంబుగభ్రీంచి
బ్రహ్మానంద రసయోగ విశిష్టంబుగ పుష్టిపథం

గావించి యష్టాదశాధ్యాయంతర్గత శ్లోకే
క్షుప్తకాండమండలంబులందు బూర్వోక్తజ్ఞా
నామృతరసంబు గోష్ఠ్యంబుగ నిక్షేపించెను.

అనంతరం బొక్కింత కాలంబునకు నిష్ప
రమరహస్యంబు ప్రాచీనులైన పండితులు క
ర్ణాకర్ణి నాలించి, పూర్వోక్త భగవద్గీతాశ్లో
కేక్షుప్తకాండంబులఖండించి రసబిందుప్రా
ప్తి నానందించిరి.

మరికొంత కాలంబున కమిత దుర్మత పరి
హరకులును, ఖలీభూతాద్వైత మతోద్ధార
కులును, అంగీకృతాపర పరమేశ్వరావతారు
లును, పరలోక సాధనబోధ ప్రతిపాదకగ్రం
థనిబంధనానుమోదులునైన శ్రీమదాది శంక
రాచార్యభగవత్పాదులవారు మున్నగు సర్వ
కళామండన పండితులైన పండితసార్వ భౌ
ములు స్వకీయ మహనీయాఖండ పాండిత్య బ
లంబున సప్రభృష్య నిర్దూష్య భాష్యంబులనె
డి ఇక్షుపీడనయంత్రంబులు సంఘటించి భగ
వద్గీతోప సర్వ శ్లోకేక్షుప్త కాండప్రకాండంబు
లను గుడించి తోడనె తదీయ మధురరసపూరం
బు సిద్ధాంతోక్తి పటుఘట కటావంబులకొ

లంది తాత్కాలిక సూరి జనాగ్రణులకర్హా
జలుల ద్రావించి పూర్ణంబుగదనియించిరి.

పిమ్మట యమ్మహా భాష్యములు పూర్వస
త్వ సిద్ధాంతములతో సంస్కృత పద పటలం,
బుల జటిలంబులై సామాన్య విద్యావంతుల
కత్యంత దురవగాహంబులగుటవలన కొంద
రు పదయోజనాఖ్యాక వ్యాఖ్యానములు, గూ
ఢార్థదీపికలు, కేవలాంధ్రీవచనంబులు రచి
చి వారివారి సామర్థ్యంబుల కొలది భగవద్గీ
తార్థభావంబులు దెలుపుచుండిరి.

మీద నుదాహరింపబడిన భాష్యవ్యాఖ్యా
నాదికర్తలకంటె ప్రాజ్ఞుడనుగాకున్నను పం
డితపామరులకు సులభంబుగ పదార్థభావం
బులు గోచరించునట్లు మృదుమధురతత్సమత
ద్భవాంధ్రీ పదకవంబంతో రాగానురాగ,
సహిత మహిత గీతార్థంబుగా సకల లో
కాంతరంగంబులకు హర్షోత్కర్షంబుగా భగ
వద్గీతాస్మృతి, ద్విపదాకృతిగ, తెనిగించి హ
రిసూక్తితరంగిణియను కృతినిరచియించితిని.

కాళి దాసాది మహా కవికృత ప్రహేళన
గ్రంథంబులందు లోపంబులు చూపట్లుచుండ

గా, తదితరాధునాతన కృతనూతన గ్రంథం
 బులందుజెప్పనేల? అనవద్యసముద్యమసంపా
 ద్యమాననూత్నామూల్య రత్నంబునందే దో
 సోన్వేషణంబుగాని తేజులేనిగాజుపూసయం
 ధు దోసములు రోయి పని యేమి? అని మదీ
 యకృతిలోపంబులుజూపక, ఇందు గంగా తు
 ర్గమమదేక్షు కాండంబులందు గ్రమంబుగ
 నమరిన కళంకపంకనైల్య వక్రతలవలన దత్త
 చ్చీతలపవిత్రత్వ సౌరభ్య మాధుర్యంబులకు
 హానిరానితీరున భగవన్త సామాభి వర్ణన బం
 ధుర గ్రంథంబున ఛందోవ్యాకరణ వ్యతిరేక
 లక్షణంబు లుపలక్షితంబులైనను గ్రంథంబు
 గర్హణీయంబుగాదని, యమందమరంద రస
 సుందర మందారసుమరాజితో జేరినదారం
 బునుంగూడ ధరియించిన చందంబున మత్కృ
 త బ్రహ్మజ్ఞానబోధక పదాస్పద భగవద్గీతా
 ద్వీపదకృతినిం బొరపాటులు పాటెంపక య
 నుగ్రహంబునం బరిగ్రహింతురని సుధీపురం
 దగుల బ్రార్థించుచున్నాడను.

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ వేంకటరమణపరబ్రహ్మచేనమః.

హరిసూక్తి తరంగిణి యను
భగవద్గీతా ద్వీపద.

శ్రీరమణ్యనురూప మృదు సుప్రలాప
కారుణ్యరూప వేంకటశైల దీప
నీ దయాలోకంబు నెరపి నాపైని
నాదొక విజ్ఞాపనము చిత్తగింపు
తెలియగోరుచునున్న ధీమంతులకును
తెలుగున గీతా స్మృతిస్థ భావంబు
ద్వీపదగా రచియింప దీక్ష గైకొంటి
ఇపుడు నా హృదయమం దిరవుగా నుండి
భవదీయ పాండిత్య బలము నాకొసగి
కవిజన శేఖరుల్ గాంచి హర్షింప
ఈకృతి పూర్తి జేయింపు నాచేత
నీకృప లేకున్న నే నెట్లు నేర్తు
కెండ్లియు గలదొక విజ్ఞాపనంబు
నిండుగ నాపూన్కి నెరవేర వినుము

శ్రీవత్సగోత్ర వార్షిధి సుధాకరుడు
 నై వెల్లు తిమ్మయార్య తనూజులందు
 ఆర్యసన్నతచర్యుడగు నిండ్రకంటి
 సూర్యనారాయణ సూరి వర్యునకు
 బుచ్చెమాంబకు గల పుత్రులయందు
 అచ్చుగ నెన్న రెండవ సుతుండనగు
 వేంకటశాస్త్రి నా వెలసిన నేను
 శాంకరీ సౌభాగ్య సంపన్నయైన
 సుందరాంబికయను సుదతియందొక్క
 నందను వేంకట నరసింహ సంజ్ఞ
 నన్నపూర్ణాభిఖ్యయైన పుత్రికను
 గన్నవాడ చిదాత్మగతి సున్నవాడ
 శ్రీమత్ప్రభుర సుందరీ దయాలబ్ధ
 కామిత సుకవితా కౌశలుండనయి
 వేంకటరమణ గర్వితవైరి హఠణ
 శంకలేక మదీయ సంతాపములను
 సార దయారసాసార ధారలను
 వారక వారించి పారంబులేని
 నిస్సార సంసార నీరాకరంబు
 లెన్నగ నీవవలీల దాటించి
 ఐహికాముష్మికానాయాస సుఖము

లీహాలాసంగి నన్నెలమి బాలింప
 జతురుండవని నమ్మి స్వామి నీపేర
 శతకత్రయ మొనర్చి సరగనీకొనగి
 నిన్నెన్ని వన్నెల నీప్రసన్నతకు
 సన్నుతించిన నీప్రసాదంబాకింత
 నాయందు లేదని నాదైన్యహాని
 జేయ జాలుదురని శ్రీమంతులైన
 మానవాధముల నున్మార్గవర్తనుల
 దీనత దోప నుతించి వేడితిని
 కన రేయి బవలును కాకఘాకముల
 ననుకరించు ధనాధ్యులైన మానవులు
 తనరు కళాధ్య విద్వత్ప్రభాకరుల
 ధనమదాంధత గల్గి దర్శింప గలరే
 కావున నట్టి సకల్షస్తుతిని
 గావించి ఘోరపంకమున మద్రసన
 అపవిత్రయగుట నేడఖిలలోకముల
 సుపవిత్రముల జేయ శోభిల్లుచున్న
 మృదు భవత్పదము నాహృదయపద్మమున
 ముదమున గదియించి పొదలినభక్తి
 బతితపావనకర భవదీయ నామ
 తనుతిస్తుతి పాతచర్యాభిధాన

సాంగ గంగాతరంగావగాహముల
 సంగతి శుద్ధి పాసంగ గావించి
 హరిహరవిధి రమార్యాసరస్వతుల
 సరసవాక్కులను పూసరులఁ బూజించి
 రవిని వాల్మీకి పరాశరాత్మజుల
 ప్రవిమల సంస్కృతాంధ్ర కవీంద్రతతుల
 మునుపుగ దక్షిణామూర్తిదైవమును
 ఘను జంద్రభట్ట జోగయశాస్త్రివరుని
 గురుశిష్యులైన ముకుంద ఫల్గునుల
 పరమభాగవతులౌ ప్రహ్లాదముఖుల
 తుమ నాదిశంకరాచార్యవర్యులను
 క్రమముగ నామదిం బార్ధింపి మించి
 ద్వైపాయనపోక్త భారతస్థమగు
 పాపమోచక భీష్మపర్వంబునందు
 సాధూక్త యోగశాస్త్రసమాఖ్య నెసగి .
 సాధు కృష్ణార్జున సంవాదమనగ
 దనరు గీతాస్త్రుతి తాత్పర్యమెల్ల
 గనుగొని వివరింప గలవాడొకండు
 హరియెఱుంగును కొంచె మర్జునుం డెఱుగు
 ఒరులెఱుంగుదురన్న నుక్తిమాత్రంబు .
 వ్యాసుండు జనకుండు యాజ్ఞవల్క్యుండు

వ్యాసపుత్రుడు శుకుం డర్జునునట్లే
 ఎఱిగియుందురు మఱి యితరులందఱును.
 * ఎఱుగుదురొకలేశ మెలమి నాలించి
 కాన గీతాస్మృతిం గల్గును భావమును
 గానగ నీయంత ఘనుడు గావలెను
 దీనితాత్పర్యంబు దెలియజేయుటకు
 నేనెంతవాడను నీరదశ్యామ
 షనను కొంచె మేనాలించినట్లు
 సినెనరున దెల్పు నీమాటకతన
 జానుగ దేవభాషాపరిజ్ఞాన
 హీనపామరులకు హితకారి గాగ
 పొలతుల కెనియు బోధించునట్లు
 తెలుగుభాషాశైలి ద్విపదరూపముగ
 వెసమృదూక్తులతోడ విరచించి కృతికి
 రస హరిసూక్తి తరంగిణి యనగ
 తగిననామమిడి తత్ప్రతిభాగమునకు
 ఒగి తరంగాభిఖ్య నొనరించి పేర్తి
 నాకోలు నెరవేర నగ రాడ్విహార
 నాకృతి కన్యకా నాధుండ వీవ
 యనుచు నీకృతికన్య నర్పింతు నీకు
 ఆనుకంప దీపింప నలరి చేకొనుము

కృతికన్యాయందుండు నెల్లతప్పులను
 చతురతతో నీవ సవరించుకొనుచు
 పుత్రికాసంతతి బుట్టించి దీని
 పుత్రికల్ భువినిండి పాలుపొంద నిమ్ము
 మహిరమా మానీనీ మణ్యవతార
 మహితయా సల వేలి మంగతో కూడి
 అకలంకమగు వేంకటాద్రియందున్న
 అకలుషాత్మనకు నీకర్పణంబుగను
 అమరు నీనలువ రెండవపరార్థమాన
 రమణీయ గౌర వరాహకల్పమున
 మలయు వైవస్వత మనువుకాలమున
 పలుగాకి కలివేళ బ్రధమపాదమున
 అదనగు శాలివాహన శకంబందు
 పదునెనిమిది నూర్ల పదియు రెండవది
 యపు విరోధ్యబ్దమం దబ్జమానమున
 రవి దక్షిణంపు మార్గమునందు నుండ
 కలిత శరద్వేళ కార్తికంబందు
 సలలిత శుక్లపక్ష తృతీయయందు
 వడి బాపముల బాప వరలు నీకృతిని
 గడగిత రచియింప గరుణింపవయ్యుం

అం ర స్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

అర్జున విషాద యోగము.

ప్రథమతరంగము.

శ్రీ మంజువదన రాజిత కుందరదన
 కామినీ మదన వేంకటశైల సదన
 ప్రవ రార్యగేయ కర్ణరసాయనముగ
 నవధరింపుము కథాప్రారంభవిధము
 శ్రీమహనీయుడు ధృతరాష్ట్రవిభుడు
 సామరస్యమున సంజయున కిట్లనియె
 భూమిని సంజయ పుణ్యరాసులకు
 సీమ నాఁ బడు కరుక్షేత్రంబునందు
 దుర్యోధనాది మత్పుత్రకుఁ ప్రసల
 ధైర్యసంపన్నులై ధర్మాత్మజుల
 పాండు సర్వసహాపాల పుత్రులును
 భంజనంబొనరింప వాంఛించి కూడి
 ఏమి'గావించిరో యెఱిగింపుమనుడు
 శ్రావణస్యమున సంజయు డిట్లులనియె

ధృతరాష్ట్ర విను రాజయిన సుయోధనుడు
 ధృతబుద్ధి పూహాకృతిగ నొడ్డుబడిన
 పాండవ సైన్యంబు బరికించి యపుడ
 ఒడన కెవరితో నొకదోలు జేరి
 వచియించె నతని కిప్పగిది నమ్మిడయి
 సుచరిత్ర నీకు శిష్యుడు బుద్ధియుతుడు
 ప్రబల పాంచాల భూవరకుమారుడును
 సబలుండునైన ధృష్టద్యుమ్నుచేత
 కడక పూహాకృతిగా రచింపబడి
 పొడవు మీరెను బాండుపుత్ర సైన్యంబు
 పరికింపు మీ పాండవ బలంబునందు
 నరయ మహారథుండగు ద్రుపదుండు
 ఉరుపరాక్రమవంతు డత్తమాజుండు
 గురుతర బలశాలి కుంతిభోజుండు
 చేకితానుడను కాశీరాజ్యవృషతి
 తేకువ గలవాడు ధృష్టకేతుండు
 అరిభీకరుండు వైబ్యవృపాలవరుడు
 పురుజిద్యుధామన్యు భూరివిక్రములు
 ద్రౌపదీసుతులు విరాటసాశ్వకులు
 ఆపైని యభిమన్యు డతిరథోత్తముడు
 ధరణిపాలురు శౌర్య ధైర్యవంతులగు

వరధనుర్ధరు లాహవత్తోణియందు
 భీమార్జున సమాన వీరులున్నారు
 త్నామరోత్తమ మదీయ బలంబునకును
 రక్షకులెవరొ వారల నీకు దెలియ
 ఈక్షణంబున వదియించెద న్వినుము
 మనవారిలో గార్జ్యమతిచేత నెవరు
 ఘనులొ వారి నెఱిగి గ్రహియింపుమీవు
 నీవు భీష్ముడును గానీనుండు గృపుడు
 వానిరి ఘారిశ్రవస్సును నల్లై
 ఒకని నశ్వధామయును వికర్ణుడును
 జగతిని నాప్రయోజన నిమిత్తంబు
 ప్రాణంబులును విడువంగ నున్నారు
 పూని యనేకు లిప్పుడు చెప్పబడిన
 వారికంటెను సైధవప్రముఖులగు
 వీరలందఱు మహావీర శేఖరులు
 వివిధాయుధవిశేష విభజన భాసురులు
 వివిధసాధనముల వెలయువారలును
 గాన నుదారసంగర విశారదులు
 ఐనను శంతను నాత్మజుచేత
 అభిరక్షితంబయ్యె నస్తద్భలంబు
 శుభముగా బూర్ణమై చూపట్టకుండె

గాన బాండవుల నొక్కగ జాలదేము
 పూనిక నీపాండవుల సర్వబలము
 క్రమముగా భీమాభిరక్షితంబగుచు
 ప్రమదపూర్ణముగ జూపట్టుచునుండె
 ధీరత పూహప్రదేశమార్గముల
 మీరంద టియ్యెడ మీకు నిర్ణీత
 దారుణ సంగరస్థలిని మీఱకయె
 పేరిమినుండుచు భీష్టు నేమరక
 ఒప్పుగ రక్షించుచుందురుగాక
 తప్పరాదనుచున్న ధార్మరాష్ట్రునకు
 కరము సంతోషంబు గలుగఁ జేయుచును
 కురువృద్ధును బ్రతాపగుణవంతుడైన
 సురనిమ్నగా తనూజుడు సింహనాద
 మరుదుగా గావించి యరిభీకరముగ
 పూరించె శంఖంబు పౌలుపొంద విదప
 కౌరవ సైనికాగ్రణులు శంఖములు
 వరగోముఖానక పణవదుందుభులు
 వరుసగబూరించి వాయించిరంత
 ఆవాద్యనిర్ఘోష మంతట నిండె
 ఆవెన్క ధవళవాహముల బూన్పబడి
 ఉన్నతంబై మించు నొక్క తేరిపయి

ఉన్న కృష్ణార్జును లొక్కవైఖరిని
 దివ్యశంఖంబు లొత్తిరి సుచిత్తముల
 భవ్యంబుగ మురారి పాంచజన్యంబు
 దివిజరాజసుతుండు దేవదత్తమును
 పవమానసూనుండు పౌండ్రనామకము
 సదనంత విజయంబు శమనపుత్రుండు
 తదనంతరము మాద్రితనయు లిద్దఱును
 మాననీయ సుఖేష సుణిపుష్పకముల
 పూని క్రమంబుగా బూరించిరపుడు
 అనివార్య విక్రము డర్జునాత్మజుడు
 ఘనతరచాపంబు గల కాశిరాజు
 అరయ మహారథుండగు శిఖండియును
 వరుస ధృష్టద్యుమ్న వర విరాటులును
 అపరాజిత బలిష్ఠుడగు సావ్యకియును
 ద్రిపద దౌహితులు ద్రిపదభూపతియు
 ఈచెప్పబడిన వీరెల్ల వేర్వేర
 ఏచి శంఖము లొత్తిరిభపురాధీశ
 హరి ఘల్లనాది శంఖామోఘరవము
 కరము సంకులచుయి గగనంబు నిలను
 ప్రతిరవంబుల భీకరముగ నింపుచును
 ధృతరాష్ట్రనృప యుష్మదీయులైనట్టి

౧౨ అర్జున విషాదయోగము.

దుర్యోధనాదుల దుష్టచిత్తముల
ధైర్యంబు రెడల డెందము వ్రక్కలించె
ఉభయ సేనల నున్న యోధాగ్రసరుల
రభసపూరిత శంఖరవము పిమ్మటను
స్వనదిషునాతంబు వర్తించుచుండ
హనుమద్ధ్వజుండైన యర్జునుండపుడు
మిన్నక పోరంగ మిగుల యత్నించు
చున్న నీసుతుల దుర్యోధనాదులను
కనుగొని తనకార్తుకం బెక్కువెట్టి
వనమాలి నీక్షించి వచియించె నిట్లు
వనజాక్ష యీగణోపక్రమమందు
మొనసి నేనెవరితో పోరంగవలెనొ
యోధులైయుండిన యోధుకాములను
నీధార్తరాష్ట్రుల నెంతవేగముగ
అరయ జాలుదునొ నీవంతవేగముగ
తురగోత్తమంబుల దోలి యిత్తటిని
ఇరవొందు రెండు వాహీనుల మధ్యమున
సరిగ నాయరదంబు స్థాపింపుమయ్య
దుష్టబుద్ధియుతుండు దుర్యోధనునకు
ఇష్టంబు గావింప నీయుద్ధమునకు
ఏవీరు లీతరి నేతెంచినారొ

కావరంబున బోరగల బలిష్ఠులగు
 నీవీరులను నేను నీక్షింతు గృష్ణ
 నావచోరీతి గ్రన్నన నాచరింపు
 అనిచెప్పి మఱియు నిట్లనియె సంజయుడు
 మనుజేంద్ర విజయు డిమ్మాడ్కి పల్కుగను
 మురవైరి యుభయ చమూమధ్యమందు
 పొరిదోగి భీష్టుల ముందటనున్న
 సకలరాజన్యుల సంతతి కెదుట
 ప్రకటంబుగ రథంబు వడిదోలి నిలిపి
 ఓకిరీటి సమీక మొనరింపనున్న
 ఈకురుపైనిక బృందంబు గనుము
 అని సవ్యసాచితో హతి పల్కనపుడు
 వనచరధ్వజు డిరువాగులందున్న
 తాతల చినపెద్ద తండులన్ గురుల
 భ్రాతల బుత్రుల బౌత్రులన్ సఖుల
 మామల మేనమామలనింక మరియు
 ఘామీశులందలి పురుష పుంగవుల
 ఉపకారులనుగూడ నొగిజూచి విజయు
 డపుడందునున్న వారందరజూడ
 బంధువులని దయా బంధురుండగుచు
 వా దురుచీగతి బలికె గృష్ణునికి

కమలాక్షయని సేయ గాంక్షించివచ్చి
 సముపస్థితంబగు స్వజనంబు జూచి
 సకలావయవములు సడలుచు నుండె
 మొక మెందుచుండె నిప్పుడు మేనవణకు
 కడురోమహర్షంబు గలుగుచునుండె
 కడిది హస్తమునుండి గాండీవధనువు
 జారుచున్నది మేన జ్వలియించు చుండె
 సారథు నామానసము దిట్టముడిగి
 కదలిస దానివైఖరి నుండె గాన
 కుదురుగ చేరిపై కూర్చుండ జాల
 విపరీత శకునముల్ వీక్షించుచుంటి
 చపలత నని బంధుజనమునుజంపి
 పెదప మేల్గానను విశ్వంభరుండ
 ఇదెవిను సమరంబు నేనిచ్చగింప
 కోరను రాజ్యంబు కోరను గెల్పు
 కోరను సుఖముల గోపాలదేవ
 మాకేల రాజ్యంబు మాకేల బ్రదుకు
 మాకేల భోగముల్ మాధవాయికను
 ఏచియేద్రోణాది హితులకై యిప్పుడు
 మాచేత మా రాజ్య మహిత భోగముల
 పట్టగు సుఖములు వాంఛింప బడెనొ

అట్టి యాద్రోణాదులగు నెల్లవారు
 ప్రాణధనంబులు వర్జించి యివుడు
 మానక సంగ్రామమహి నున్నవారు
 తాతలు పౌత్రపుత్రకులు తండ్రులును
 మాతలస్యాల సంబంధి ముఖ్యులును
 క్రొర్యంబుచే మమ్ము గారించుచున్న
 దుర్యోధనాదుల దొడరి త్రైలోక్య
 రాజ్యంబుకొరకేని ప్రహరింపబోను
 ఈజ్యానిమిత్త మింకేల చెప్పవలె
 దుర్యోధనాదుల ద్రుంచుట చేత
 పర్యాప్తమగు విష్టప త్రయ ప్రాప్తి
 గలిగిననేని నిషాగరణంబుగను
 అలిగి వారలు మమ్ము నడపవచ్చినను
 వారలజంపగ వాంఛింపనేను
 ఆరణ్య నిదియగా దచ్యుతావినుము
 అనిలోన దుర్యోధనాదుల జంపి
 మనకేమి హర్షమో మాధవాచేవుము
 విషము బెట్టినవాడు వెసఖడ్గమూని
 విషముడైనరకంగ విచ్చేయువాడు
 పరేదారహర్తయు బరభూమిహర్త
 పరధనహర్తయు భవన దాహకుడు

అనెడు నీయార్థులు నాతతాయులుగ
 ననుదు రీదృశులయి యగపడుచున్న
 ఈ ధార్తరాష్ట్రుల నిల గూల్తుమేని
 బాధకపాపమే ప్రాప్తిండు మనకు
 గాన బాంధవులను ఖండించియెట్లు
 మానిత సుఖులము మనము కాగలము
 కావున మ్రందింపగారాదు బాంధ
 వావృత ధార్తరాష్ట్రాదుల మనకు
 అధిరాజ్య లోభోపహత చిత్తులగుచు
 అథము లీదుర్యోధనాదు లన్వయము
 త్షయమొనర్చుటచేత కలుగు దోషమును
 భయద మిత్రద్రోహ పాతకప్రాప్తి
 తెలియంగ జూడ రే తెఱగుననైన
 కులనాశకృతమైన ఘోరదోషమును
 గను మనచేత నీకలుషంబు వలన
 వినివర్తికొరకు నెవ్వధి గానరాదు
 కులనాశమగుచుండ గుణవంతములగు
 సత్వితస్థిర మలాచారము ల్పాలియు
 ఆచారమడగిన నఖిల వంశమును
 వీచి యనాచారమే యాదుకొనును
 జలజలోదన యనాచారంబువలన

కులకామినుల్ బెడుగులయి పోయెదరు
 వెలదులు స్వాచార విభిష్టలైన
 గలుగును వర్ణసాంకర్యంబు గృష్ట
 వర్ణసాంకర్యంబు వంశఘ్నులకును
 వర్ణింప సంక్లిష్ట వర్ణంబునకును
 నరక మొందగ కారణంబుగా నుండు
 సరగ నీసంక్లిష్ట సహితలౌవారి
 పితృదేవతలు లుప్తపిండోదకాది
 హేతకృత్యులై యధస్సృతుల గూలుదురు
 ఇద్ధరా చివిజప్రభృతి వర్ణమాలకు
 శుద్ధసంకర మొనర్చుచు నున్నయట్టి
 కులనాశకారుల ఘోరపాపమాల
 వలన పరంపరాప్రాప్తంబులైన
 వర్ణధర్మంబులు వంశధర్మములు
 ఘ్నాంతంబులుగ బోగొట్టంగ బడును
 పురుషోత్తమా యట్లు పోగొట్టబడిన
 స్ఫురిత కులాచారములు గల్గినట్టి
 నరులకు నరక మెన్నడును వాసమగు
 పరులకు దప్పింప వశముగా బెత్తుడు
 అనవిందుమ ధరిత్రియం దేమికతన
 భునము రాజ్యసుఖ సంపత్ప్రీతిభామన

౧౮ అర్జున విషాదయోగము.

అలిగి బంధుజనంబు నడగింపవలపు
గలిగియుంటిమొ దానికతన హెచ్చైన
పాపంబొనర్ప బాల్పడితి మౌరకట
ఏపున నాయుధోపేత హస్తయు
దుర్యోధనాదులు తొడరి యాయుధము
శ్రావ్యంబునుం బ్రతీకారంబు నుడిగి
ఉన్న నన్ననియందు నొరసి యుద్ధవడి
మన్నిగొనుదురేని మహినిదన్వృతియు
దనరనాకు సహింపవగినదే యగును
అనియట్లు పార్థుండు హరితోడబలికి
కానిదుఃఖముచేత గదలింపబడిన
మానసంబునజేతి మార్గచోపేత
ధనువును విడిచి యుద్ధమున చేరిపయి
వనశుచుగూర్చుండె పార్థివోత్తముడ
అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
సరయ శ్రీ సూర్యనారాయణ పుత్ర
వనజాక్షుమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
కనకంద్రకంట వేంకటకాస్త్రి కృతము
రమ హరిసూక్తి తరంగిణియందు

శమహీనవిజయు విషాదయోగంబు
 అనబడు మొదటిది యగుతరంగంబు
 దనరనీకిది యర్పితంజాను గాత
 నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
 గ్రహరాజతేజ వేంకట శైలపాల.

అ ర స్తు.

హరిసూక్తి పరంగిణి.

సాంఖ్యయోగము.

ద్వితీయ తరంగము.

శ్రీవేంకటాద్రిశ శ్రితహృన్నివేశ
వావిన్నపంబు తిన్నగ నాలకింపు
విదప నాధృత రాష్ట్ర విధుని వీక్షించి
సదమలోక్తులనిట్లు సంజయుండనియె
పరమదయాశుత్వ భరమావహించి
గురుచాప్య పూరితాకుల నేత్రుండగుచు
మునుజెప్పినటు భేదమునుబొందు పార్థ
గనుగొని పంకజేక్షణు డిట్టులనియె
అమరలోకానర్హ మపకీర్తికరము
మమకారసహిత పామర సేవితంబు
అయిన యీపటుమోహ మసమయంబందు
జయశీలనిన్ను నేసరణి దాకొనియె
అనవద్య పౌరుష హాని పాల్పడకు
అనుపపన్నమిది నీయందు ఘల్గునుడ

అడచినీమరి తుచ్ఛమును నచైర్యము
 తడయక లెచ్చు యుద్ధమున కర్జునుడ
 అనుడు కృష్ణునకు నిట్లర్జునుడనియె
 వనకాత సేత్ర సపర్యార్థులైన
 ద్రోణుని భిష్ముని దురమందు నెదిరి
 బాణంబులేనెట్లు పరప నోపుదును
 అరయగా మహావీయులైన త్రోడాది
 గురువులజంపక కులేలంబునందు
 భిక్షాన్నభోజన వృత్తిశ్రేయంబు
 అక్షయ ద్రవ్యార్థులగు ద్రోణముఖుల
 తెగదున్నియును రక్తదిగ్ధ భోగముల
 అగదుగ నీలోకమందె భుజింతు
 ఎలమితో నానింపు మింతియెగాక
 తలప మేమనియందు ధార్తరాష్ట్రులను
 కలువంగగలమొకో కలువంగలేమొ
 సౌలయక ధార్తరాష్ట్రులే కలురోకోక
 వీదిశ్రేష్ఠంబొ మాకీ రెంటియందు
 ఆదినోదును కెల్పు నవకం బెఱుంగ
 వీధార్తరాష్ట్రుల నిక సంహరించి
 ఈధాత్రి బ్రదుకిచ్చింప కుండెదము
 వారభిముఖులం దవస్థితులైది

వారక వగవు భావమునందు నిలచె
 కృపణత్వచునెడి దుష్కృతశక్తిచేత
 నుపహతస్వీయ శౌర్యుండనైనను
 న్యాయుంబునందు జ్ఞానంబు చొప్పుడక
 పోయిన మానసంబు గలట్టి నేను
 అడిగద నాకు సయ్యన నిర్ణయింప
 బడినశ్రేయస్సేది బలుకుముదాని
 నీకు నేశిష్యుండ నిను శరణంటి
 చేకొని కరుణచే శిక్షింపునన్ను
 అరిది యింద్రియముల కత్యంత శోష
 కరమైన నాశోక కలనమెద్దాన
 అడగు నక్కార్యంబు నవనిలో నాకు
 కను సమృద్ధమయి నిష్కంటకంబగుచు
 నడరు రాజ్యము నమరాధిపత్యమును
 బడసియు గానను వసుదేవతనయ
 అనియిల్లు పరహంత యగు నర్జునుండు
 అనిజేయననుచు దైత్యారిసీక్షించి
 పలికి యూరకయుండె భారతాయనుచు
 దెలిపి సంజయుడప్పు ధృతరాష్ట్రుతోడ.
 వెండియునీరీతి వివరింపదొడగ
 రెండు సేనలనుధ్య పుధివి తేరిపయి

అనపాన శోక మోహభ్రష్టమైన
 పనసున ధైర్యంబు మరికానలేక
 పులగు పార్థునిమిత్ర మాత్రంబుజేసి
 యలఘు గూఢాశ్రయాధ్యాత్మ వత్సంబు
 పలు మృదుాక్షుల పరంపర వెల్లిగొలిపి
 యెలమిని లోకోపకృతి సేయదలచి
 వగచుచుండిన పార్థు వదనంబు గాంచి
 నగధారి హాస్యం బానర్చువానివలె
 వచియింపదొడగె నీవక్ష్యమాణగతి
 సుచరిత్ర యోబలసూదనపుత్ర)
 అడలంగ దగని భీష్మదుల గూర్చి
 అడలుచు బండితె వ్యాహరములను
 పలుకుచుంటివి నీవు పండితునట్ల
 వెలయ నాత్మానాత్మ విదులైనవారు
 పృథిబిబొందియున్న వారినిగూర్చి మరియు
 బ్రతికి యుండినయట్టి వారినిగూర్చి
 పండితులగువారు వగవకుండెదరు
 గాండీచి సకలలోకప్రభుండనగు
 పృథేష్ఠ లేకపోయినవాడగాను
 ఆనరిది నవినాశి నగుచెసంగదను
 ఈనీవు లేకపోయినవాడుగావు

ఈస్వపుత్ లేకపోయినవారు గారు
 నరవర్య యీదేహ నాశనంబైన
 తరువాతను మనమందఱము నిక్కముగ
 వడి లేకపోగలవారము గాము
 తడయకీ దేహంబు ధరనశించినను
 మనమందఱము చిదాత్మ స్వరూపమున
 ననయంబు నిత్యులమై యుండగలము
 దేహికి నీక్థూలదేహంబునందు
 నూహింప బాల్యము నొగి జవ్వనంబు
 జరయను మూడవస్థలు గల్గినట్లు
 పరగ దేహంతర ప్రాప్తియుం గల్గు
 జడదేహమున కవస్థా భేదములును
 మడియుటగల్గు నాత్మకు గల్గబోవు
 కావున ధీమఁడాకాయక నాశ
 భావంబులకు మోహపడకుండు నెపుడు
 పంచతన్మాత్రలవలన జన్మించి
 అంచితంబులగు శ్రోత్రాదీంద్రియముల
 విరివగు శబ్దాది విషయ యోగములు
 సౌరదిగ నీతోష్ణ సుఖదుఃఖదముల
 యోగ వియోగంబు లొప్పుచుండినవి
 సేగి నెలవు లన్నిరములుగాన

ఓపార్థ యట్టి శీతోష్ణాదులెల్ల
 నైపుము సుఖముఁ బ్రసక్తిఁచువేళ
 మోదమున్ దుఃఖంబు మొనసినవేళ
 భేదమున్ గనకొకాకృతి గల్గియుండు
 సురరాజితనుజాత సుఖదుఃఖములను
 సరిగనిశ్చయఁడై యెసంగు నేపురుషు
 నిట్టి మాత్రాస్పర్శ లేపలేకుండు
 నట్టి పూరుషవర్మ్యుఁ డమృతత్వమొందు
 పొరిపొరి చెడు దేహమున కున్నిలేదు
 పొరి సదాత్మకు లేకపోవుటలేదు
 ప్రస్తుతంబైన పరబ్రహ్మమనెడి
 వస్తు వెఱింగిన వారలచేత
 సమముగ నీరెండు సదసత్తులైన
 యమఁత రాత్మ దేహముల నిర్ణయము
 వీక్షింపగాఁబడు వివరంబుగాను
 రక్షితాపన్నయేబ్రహ్మంబుచేత
 వ్యాపింపబడెనొ యీ యఖిల ప్రపంచ
 మాపరబ్రహ్మము నవినాశిగాను
 ఎఱుగుచువ్యయమైన యాయాత్మనొకడు
 నఱిమి నాశ మొనర్ప నర్హుండుగాఁడు
 ధృవము సంతత మేకరూపమైనదియు

సవతులేనిది వినాశంబు లేనిదియు
 ఘనత బ్రత్యక్షాదిక ప్రమాణముల
 కనిశం బగోచరమైన యాత్మకును
 అనువొందు నీమేను లంతవంతములు
 అని తత్వవిదులచే ననబడుచుండు
 గాన భీభత్స సంగ్రామం బొనర్చు
 మేనరుఁ డీయాత్మ నేఁజంపువాడ
 అనుకొను నెవ్వ డీయాత్మను నిహతు
 ననుకొను నాయిర్వు రనభిజ్ఞులరయ
 పరముఁ డీయాత్మ చంపఁడు చంపఁబడడు
 నరుడ యీయాత్మ జన్మములేనివాడు
 అనయముండెడివా డనాది శాశ్వతుఁడు
 కనగ నీయాత్మ యొకానొకప్పుడును
 పుట్టఁడు చావడు ముందు నీయాత్మ
 పుట్టి వెండియు పుట్టువును బొందబోఁడు
 కావున దేహంబు ఖండింపబడిన
 చావడందున నాత్మ షడ్భావిగాడు
 నృవరేణ్య యీయాత్మ నేకరూపునిగ
 నవినాశనునిగ నవ్యయునిగా నజుగ
 నెవడెఱింగెడినో వా డేప్రకారముగ
 నెవనిజంపును నెట్లు నెవని జంపించు

చెలువుగ మనుజుండు శిధిలంబులైన
 వలువలు విడిచి నవ్యములైన యితర
 పటములుధరియించు నైఖరి నాత్మ
 తటుకున శిధిలగాత్రములు వజ్జించి
 అన్యముల్ గ్రొత్తజేహము లొందుచుండు
 మాన్య యీయాత్మను మహదాయుధములు
 దునుమ వీయాత్మ నెందును పావకుండు
 అనువుగ గాల్ప డీయాత్మను నీరు
 తడుప నీయాత్మ నెత్తటి మారుతంబు
 చెడమిని శోషింప జేయదుపార్థ
 చేరిక నీయాత్మ ఛేదింపదగడు
 ధారుణి నీయాత్మ దహింప దగడు
 తడవగ యీయాత్మ తడవగా దగడు
 ఎడజొచ్చి యీయాత్మ ఎండింపదగడు
 కావున నీయాత్మ కదలకయుండు
 ఈనిశ్చయెల్ల దానే నిండియుండు
 అవినాశి సుస్థిరుం డాదిశూన్యండు
 ప్రవచనాలభ్య స్వభావు డీయాత్మ
 చక్షురాదుల కగోచరుడు నీయాత్మ
 అక్షీణతరుడు మానాగోచరుండు
 ఈయాత్మ కరైంద్రమైకావిషయుడు

ఈయాత్మయనుచు నిట్లేపుడు జెప్పబడు
 అందున బూర్వోక్తమైన యీయాత్మ
 చందమెఱింగి విషాదింప తగవు
 ఇలసయి బాధుండ యేకారణంబు
 వలన జన్మించిన వానికింజావు
 నిశ్చయమో మృతునికి సంభవంబు
 నిశ్చయమోయట్టి నెరికారణమున
 అపరిహార్యమగు కార్యంబునకీవు
 కృపణత బూని దుఃఖింపగాదగవు
 తనువుల్ ప్రధాన తత్త్వస్వరూపంబె
 ముమవు గాగలవి యిప్పుడు గానుపించు
 మరణ జన్మంబులు మధ్యంబుగలవి
 పరగ ప్రధానతత్త్వమునందె లయము
 గలవియు నగునట్టి కాయంబులకును
 విలపింప నేటికి విజయుండ నీకు
 భూమి నొకానొక పురుషు డీయాత్మ
 నేమియొకప్పుడు నీక్షింపబడని
 ఆశ్చర్య వస్తువు నాకస్తికముగ
 నిశ్చయంబుగ గాంచు నేర్పునజూచు
 అటుల వేరొక్కడీయాత్మ నాశ్చర్య
 మటుల వేరొకని కొయ్యన జెప్పుచుండు

ఇతరు డీయాత్త నెయ్యెడ నద్భుతంబు
 గతివినునుండు నొకానొకండైన
 వెలయు నీయాత్మను వినియు జూచియును
 పలికియు తెలియనోపడు ఫల్గునుండ
 అకలంకముగ లోకులందఱు స్వీయ
 సకలాంగములయందు సర్వకాలముల
 ఓమిత్రుడా నిండియున్న నీయాత్మ
 నేమాయచేతను నెఱుగకున్నారొ
 అట్టి యీమామయే యఖిలవిశ్వమును
 బెట్టుగభ్రమపెట్టు వినుమెంతవింతొ
 నరసురా సురముఖ నానాశరీర
 ధరుల శరీరవధంబొనర్చినను
 ఈయాత్మ యెప్పుడు హింసింపబడదు
 ఈయెడ గదిగాన నిక నీకశేష
 భీష్మాదికౌరవ విగ్రహంబులకు
 ఊర్జ్వగ దుఃఖింప యోగ్యంబుగాదు
 కనగ నింతియగాదు క్షత్రధర్మమును
 కనుగొని యెంతయు గంపింపదగవు
 ఆయోధనముకంటె నవని పాలునకు
 శ్రేయంబు వేటొక రీతిదిలేదు
 స్థైర్యలోకమునకు ద్వారభూతంబు

ఆవృత్తిలేనిది యాచింపబడక
 ప్రాప్తంబయిన యిట్టి ప్రథమ మెవ్వరికి
 ప్రాప్తిండు నాన్వయత భాగ్యసంగతులు
 తదనంతరమ్ము స్వధర్మ యుక్తమగు
 నది యుద్ధమీవు సేయక పోతివేని
 దాన నీవాత్మీయ ధర్మఫలమును
 మానితంబైన సమాఖ్య వర్జించి
 దేవదయాలబ్ధ దివ్యాస్త్రశస్త్ర
 పావనచర్య పాపము పొందగలవు
 ఇంతియెగాదిల నెల్లప్రాణులును
 అంత మొందని భవదపకీర్తమాట
 అనుకొండ్రు శౌర్యధైర్యాది గుణముల
 ఘనత సన్మానంబు గనిన ధీరునకు
 అపకీర్తి మృతికంటె నధికమై యుండు
 కృపణత నీవొందనేల కొంతేయ
 ఏధార్త రాష్ట్రంబ కీవెత్తు శౌర్య
 ధీధైర్య బలగుణాది సమ్మర్దిచేత
 సన్మానితుండవై చాల నొప్పితివా
 తన్న హాగధికుల ధార్త రాష్ట్రంబిక
 భయపడి యనినుండి పారిపోతివని
 నియుత విధంబుల నిను దలంచెదరు

తొలుతను బహుమానితుండవై పదప
 చులకదనంబు హెచ్చుగ పొందగలవు
 నీదు సామగ్ధ్యంబు నిందసేయుచును
 నీదు విపత్ను లనేకంబులైన
 సలుకరానివి పెక్కు పల్కుచుండెదరు
 అలఘు దుఃఖంబేది యగునంతకంటె
 అహితులచే యుద్ధమందు నర్జునుడ
 ప్రహతుండవైన స్వర్గంబు పొందెదవు
 ఓగి శాత్రవుల నీవ యోర్చితివేని
 జగతి భోగముల నాస్వాదింపగలవు
 గానఁ బార్థుండ సంగ్రామంబొనర్ప
 బూనిన సిశ్యులంబున వేగలెమ్ము
 సొరది జయాజయసుఖదుఃఖములను
 పొరయు లాభాలాభముల సమమ్ముగను
 చేసి పిమ్మట పోరసిద్ధంబు గమ్ము
 ఈసరణిన్ రణం బిక జేయ నఘము
 అందవుగద సాంఖ్యమం దాత్మతత్త్వ
 మందలి యీప్రోక్తమగునట్టి బుద్ధి
 ఉక్తమైనది నీకు యోగమందింక
 రక్తిగ నీబుద్ధి ప్రసరింప వినుము
 ఒనర్గ దద్బుద్ధితో యుక్తుండవగుచు

ఘనకర్తృబంధంబు గడకొత్తగలవు
 కౌరవవర్మ యీకర్తృయోగమున
 నారంభ నాశనం బమరుట లేదు
 ప్రాకటంబుగ బ్రత్యవాయంబు లేదు
 ఈకర్తృయోగమం దేమాత్రమైన
 తదుపక్రమము మహద్భయద సంసార
 విదితబంధమునుండి విడిపించిననుచు
 దావలంబగు నీవిధానంబునందు
 ధీవర్మ నిశ్చయాత్మిక బుద్ధి వరము
 క్రమరీతి నిశ్చయరహితుల బుద్ధు
 లమితముల్ బహుశౌఖి లమరినదాని
 వలె ఫలాసక్తముల్ పొందుకుమార
 బలవత్తర స్వర్గఫలలభికంటె
 క్రమమైన దన్యమొకండు లేదనుచు
 స్వమనోజ్ఞ వేదార్థవాదములందు
 క్షీతి నపండితులు పుష్పితశౌఖి పగిది
 నతి సుందరంబగునట్టి యీస్వర్గ
 ఫలము జెప్పెడివాక్కు పల్కుచునుండు
 వెలయంగ నీపల్కు వినుము ఫల్గున్ముడ
 చిత్తము కోల్కెలశేరి స్వర్గంబె
 ఉత్తమపురుషార్థ మొకడనువారు

స్వర్గ ఫలానుభవము మీదజన్త
 దుగ్ధ కర్తములను దుష్ఫలంబులను
 దనరించు సుఖవిభుత్వప్రాప్తికొరకు
 పొనరు కార్యవిశేషముల్ బహుళములు
 గలిగి యున్నట్టి వాక్యము శెప్పుచుండ్రు
 తలగు సుఖప్రభుత్వముల నాసక్తి
 కలిగి క్రియాభేద ఘనపుష్పితోక్తి
 బలముచే నపహృత భావుల కెల్ల
 తిరుటమై నిశ్చయాత్మకమైన బుద్ధి
 లవుల సమాధియంద విధింపబడదు
 తనర వేదములు సత్త్వరజస్తమంబు
 లను గుణంబులతోడ నలరువారలకు
 తదనురూపఫల ప్రదంబులౌ గాన
 త్రిదశేంద్రసుత నీవు త్రిగుణాతిగుడవు
 చాక్కిశీతోష్ణాది సుఖ దుఃఖములకు
 స్రుక్కనివాడవు సుస్థిరంచైన
 సత్త్వగుణవిశేష సహితుండ వాత్మ
 తత్త్వజ్ఞుడవు స్వీయ ధర్మయుక్తుడవు
 ప్రణయ యోగ క్షేమ రహితుండవగుము
 పని యెంతమాత్రము బావియందగునొ
 అంతట జలపూర్ణమగు హ్రదంబునను

అంత ప్రయోజనం బగుచుండుగాన
 ఎంత ప్రయోజనంబెల్ల వేదముల
 నంత ప్రయోజనంబగును సుజ్ఞాని
 యైన బ్రాహ్మణునకు నమరేంద్రతనయ
 వినులారగ నీవు వినుము చెప్పెదను
 నీదధికారింబు నిత్యనైమిత్తి
 కాది కర్తృమునందె యమరుచు నుండు
 ఆశ కర్తృఫలంబులం దొకప్పుడును
 లేశ మేనియు నీకు లేకపోగాక
 ఏకర్తృ ఫలమునకేని కారణము
 గాకయుండుము నీవు కొంతేయవినుము
 ఏకర్తృమలబంధ హేతువుగాదొ
 ఆకర్తృ మేవిద్య యమృత కారణమొ
 ఆవిద్యయు గడు శ్రేయంబులై యుండు
 ఆవిధంబులు గాని యన్య కర్తృములు
 ఆవిద్యలన్నియు నాయాసమునకు
 ప్రావిణ్యమునకు గారణములై యుండు
 కావున తాదృశకర్తృ విద్యలను
 భావింప నించుక పనిలేదు నీకు
 నీ కకర్తాసక్తి నెరిపోవుగాక
 ఆకాంక్షిత ప్రాప్తి నప్రాప్తియందు

బాగుగ సమముగ భావముండుటయె
 యోగమంచు ధనంజయుడ నెప్పబడును
 ప్రియముగ యోగపరీతుండవగుచు
 జయిపరాజయముల సమాడవైయుండి
 అసక్తి యుడిగి యుద్ధాది కర్తముల
 వేసరకొనరింపు విజయుండ నీవు
 శర్మదాకామధీస్వాంత సంయుక్త
 శర్మముకంటె సకామకర్తంబు
 కనగ దూరంబౌట కడు నికృష్టంబు
 ఘనకామ్యఫలములే కారణంబులుగ
 నమరువారు నికృష్టులైన సంసారు
 లమితు నవ్యయు పరమాత్మ నెవ్వాడు
 పడయనేరడౌ వాడు పరలోకమునకు
 నెడప కేగినయేని గృహణండె యనుచు
 మానక శ్రుతియె సంభాషించుగాన
 జ్ఞానంబు విషయమై కర్త మర్థింపు
 అసదుగ ప్రాప్తియం దప్రాప్తియందు
 సుసమత్వ బుద్ధితో సాంపాందువాడు
 పుణ్య పాపముల నీధూలోకమందు
 గణ్యంబుగ ద్యజించు గాన కౌంతేయ
 యుక్తుండవగు బుద్ధి యోగంబుకొరకు

వ్యక్తంబుగాను ప్రాప్త్యప్రాప్తులందు
 సుసమత్వబుద్ధి గాంచుటయే కిరీటి
 అసమాన కౌశలం బన్నికర్తముల
 మోక్షవిషయబుద్ధి బూనినయట్టి
 వీక్షితాత్తానాత్మ భేదసంగతులు
 కృతకర్తజ ఫలంబులెల్ల వర్జించి
 క్షీతిజన్మమనెడి సంకెలచేత కరము
 వదలంగబడి యెట్టి బాధలులేని
 పదమొందుచుందురు పార్థుండవినుము
 దీపించి నీబుద్ధి దేహాభిమాన
 రూపపంకంబు నిర్మూలించు నెపుడు
 అపుడు వినందగు నర్థంబునకును
 విపులంబుగానీవు విసినర్థమునకు
 పొనరంగ వైరాగ్యమును బొందగలవు
 మును చలించెడి నీదు బుద్ధి వేదాంత
 భావంబు వినుటచే పరమనిశ్చలన
 భావమొందినదయి పార్థుండ పిదప
 ప్రాకటజీవాత్మ పరమాత్మలకును
 ఏకాత్మభావమే యెన్న సమాధి
 ఆసమాధిని నెప్పుడచలమై యుండి
 భాసిలునప్పుడు భాసురంబుగను

మునుపుజెప్పిన యోగమును బొందగలవు
 అనుడర్జుమం డిట్టులనియె గృష్ణుగని
 పలుమూరు నీచెప్పబడిన సమాధి
 నిలచియు బ్రహ్మంబునేనైతి ననెడి
 చలనములేని ప్రజ్ఞాసమేతునకు
 పలుకు లక్షణమేది బ్రహ్మంబునందు
 మట్టుపడిన బుద్ధిమంతు డేమనును
 ఎట్టుల కూర్చుండు నెట్టులనడుచు
 అనుడు గృష్ణుండిట్టులనియె నర్జునుని
 తనరెడి ప్రత్యగాత్మ స్వరూపమున
 తనయంద యెవుడు సంతసపడుచుండి
 మనసుననున్న సమస్తంబులైన
 తుచ్ఛకామంబుల దొలగించునవుడు
 స్వచ్ఛచాంచల్య శూన్యప్రజ్ఞగల్గి
 అతడు స్థిత ప్రజ్ఞుడని చెప్పబడును
 ప్రతిభ నాధ్యాత్మిక ప్రముఖ దుఃఖములు
 గలుగ భీతమనస్సు గలుగనివాడు
 ఎలమి సుఖంబుల స్పృహలేనివాడు
 మును రాగభయరోషములు లేనివాడు
 మననశీలుడు స్థిరమతి యనంబడును
 త్తను సకల ప్రయోజనముల యందు

సమత నుదాసీనుసరణి స్నేహంబు
 దనరనివాడు దత్త చ్ఛుభాశుభము
 లానరి సంతసపడడో యేవపడడో
 శుభమున మోదం బశుభమున భేద
 మభినయింపక యెవ్వ డవిక్రమింతుడు
 అప్పురుషుని బుద్ధి యుఖిలకాలముల
 జొప్పడియుండును సుస్థిరంబగుచు
 ఎప్పుడు నీయోగి యింద్రియంబులను
 తప్పక యింద్రియాగ్రంబులనుండి
 అంతట కరచరణా ద్యంగములను
 ఎంతయు దాజేలు నిమిడించుకొన్న
 అట్టుల నిమిడించు నప్పుడా యోగి
 రాట్టు బుద్ధియె సుస్థిరంబుగానుండు
 ఇంద్రియంబులచేత నింద్రియాగ్రముల
 సాంద్రత గ్రహణంబు సలుపుచు నున్న
 దేహాభిమాన సందీపితాజ్ఞానకు
 మోహకారణ శబ్దముఖ విషయములు
 అభిలాషతప్ప నొయ్యన బోవుచుండు
 శుభపరమాత్మను జూచియున్నట్టి
 ఈస్థిత ప్రజ్ఞాని కీప్సితంచేసి
 సుస్థితిగనక యచ్చుగ పాసిపోవు

బలవదింద్రియములు బ్రహ్మ ప్తి కొరకు
 అలఘుత యత్నించునట్టి ధీరుడగు
 పురుషుని మానసంబును బల్కిచేత
 హరియించుచున్నవి యమరేశపుత్ర
 ఆయింద్రియంబుల నన్నింటియోగి
 పాయకపట్టి మత్పరుడగుచుండు
 ఎవనికి వశములై యింద్రియావళులు
 నివసించువాని మనీష సంతతము
 ఆపరబ్రహ్మమంద ధనంజయుండ
 చాపల్యమొందక సంస్థితింజెందు
 విడదగు శబ్దాది విషయంబులెపుడు
 నుడుగక చింతించుచున్న యాతనికి
 ఆసక్తి యావిషయములందు బొడము
 ఆసక్తి వలననే యభిలాష గలుగు
 అభిలాషవలన జయ్యన కిన్కబుట్టు
 అభివృద్ధమగు కిన్క నవివేక మొదవు
 అవివేకమున గురూక్తాధ విస్మృతియు
 వ్యవధిలే క్షుద్రయించునట్టి విస్మృతిని
 బుద్ధినాశంబగు బుద్ధి నాశమున
 బద్ధుడై నశియించు భారతాన్వయుడ
 పొడము రాగద్వేషములచేత విడువ

బడినవై తన మనోవశములై యున్న
 ఇంద్రియంబులచేత నిందియార్థముల
 తంద్రలేక ఘటింపదనరుచునున్న
 స్వవశమొందిన మానసము గల్లువాడు
 ప్రవిమలత్వము గాంచి రాజిల్లగలఁడు
 క్రమముగ విమలతగనిన యీయోగి
 కమిత దుఃఖక్షయంబగు కల్లగాదు
 కడు నిర్మలమనంబుగల పూరుషునకు
 వడినిశ్చయ స్వరూపంబైన బుద్ధి
 పొలుపొంది సుస్థిరంబుగ నిచ్చియుండు
 కలుషితేంద్రియ వినిగ్రహ విహీనునకు
 జానుగ నాత్మవిషయ బుద్ధిలేదు
 వానికి నాత్మభావనయును లేదు
 వలనుగ బ్రహ్మ భావన లేనివాని
 కలఁగు చిత్తో పరత్యాప్తియులేదు
 చిత్తోపరతిలేని చెడుగునకెట్లు
 హత్తు బ్రహ్మనందమనెడు సౌఖ్యంబు
 వివిధేంద్రియంబులు విషయంబులందు
 దవిలిచరించుచు దసరనేమనము
 బలిమినిపురుషుచే బంధింపబడక
 చేలువుగ ననుసరించి చరింపుచుండు

ఆమనం నీపురుషాధము ప్రజ్ఞ
 నోమక నీతియందోడను గాలి
 కవిసిముంచునటు లాకర్షించుగాన
 ఎవని యింద్రియముల నెల్లీనంతటను
 పృవిషయంబులనుండి బంధింపబడునొ
 తివిరి యాతనిబుద్ధి తిరముగానుండు
 ఏయాత్మ విషయమై యెసగడి బుద్ధి
 ఏయెడ బుద్ధిరహితులైన యెల్ల
 ప్రాణులకు నగోచరంచౌట వలన
 ఆనక నిశవలె నప్రభంబగునొ
 ఆయాత్మ విషయమింపగు బుద్ధియందు
 కాయస్థితేంద్రియగ్రామ నిగ్రహము
 ఏమరకుండ నెయ్యెడ జేయువాడు
 తా మేలుకొనుచు నాత్మను జూచుచుండు
 వృద్ధిగశబ్దాది విషయమొనెట్టి
 బుద్ధియందెప్పుడు భూతంబులెల్ల
 జాగ్రతనుండు నాశబ్దాదివిషయ
 కాగ్రియబుద్ధి నాత్మావలోకనము
 తగజేయు ముని కవిద్యాస్వరూపంబు
 యగుటరాతిరి రీతి నప్రకాశమగు
 తీన్య ప్రవాహతోయములెల్ల నదుల

మాన్యతోయమన నింపబడినదైన
 మేరనెన్న డతిక్రమింపకయున్న
 వారిరాశిని జేరు వైఖరినన్ని
 అభిలాషలే యింద్రియ గ్రామనియమ
 విభవసమేతుం బ్రవేశించుచుండు
 ఆపురుషుండె బ్రహ్మాక్ష్యంబునొందు
 ఓపడు కామకుండొంద నించుకయు
 ఏపురుషుండైన నెల్లకామముల
 నేపారవర్జించి స్పృహవిసర్జించి
 మసలక యాత్మాభిమానంబు విడిచి
 వెస మమత్వంబుతో విరహితుండగుచు
 స్వీయ జీవనమాత్రచేష్టావశేష
 డైయెప్పు చరియించు నప్పురుషుండు
 ఓపి కైవల్యంబు నొందుచున్నాడు
 ఓ పార్థయిదియె బ్రహ్మాద్భవనిష్ఠ
 సడల కీబ్రహ్మనిష్ఠను పొందిమోహ
 పడకుండు నీపరబ్రహ్మ నిష్ఠయెడ
 కాయావసాన తత్కాలమందైన
 పాయకనిలిచి నిర్వాణంబునొందు
 అని లోకమునకుగా హరితత్త్వమింద్ర

తనయు నిమిత్త మాత్ర మొనర్చి తెలిపె
 అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
 వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 సరయ శ్రీ సూర్యనారాయణ పుత్ర
 వనకాక్షమిత్ర శ్రీవత్స సగోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకట శాస్త్రికృతము
 రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 శమదాయకంబైన సాంఖ్యయోగంబు
 అనబడు నిదియ కెండవ తరంగంబు
 దనగ నీకిది యర్పితంబౌనుగాత
 నిహతాహితా నీక నిర్మలాలోక
 గృహరాజతేజ వేంకట శైలపాఠః

అమృతము.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

కర్మ యోగము.

తృతీయ తరంగము.

శ్రీదయాలేశ పూరిత సేవకాశ
వేదశ్శనివేశ వేంకటాద్రిశ
సవతులేని దయారస ప్రసారమున
నవధరింపు మదీయమైన విన్నపము
పూర్వోక్తమగు మాధవుని వాక్యసమితి
సర్వంబువిని క్రిడ జ్ఞానకర్తముల
అపవర్గ సాధకంబయిన దిద్దియని
సుపథంబుగ నెఱుంగు సూటివాటిలక
వాసుదేవునిజూచి వచియించెన్మిట్లు
వాసవవినుత పావన చిత్రచరిత్ర
కర్తమూలకమైన జ్ఞానంబెసర్వ
కర్తంబుకంటె యోగ్యంబనినీకు
సమృతమేని భీషణ కర్మమునకు

పొమ్మనినన్నిట్లు పురికొల్పనేల
 తలప రెంటను మిశ్రితంచైనదాని
 వలెనున్న సంశయాస్పద వాక్యమునను
 పూనినాబుద్ధిని మోహింప జేయు
 వానితీరున గనబడుచు నున్నావు
 చేనిచేనేను ముక్తిని జెందగలనా
 కానమి నీజ్ఞాన కర్తృంబులందు
 దాని నానతియిమ్ము దగ్గిర్లయించి
 మానితకరుణ రమా మనోహరుడ
 అనుచు నానగ ధారి యర్జునుం గాంచి
 యనుకంప దీపింప ననియె నిప్పగిది
 పనిగ నాత్మానాత్మ వస్తువివేక
 మొనరువారికి జ్ఞానయోగంబుచేత
 నిర్మలచిత్త సందీప్త యోగులకు
 కర్తృయోగముచేత గమనీయనిష్ఠ
 ఇరు తెఱంగుల నిర్ణయించి చెప్పబడె
 పురుషుడు యజ్ఞ ప్రముఖ కర్తృమూలను
 ఆచరింపనిచో గ్రియాయూన్యమనెడి
 వాచకనిశ్చయ భావముంగనడు
 దురితకర్తృంబుల దొలగుటవలన
 పురుషుల కాదర్శమున కుద్దియైన

తననుచు నాత్మను దర్శించునట్లు
 ఘనతరజ్ఞానంబు గలుగుచున్నయది
 కనగ జ్ఞానములేని కర్తృసన్యాస
 మననె నైవగర్త్య విస్ఫుటసిద్ధిగనడు
 తుణమాత్రమైన నొకానొక టేని
 అణుమాత్రమును కర్తృ మాచరింపకయె
 వసియింపతే జేయవస్థయందైన
 ప్రసితుండవై విను పాండుకుమార
 అదియుక్తమౌగదా యఖిల జనంబు
 మొదట రాగద్వేష ముఖ్యంబులైన
 ప్రాకృత గుణకదంబముచేత నవశ
 మై కర్తృమొనరించు నవని నర్జునుడ
 ఎవడు వాగాది కర్తేంద్రియంబులను
 నవయక పట్టి మానస వృత్తిచేత
 వెలయంగ శబ్దాది విషయంబులెల్ల
 తలచుచునుండు నాతండవివేకి
 యనియు మిథ్యాచారుడని జెప్పబడును
 అనవధానుడవుగా కనఘ యాలింపు
 సడలకెవ్వడు మదిజ్ఞానేంద్రియముల
 నడగించి కర్తేంద్రియంబులచేత
 కర్తృయోగము ఫల కాంక్షలేకుండి

ఓర్చి గజేయు వాడుత్తముండగును
 ఓ నరోత్తముడ జేయుము నీవు నిత్య
 మైన సంధ్యావందనాది కర్తముల
 ఇప్పుడర్జునుడ యేహేతువువలన
 నొప్పుకర్తము సేయ నుడుగుటకంటె
 స్వీయకర్తముచేత శ్రేష్ఠతరంబా
 ఏయెడ కర్తంబులేవియు లేక
 యమరునీకు శరీరయాత్రయుగూడ
 తుమ ప్రసిద్ధిని బొందజాలదు సుమ్ము
 నిగమోక్తి వైఖరినిన్ ధనంజయుడ
 భగవద్విషయ కర్త వర్తనకంటె
 ఇతర కర్తమునందు నీలోకజనుడు
 తతముగ కర్త బంధన బద్ధుడగును
 అలరి యాయజ్ఞార్థమైన కర్తమునె
 అలవడు కర్తఫలాసక్తి విడిచి
 పొలుపుగ నాచరింపుము సవ్యసాచి
 జలజాసనుడు పూర్వ సర్గకాలమున
 ప్రజలను యజ్ఞ సంపదతో సృజించి
 విజయించు యాతడివ్విధమున బల్కె
 ఈయజ్ఞమున బ్రజాసృష్టి జేయుంచు
 ఈయజ్ఞ మిష్టేచ్ఛలిడుగాక మీకు

జనలార యీసుంజ్ఞంబుచే నింక
 ననిశంబు మీరలింద్రదాది దేవతల
 వృద్ధినిొందింపుడు పేల్పులుమిమ్ము
 వృద్ధినిొందింతురు వృష్ట్యాదికమల
 అన్యోన్య మభివృద్ధి నందించుకొనుచు
 అన్యోన్యమురుపు శ్రేణుము నొందగలరు
 యజ్ఞంబుచేత బ్రహ్మాంపబడిన
 యజ్ఞ భుజులును హృద్యంబులైనట్టి
 స్త్రీప్రశుభన సుతాదిక భోగములను
 వీపు మీరగ మీకు నిచ్చుచుండెదరు
 వారిచేత నొసంగబడి యున్నయట్టి
 భూరిమృష్టాన్నాది భోగంబులెల్ల
 ఎవడినిలింపులకిడక తానొకడె
 తవిలి భుజించునానిడు తనకరుండె
 అమరు యజ్ఞముసేయ నవశిష్టమైన
 చమృత మనంజను నన్నంబుదినెడి
 శీలంబుగలయట్టి శ్రేష్ఠపూరుషులు
 వైశంబుగ నశేష సంచినూనాది
 వృజిన వ్రజముచేత విడబడుచుండు
 విజయుడ నూరుట విరుచుటమరియు (యు
 డెటక గాల్చుటయు గోయుటయు నూర్చుట

ఎఱుగు మీసూనంబు లేనని గృహికి
 అఱుమనీవు సురాలయము వానినివియ
 మఱువక యుండుమీ మానసంబందు
 భువియందు స్వోకర పూరణంబునకు
 ఎవరు పాకము పచియింతురో యట్టి
 వారు పాపాత్ములు పాపపుంజములె
 వారుభుజించెడి వారు ఫల్గునుడ
 అన్నముచే బ్రాణులవని బుట్టుదురు
 అన్నంబుబుట్టు వర్షాధిపువలన
 యజ్ఞంబువలన వర్షాధిపుడగును
 యజ్ఞంబు కర్తమునందు జనించు
 నిగమంబువలన జన్మించుకర్తంబు
 తగుశ్రుతి యక్షురోద్భవమంచు నెఱుగు
 కావునశ్రుతి యెల్లకడల వ్యాప్తమయి
 యేవేళయజ్ఞమందే యుంచబడియె
 పొరిపొరి నెప్పడీ పూర్వోక్తరీతి
 స్థిరతబ్రవర్తింపఁ జేయంగబడిన
 సలలిత మీజగచ్చక్రంబు నిచట
 వలనుగ దా ననువర్తింపకుండు
 అతడు పాపాయుషుండై యింద్రియార్థ
 తతిసేక్తుడగుట వ్యర్థము వానిబ్రతుకు

ఎవడొకతనయందునే తృప్తుడగునొ
 అవిరత మాత్మయం దాసక్తుడగునొ
 తనయందునే ప్రమోద పడునొ యట్టి
 కనదాత్మవిదునకు గార్యంబులేదు
 పరికింప నాపరబ్రహ్మ నిష్ఠునకు
 పౌరికర్త మొనరింప వుణ్యంబులేదు
 త్యజియింప బ్రత్యేవాయం బొంతులేదు
 విజయుండ యీబ్రహ్మవేత్తకు నెట్లు
 సకల భూతములందు స్వప్రయోజనము
 సుకరత్వమునకు నించుక యాశ్రయంబు
 వీదియు లేదది హేతువువలన
 కాదనకర్తున కార్యకర్తముల
 సలుపుము ఫలముల సంగంబులేక
 ఫలసంగరహితుడై భవ్యకర్తమును
 సలిపిన జనుడు మోక్షము నొందగలడు
 వలదిక సందేహపడ దీనియందు
 జనకాదులైన రాజర్షులు మున్ను
 ఘనముగ నిష్కామ కర్తంబునేత
 స్థిరచిత్తపరి శుద్ధిజెందిరి గాఢ
 కరమునీవునిక లోక ప్రయోజనము
 కనుచున్నవాడవై కర్తవ్యకర్త

మొనరింపదగుదు వత్సృత్సాహ గరిమ
 ఇలబ్రహ్మవేత్త యేయేకర్త మెలమి
 సలుపునోయయ్యది సలుపుబామరుడు
 ఎదిప్రమాణము జేయునెపుడు నాజ్ఞాని
 బిదిప్రమాణముజేయు నజ్ఞానిగూడ
 నాకొనరింపగన్ దగినకర్తంబు
 లోకమందేది యాలోకింపలేదు
 ముందు నాచేతను ముల్లోకములను
 బొందబడనిదియున్ బొందదగినది
 ఐనదెద్దియును లేదావంతయేని
 ఐనను గర్తమంద వసించియుంటి
 మత్తుడగాక కర్తమునందు నేను
 ఒత్తుగ వర్తింప కుండితినేని
 నరులన్నివిధముల నాదుమార్గమును
 'వరుసదప్పకయే ప్రవర్తింపుచుండు'
 ఉచుగక కర్తమే నొనరింపకున్న
 చెడిపోదురీజనుల్ సిద్ధంబుపార్థ
 గాన నే వర్ణసంకర కర్తనాదు
 తానసర్వ ప్రజాధ్వంసినేనాదు
 అవిరతంబును కర్తమందు సక్తులయి
 త్రివేకు లొనరించునట్లు కర్తమును

ప్రజలయున్నాళ్ల ప్రవర్తనంబెల్ల
 విజయ మాన్పుటను గావింపగాదలపు
 గనిన యాత్మజ్ఞుడు కరమపక్తుడయి
 ఒనరింపగాదగు నూటకుండకయె
 అవని పండితుడు కర్తానురక్తులగు
 అవివేకజనుల కర్తాత్మంతసక్తి
 గనిన బుద్ధి చలింపగా జేయదగదు
 అనవధానత మాని యాచరించుచును
 స్థిరతకర్తములెల్ల జేయింపవలయు
 సురరాజసుత విను సూటిగామరియు
 తగని యహంకార ధర్మంబుచేత
 తగుతెల్పిలేని చిత్తముగల్గువాడు
 ప్రకృతिसంజాత కార్య కరణరూప
 సకలేంద్రియములచే సరవిగవాని
 వికృతులచేతను వివిధరీతులుగ
 ప్రకటంబుగ నొనర్పబడిన కర్తముల
 నేనెచేసితినిని నిత్యంబుదలచు
 జ్ఞానవంతులతోడ సంగంబుగలిగి
 తత్త్వంబుదెలియు నుత్తముడైన యెడల
 సత్త్వాదిగుణముల సంతతిన్ వాని
 కర్తంబులన్ విభాగపు వేళయందు

పేర్నినింద్రియములు విషయంబులందు
 చరియించునని యెంచి సక్తుండుగాడు
 పరమాత్మ తత్త్వంబు పరికించుచుండు
 ప్రకృతిజన్యములు సత్త్వముఖంబులైన
 సకలగుణంబుల సమ్మాధులగుచు
 ఎవరింద్రియంబుల నింద్రియార్థముల
 నవిరతం బాసక్తులగుచు నుండెదరొ
 నైవైరమందులయి సర్వజ్ఞులుగాని
 వారల బుద్ధిసంపద సంచలించి
 తొలగిపో నాత్మవిదుండైనవాడు
 సలుపగూడదు సుమ్మ సత్యప్రతాప
 మానక సర్వకర్తములు నాయందు
 జానుగనునిచి సుజ్ఞానబుద్ధిమెయి
 మహినినిష్కామివై మమకారముడిగి
 విహితకార్యంబని విగతతాపమన
 కాదనకింక సంగ్రామంబొనర్పు
 నాదుకార్యంబున నమ్మికగల్గి
 ఏమి యేసూయ నాయెడలేనియట్టి
 తీమ్మానవులు ప్రీతినీనామతంబు
 వారక యెప్పు డనువర్తించుచుండ్రొ
 పారెల్లరును పుణ్య పాపస్వరూప

కర్తబద్ధులుగారు కౌంతేయవీర
 శర్త్తద మీమదాశయ మొకింశయును
 ఎవరసూయను నాశ్రయింపకుండెదరొ
 అవివేకులు నశేషమగు జ్ఞానమందు
 పరమమూఢులునైన వారినినీవు
 పరికించిచెడినట్టి వారిగానెలియు
 మిగులజ్ఞానముతోడ మెలియువాడైన
 స్వగత జన్మాంతర సంస్కారమునకు
 సరిగవర్తించును సర్వభూతములు
 వరుసగ స్వస్వభావము నొందుచుండు
 గాననిందియ వినిగ్రహము నాజ్ఞయును
 జేనిజేయగజాలు దివిజేంద్రపుత్ర
 ప్రమదమిష్టమున వైరమనిష్టమందు
 రమణన్ బ్రతీంద్రియార్థములందు గలవు
 వీనిదానంబున నీపూరుషునికి
 పూనిరాగద్వేషములు మోక్షగతికి
 అంతరాయములైన యరిపక్షములుగ
 అంతటనెంతురో యానిదానమున
 విశసించునారాగ విద్వేషములకు
 వశుడుగాగూడదు పాండురాటనయ
 ఓపి సహ్యగీతి నొనరింపబడిన

'స్వాపర వర్ణాశ్రమాచారముఖ్య
 ధర్మంబుకంటె నింద్యంబైనస్వీయ
 ధర్మంబు శ్రేష్ఠంబు తనధర్మమందు
 మరణమైనను భవ్యమార్గంబు జూపు
 పరధర్మము నరక భయము నొందించు
 అనవుడు పార్థుండు హరి కీట్టులనియె
 వనజాక్షువురుషుండు పాపంబుజేయ
 ఎద నిచ్చలేకపోయిన బల్లివలన
 ఎదికారణంబున భృత్యునిరీతి
 ప్రేరితుండగుచు దుష్కృత మాచరించు
 కారుణ్యమున చెల్పు కమలపత్రాక్ష
 అనిన వివ్వచ్చున కనియె కృష్ణుండు
 అనఘ యాకర్షింపు మదివచించెదను
 ఇవుడు నీవడిగిన యికాగ్రణంబు
 చపల రజోగుణజంబు కామంబె
 ఈకామమొకనిచే నెడల కొట్టబడి
 పోకక్రోధాకారమున వికారింపు
 అధిక భక్షణమైన యది పాపరూప
 మదిగాన నీకామమకట యీమోక్ష
 గతియందు వైరిగాగ నెరుంగు పార్థ
 సతతంబునేరీతి సహజ ధూమమొన

జ్వలన తేజము గప్పబడునొ యేరీతి
 మలినత నద్దంబు మరుబడునెల్లు
 మావిచే గర్భంబు మాగ్నడియుండు
 ఆవిధంబున నమ్మహా కారణమున
 ఆరయ నీజ్ఞాన మావృతంబయ్యె
 పూరింపగ నశక్యముగ నున్నదియును
 చాలిమిలేక యిచ్చా స్వరూపంబు
 వాలాయమును జ్ఞానవంతుని కరియు
 ఐన యిక్కామ మాయతశక్తి చేత
 జ్ఞాన మావృతమయ్యె గాండీవినుము
 మొనసిన యిక్కామమున కధిష్ఠాన
 మెనయు మనోబుద్ధు లింద్రియంబులును
 ఈయింద్రియములచే నీహేయ కామ
 మాయతజ్ఞానంబు నరికట్టియుండు
 జేహిని పెక్కైన తెఱగులచేత
 మోహింపజేయును పూనికతోడ
 కావున నింద్రియగ్రామనిగ్రహము
 కావించి ముందుగ కొంతేయనీవు
 అనయమాత్తజ్ఞాన మనుభవజ్ఞాన
 మునుడుల్చునది పాపమూర్తియునైన
 ఈకామముం ద్యజియింపు లెస్సగను

కైకొనుమీబుద్ధి కడునిష్ఠమెయిని
 అలఘుపండితులు శోతాదీంద్రియములు
 కలిత దేహదులకంబై శ్రేష్ఠములు
 అని చెప్పుచుండెదరట్లు మానసము
 ఘన మింద్రియంబులకంబెను బుద్ధి
 మానసంబునకంబై మానితంబాత్మ
 మానిత నిశ్చయాత్మక బుద్ధికంబై
 వ్యతిరిక్తమగు సాక్షిభావంబుచేత
 అతులిత స్థితినున్న యదిపరమాత్మ
 ప్రతిభతో నీప్రకారము బుద్ధికంబై
 వ్యతిరిక మెయున్న యాత నెరింగి
 మనసును నాత్మ చేమరి నిగ్రహించి
 ఘనదుఃఖమున బొందగల కామరూప
 వైరిసంహారంబు వారకజేసి
 పారమార్థికవృత్తి బడయు మర్జనుడ
 అనుచు నర్జునుగూర్చి యతులితాదరము
 గనుపింప బోధించె గరుడ కేతనుడు
 అని ధృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
 వినిపించెనీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణ పుత్ర

వనజాక్షుమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకటశాస్త్రికృతము
 రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 క్రమసమీరితమైన కర్త యోగంబు
 అనటదునిదియి మూడవ తరంగంబు
 దనర నీకిది యర్పితఁబాసుగాత
 నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
 గృహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

శ్రీ రస్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

జ్ఞానయోగము.

చతుర్థ తరంగము.

శ్రీవేంకటనాక భృతభక్తలోక
ఆవాసితశ్రీక యవధరింపుమిక
ధీనిధియైన కౌంతేయు నీక్షించి
జ్ఞానచిత్తవిహారి శౌరి యిట్లనియె
ఆదియం దవ్యయంబైన యాయోగ
మాదివాకరుగ కేనడుగఁజెప్పితిని
వనరుహపుడు వైవస్వతుండనెడు
మనువునకుంజెప్పె మరల నామనువు
వచియించెనిత్వొకు వసుచతీపతికి
ప్రచురమయ్యెఁ బరంపరా ప్రాప్తినిట్లు
నిమిముఖ్యరాజ్ఞి నివహంబు దీని
క్రమమెఱింగి రనంతరము కాలమమితి
యొసనీలోకమందది నష్టమయ్యె
జ్ఞానుగ విచ్చిన్న సంప్రదాయమయి

భక్తుండవనినాకు వరసఖుండవని
 పోక్తమైనది యిప్పు యోగంబునీకు
 ఓపార్థయిదితొంటి యోగంబెసుమ్ము
 జ్ఞాపితంబిది రహస్యం బనుత్తమము
 అనుఁడు పార్థుఁడు సంశయావిప్లవఁడుచు
 ఘనవిధేయత కృష్ణుగని వాసుదేవ
 భవదీయజన్మంబు ప్రకృతమైయుండె
 సవిత్వని జన్మంబు సర్గాది నయ్యె
 అతనికివీయోగ మానత్పితని
 మతినెట్లునమ్ముదు మాధవాయనిన
 వనజలోచనుఁడెట్లు వచియింపఁదొడగ
 వినుము నేవివరింతు విజయ యిప్పటికి
 నీకును నాకు ననేక జన్మములు
 దాకొని క్రమశీలత నతిక్రమించె
 ఏనెఱుంగుదువాసి నెల్లతెల్లముగ
 ఈనీవెరుంగలేవిది పరంతపుడ
 భయదజన్మములేని వాడనైయుండి
 వ్యయముగానని స్వభావంబు గల్గియును
 స్వయమగా బ్రహ్మాది సకలభూతముల
 నియమించువాడనై నిజమాయయందు
 నివసించి నేను దానికి లోనుగాక

అవతరించుచునుందు నాత్మీయమాయ
 ఎప్పుడెప్పుడు ధర్మహీన మౌచుండు
 నెప్పుడెప్పుడు ధర్మవృద్ధియౌచుండు
 అప్పుడప్పుడు భూమి నామాయచేత
 దప్పక సృజియించెదను నన్నునేను
 సుకృతసంగతుల శిష్టులనురక్షింప
 సుకృతాన్యరతుల దుష్టులను శిక్షింప
 ప్రతియగుబండు ధర్మంబునిల్పుటకు
 క్షితియందు నవతరించెదఁ బాండవేయ
 అపాకృతమును మాయారూపమైన
 నాప్రకృష్టతర జన్తప్రకారంబు
 ధన్యావనాది మత్కర్తప్రకార
 మీన్యాయమైన కెయి యధార్థముగను
 ఎవడెఱుంగునొ యాతఁడే మేనువిడిచి
 భువి పునర్భవ మొందఁబోదు నన్నొందు
 కనుకెంపు వెరపురాగము నుజ్జగించి
 నను నాశ్రయించుచు నాస్వరూపముగ
 పడిణమించిన మనః పరమవృత్తులయి
 ధరననేకులు జ్ఞానతపముచే నిత్య
 పరిశుద్ధులైనాదు ప్రత్యక్షరూప
 మరసి పొందిరి పూర్వమందు ఫల్గునుడ

వీరీతి నెవరు నన్నెఱుంగు చుండెదరొ
 వారి నట్లు ననుగ్రహించు చుండెదను
 మనుజులు పార్థ సమస్తవైఖరుల
 ననుసరించుచునుండు రస్త్రదీయగతి
 కర్తృధామ నరలోకమున వేగముగ
 కర్తృజఫలసిద్ధి ఘటియించుగాన
 నిజకర్తృ ఫలసిద్ధి నెరిగోరి జనులు
 యజయింతురిందె యింద్రాదిదేవతల
 సురరాజతనయ యీశోణిపైతౌల్లి
 గురుకర్తృ సత్వాది గుణవిభాగముగ
 నాచేద్విజాది వర్ణచతుష్టయంబు
 వీచిధనంజయ సృజయింపఁబడియె
 వానికిగర్తృనై వరలుచునుండు
 నైన నకర్తృ సవ్యయుగ నన్నెఱుంగు
 రావు సృష్ట్యాది కర్తృములు నన్నంట
 ఆవంత కర్తృఫలాశ నేనెఱుంగ
 ఈతెఱంగున నన్ను నెవడెఱింగడినా
 యాతడు కర్తృసంహతిఁ గట్టుబడదు
 పాలువుగ నీవిధంబు నెఱింగి ముచ్చు
 గల ముముక్షువులచేఁ గర్తృమంచఁబడె
 నదిగాన మును జనకాదీప్తమైన

యది పురాతన కర్తమయైనర్చునీత్ర
 కర్తమెట్టి దకర్తకలన మెట్టిదని
 పేర్చి మోహితులైరి విబుధులునిందు
 ఏకర్త మెఱిగి కి డెనయకుం డెదవా
 యాకర్తమెఱుంగ నీకరసిచెప్పెదను
 కడక కర్తాకర్తక వికర్తములయు
 కడిమినెఱుంగుట గహనంబుగాన
 మహిశాస్త్రవిహిత కర్తమయొక్క నిజము
 ప్రహితంబుగ నెఱుంగవలసియునుండే
 ఒగి దూష్కకర్తంబు యొక్కయు నిజము
 తగువారి కధిక బోధవ్యమం గలదు
 క్షీతికర్తరహిత తూష్టింభావమందు
 నతుల తత్వమెఱుంగ నగునది గలదు
 సకలేంద్రియ క్రియా సద్భావమందు
 నకలంకముగ సాక్షియై యున్న తనకు
 ఎవ డకర్తత్వంబు నీక్షించుచుండు
 తవుల బ్రహ్మంబు జ్ఞాతంబగుచుండ
 దనకుఁగాఁ జేయంగఁ దగిన కర్తంబు
 దనరగృతంబని దర్శించునెవఁడు
 ధరేవాఁడు నిశ్చయాత్మకబుద్ధి యుతుఁడు
 మఱియు సమస్త కర్త కరుండువాఁడె

యోగినాంబును మర్త్యులయందు వాఁడే
 ఈగతి నెప్పుడు నీక్షించు నెవని
 కర్మంబులెల్లను కామసంకల్ప
 నిర్ముక్తములయి రాణించుచునుండు
 ప్రకటితజ్ఞాన పావకదగ్ధమైన
 సకల శుభాశుభాశ్రయ కర్మములను
 కలుగు నప్పురుషునొక్కని బ్రహ్మవిదులు
 పలుకుచునుందురు పండితాగ్రణిగ
 ఎడపక కర్మ కర్మత్వాభిమాన
 మడచియు విషయంబులందును కర్మ
 ఫలమునందును గర్మ భావంబుఁగోర్చె
 కలితాభిమానంబు గానకయుండి
 జ్ఞానంబుచేతను సంతృప్తుడగుచు
 ఆనిక లేనివాడయి కర్మమందు
 వర్తించుచుండిన వాఁడయ్యునతడు
 కర్మనాంబడకుండు కాసంతయేని
 పొరలెడు నిజచిత్తమును బాహ్యకార్య
 కరణ సంఘాతంబు కడిమినిజ్జించి
 అఖిలవస్తు పరిగ్రహంబువర్జించి
 నిఖిలాశ లుడిగి పూనిక తనుస్థితకై
 యుపయోగమగు కర్మ మొనరించు జనుడు

ఎప్పుడును ఘోరసంస్కృతి బంధరూప
 దురితంబు బారయఁడు దూరీకృతారి
 పరులయాచింపక బడయులాభమున
 పరితుష్టి నొంది ద్వంద్వములెల్లఁగడచి
 పరిహృతమత్సర భావంబుబూని
 చిరయదృచ్ఛాలాభ సిద్ధికామున
 యరయదాని యసిద్ధిమైన కాలమున
 సముదైన జనుడు కర్జములు చేసియును
 భ్రమరూపసంసార బద్ధుండు గాఁడు
 సంగంబుజెందక సంసారబంధ
 సంగతి నెడబాసి జ్ఞానమందున్న
 స్వాంతంబుగలవాఁడు యజ్ఞంబుకొరకు
 సంతతంబును లోక సంగ్రహార్థంబు
 కర్తముచేసిన ఘనునికి సఫల
 కర్తమెల్ల నశించు కౌంతేయవినుము
 బ్రహ్మంబె హోమకారణ సాధనములు
 బ్రహ్మంబె గోఘృత ప్రమథహవిస్సు
 బ్రహ్మాగ్ని కర్తృరూపకమైనయట్టి
 బ్రహ్మంబుచేతను బ్రహ్మంబె హుతము
 బ్రహ్మకర్తమున న్వరసమాధిచేత
 బ్రహ్మమేగతవ్య ఫలమంచు తెలివి

తొందిన వానికెల్పుడు కర్తమేది
 కొందఱు కర్తయోగులు దేవయజన
 సాధనమైన యజ్ఞమునేఘలేచ్చ
 సాధుతరంబుగ నలుపుచుండెదరు
 ప్రాజ్ఞులు కొందఱొప్పు హవిస్సునివ్వాది
 యజ్ఞసాధనమొదే నతిపరమార్థ
 పరివృతాత్మను పర బ్రహ్మాగ్నియందు
 విరజస్సమాధిచే వ్రేల్చుచుండెదరు
 కొందఱు తత్తమ నైష్ఠికులును శ్రోత్రంబు
 ముందగు నింద్రియంబుల నిగ్రహమును
 సందీపితాగ్నులజాడ వ్రేల్చెదరు
 కొందఱు శబ్దాది గురువిషయముల
 కుందక యింద్రియాగ్నుల వ్రేల్చుచుండ్రు
 కొందఱొనర్చు భంగులు పార్థవినుము
 జ్ఞానకర్తేంద్రియాఘ విషయంబులను
 ప్రాణాది దశ మరుద్వ్యాపారములను
 జ్ఞానరూపేంద్రున సమితి సందీప్త
 మోనిజాక్ష యమయోగాగ్ని వ్రేల్చెదరు
 పుడమిని గొందఱు పుణ్యతీర్థముల
 తడయక ద్రవ్యప్రదాన యజ్ఞమును
 చపలతవిడి కృచ్ర చాంద్రాయణాది

తపమను యజ్ఞముత్తములు కొందఱును
 ఆపోవ ప్రాణసంయమనాదియోగ
 రూపయజ్ఞము నొనర్తురు గొందఱనఘ
 స్వాధ్యాయ పారాయణాఖ్య యజ్ఞమును
 సాధ్యశాస్త్రార్థ విజ్ఞాన యజ్ఞమును
 యజ్ఞియంత్రుకొంద త్రాయ్యన కొందఱరయ
 సజవ జితేంద్రియన్ సంశితవ్రతులు
 అలయకకొందఱు ప్రాణమువృత్తి
 నల యపానము వృత్తియందువ్రేల్చెదరు
 వలసుగ కొందఱపానమ్ము వృత్తి
 నలరి ప్రాణము వృత్తియందు వ్రేల్చెదరు
 రేచకపూరక వృత్తకుంభకముల
 నాచరింపంగల ప్రాణాయామమందు
 నమరెడివారు ప్రాణాపానగతుల
 క్రవాముగనరికట్టి కడంకవ్రేల్చెదరు
 పరిమితాహారులై పరగుకొందఱొగి
 పొరలు వాయువిశేషములను బూర్వంబు
 స్వవశీకృతములైన వాయువులందు
 నవయక వ్రేల్చుచున్నారు ఫలునుండ
 ఈయుక్తమైన వారెల్ల యజ్ఞవిదు
 లైయజ్ఞ దూరీకృతాఘులై యుండు

ధర యజ్ఞశిష్టామృతంబు భక్షించు
 పురుషులు బ్రహ్మంబు బొందుచుండెదరు
 మనువచించిన యజ్ఞముల నొక్కటేని
 నొసరింపనోపక యున్నమర్త్యునకు
 అరయుమీలోకమే ప్రాప్తింపకుండు
 పరలోక మెబ్బంగిఁ బ్రాప్తింపుచు బార్థ
 షీతినిట్లు బహువిధాకృతుల యజ్ఞములు
 శ్రుతిముఖంబుననె విశ్రుతముతైయుండె
 గనుము వానినినెల్ల కర్మజంబులుగ
 పొనరనిట్లులెఱింగి ముక్తుండవగుదు
 జ్ఞాన యజ్ఞము ద్రవ్యసాధన సాధ్య
 మైన యజ్ఞముకంటె నగును శ్రేయంబు
 చిరకర్మమెల్ల నశింపకుండియును
 పొరయు బ్రహ్మజ్ఞానమున సమాప్తమగు
 అకలంక తత్త్వజ్ఞులగు జ్ఞానవంతు
 లొకట నీశజ్ఞాన ముపదేశసరణి
 అడరించెదరా దాని సాష్టాంగవినతు
 లిడుటచే నెఱుంగని వెల్లభాగముల
 చొప్పడుగుటచేత శుశ్రూషచేత
 గొప్పగాఁదెలియుమీ కురువంశవర్య
 ఏజ్ఞానము నెఱింగి యికయిట్టిమోహ

మజ్జిండవైయెప్పు డొందకుండెదవా
 ఏజ్ఞానమహిమచే నెల్లప్రాణులను
 ప్రజ్ఞ చేనీయందఁ బరికింపగలవా
 ఆయనంతరము బ్రహ్మస్వరూపుండ
 వైయున్న నాయంద యటుచూడగలవు
 పాపాత్ములగు నెల్లవారల కంటె
 పాపమెక్కుడొనర్చు వాడవైయున్న
 నీవాక్క జ్ఞానంబనెడి తెప్పచేత
 తావక కిచ్చిపోదధి దాటగలవు
 పాండవేయ జ్వలించు వహ్నికట్టియల
 మండింపఁజేసి భస్మమొనర్చునట్లు
 జ్ఞానాగ్నిహోత్రంబు సర్వకర్తముల
 మానక గాల్చి భస్మముగా నొనర్చు
 జ్ఞానంబుతోడను సాటిపవిశ్ర
 మైనది యీలోకమందెందులేదు
 విహిత యోగాభ్యాసీ పెక్కుకాలమున
 మహిసిద్ధుడై తనమది జ్ఞానమొందు
 తగశ్రద్ధధానుడై తత్పరుండగుచు
 నిగ్రహీత చంచలేంద్రియుండైన నరుడు
 జ్ఞానంబునొందును జ్ఞానంబునొంది
 మానితెంబగు శాంతి మరివేగమొందు

జ్ఞానహీనుడును విశ్వాస హీనుండు
 మానస సందేహ మనుజుండుచెడును
 ఎందును సందేహ వృతమానసుండు
 ఇందునందును జెందఁ దేమేలుగనఁడు
 విమలయోగంబున విడువంగఁ బడిన
 అమిత కర్ముడయి బ్రహ్మజ్ఞానరూఢి
 ఛిన్న సందేహుఁడై స్థిరమనస్కుడయి
 సన్నతిగను వాని సర్వకర్తములు
 బంధింపనేరవు పాండవోత్తముడ
 అందున సుజ్ఞాన మనేడిఖడ్గమున
 అవివేక సంజనితాత్మ సంశయము
 జవమున ఖండించి జ్ఞానయోగంబు
 అనుసరించి యొనర్చు మడలకీవిపుడు
 అనిశేయలెమ్ము సయ్యన యర్జునుండ
 అనుచు మురారి దయారసం బొలుక
 గనుచు పార్థునకు నికరణిన్వచించె
 అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
 వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణ పుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర

కనదండ్రకంటి వేంకటశాస్త్రి కృతము
 రమ హరిసూక్తి తరంగిణి యందు
 సమధి కేవలమైన జ్ఞానయోగంబు
 అనబడు నిదియె నాల్గవ తరంగంబు
 భనర నీకిది యర్చితంబౌను గాత
 నిహతా హితానీక నిర్మలాలోక
 గ్రహరాజతేజ వేంకట శైలపాల.

అం ర స్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

కర్తృసన్యాస యోగము.

పంచమ తరంగము.

శ్రీస్తుతచరణ వైరికదంబహరణ
కౌస్తుభాభరణ వేంకటశైల శరణ
నీదయారస దృష్టి నెఱయ జేయుచును
నాదగుమనవి పూర్ణముగ నాలింపు
గాండీవి కృష్ణునిగని యిట్టులనియె
పుండరీకాక్ష సత్పూరుషపక్ష
ప్రాగుక్త శాస్త్రీయ వరకర్తృములకు
త్యాగమున్నరల శాస్త్రప్రోక్త మైన
కర్తృయోగమ్మ పల్కెఁబడె నీచేత
శర్కదమీరెండు సరణులందొకటి
ఏదియో దానిని దృఢముగా జెవుము
ఆదటనన గ్రీడి కసురారియనియె
కర్తృపరిత్యాగ కరణంబునఁజేయు

కర్త యోగమురెండు కైవల్యదములె
 ఆరెంట కర్త సన్యాసంబుకంటె
 గౌరవమైనది కర్త యోగంబు
 పొలుచు రాగద్వేషములు లేనివాడు
 బలమైన సంసార బంధంబువలన
 అతిసులభంబుగా నధిక వేగమున
 నతులితమౌతుంబు నందునుగాన
 ఏదియు ద్వేషింప కేదియుగోర
 కేదోషమునులేక యేకర్తయోగి
 నిలుచునో యాతడు నిత్యసన్యాసి
 బలవైరిసుత మణి వచియింతువినుము
 కర్త సన్యాసంబు కర్త యోగమును
 పేర్చి భిన్నములండు వృధమూఢ జనులు
 జ్ఞానవంతులు జెప్పజాలరప్పగిది
 గాన నీసాంఖ్యయోగముల రెండింట
 నొకదాన లెస్సగ నున్నవాడేని
 ప్రకటంబుగా రెంటి ఫలమొందగలడు
 తును జ్ఞానవంతు లేస్థానమొందెదరొ
 శ్రేమకర్తయోగు లాస్థానమొందెదరు
 గాన జ్ఞానంబును కర్తయోగమును
 ఏనరుం డొక ఫలంబే యిచ్చుననుచు

గనునా యాతడు లేస్తా నెఱుంగువాడు
 అనిమిష ప్రభువుత్ర యాలింపు మునియు
 కర్తవ్యయోగంబు లేకయె పరమాగ్ని
 ధర్మమొందుటకు భేదము నిమిత్తమగు
 ఘనతర కర్తవ్యయోగసమేతుడైన
 మననశీలుండు బ్రహ్మము నొందువేర
 ఉరుగుని నిజకర్తవ్యయోగయుక్తుండు
 పరిశుద్ధచిత్తుండు ప్రజితదేహుండు
 వ్యాకృతేతరుడు బ్రహ్మచరీ భూతముల
 యాకృతియగు ప్రత్యేకాత్మరూపంబు
 గలవాడు నింద్రియగ్రామ నిగ్రహము
 గలపూరుషుడైన ఘనుడు కర్తవ్యముల
 జేయుచున్నను వానిచే నంటబడడు
 ఏమెడను యథార్థ మెఱిగినవాడు
 కనుచును ముట్టు చాఘాటించుచుండి
 తినుచును గన్నులు దెఱచుచున్ వినుచు
 విడుచుచు నిట్టూర్పు విడుచుచున్ గొనుచు
 నుడువుచు కన్నుల స్థాయుచు నుండి
 నడుచుచు గూర్చుచు స్వర్వేంద్రియములు
 తడయక యింద్రియార్థములందు మెలగు
 నని నిశ్చయించు వాడయి యింతుకేని

పసీయు నేనాచరింపగ లేవటంచు
 ప్రవర సమాహిత స్వాంతుడై తలచు
 ఎవడు బ్రహ్మమునందు నెల్లకర్తముల
 నిలిపి ఘలాస క్తనిఁ బరిత్యజించి
 సలుపునో యాతండు సలిలంబుచేత
 వనజ పత్రమువలె పాపంబుచేత
 తనుకంగబడచు పృథాతనూజాత
 స్థిరకర్తయోగులు చిత్తశుద్ధికయి
 పరిపాటి ఫలకాంక్ష పారంగదోలి
 అలరు దేహమున స్నానాదికర్తమును
 అలమానసముగ ధ్యానాది కర్తమును
 అలఘు బుద్ధిని నిశ్చయాది కర్తమును
 నెలకొను కేవలేంద్రియరాజిచేత
 శ్రవణాది కర్తమున్ సలుపుచునుండ్రు
 వివిజేంద్రతనుజ సుస్థిరవృత్తిబూని
 గురుసమాహిత మనస్కుడు కర్తఫలము
 పరిహరించి పరాత్మపర నిష్ఠయందు
 పొసగిన శాంతిని బొందుచున్నాడు
 అసమాహిత స్వాంతు డభిలాషచేత
 అతీకర్తఫల సక్తుడై గట్టబడును
 జితనకలేంద్రియ స్థితిగల్గువాడు

౭౬ కర్తసన్యాస యోగము.

మనసుచే స్వకృత సమస్త కర్మముల
ననువుగ దొమ్మిది ద్వారంబులున్న
పురముబోలిన దేహమున జేరవిడిచి
ధరను జేయింపక తాను జేయకయె
పొనర ననాయాసముగనుండు ననఘ
జనునకుం బరమాత్మ జగతి నెన్నడును
కర్తంబులైనను కర్తృత్వమైన
కర్తృఫలంబుల కాంక్షయునైన
సృజియింప డిక మఱియేమన్న వినుము
ప్రజలస్వభావంబె వర్తించుచుండు
ఓపిన యాత్మ యొండొకభక్త జనుని
పాపమేనియు బుణ్యపటలమేన్గొనడు
అజ్ఞానమున జ్ఞానమావరింపబడు
ప్రజ్ఞావిహీనులు ప్రాణులందఱును
అతిమోహపడుదు రాయజ్ఞానముననె
సతమాత్మవివరణజ్ఞానంబుచేత
నరయ నేజనుల యాయజ్ఞానమెల్ల
పరిహృతంబుగ జేయబడునొ వారలకు
బరగు జ్ఞానము సూర్యుపగిది జ్ఞాతకును
పరమైన పరమాత్మవస్తువుంబావు
పరిచితజ్ఞానంబువలన నిర్దూత

దురితముల్లలవారు దుర్లభ్యమైన
 ఆబ్రహ్మమందె సంపాప్తబుద్ధులయి
 ఆబ్రహ్మమే స్వకీయ స్వరూపులయి
 ఆబ్రహ్మమందునే గుభినివిష్టులయి
 ఆబ్రహ్మమే స్వగమ్యస్థానులయి
 క్రమ పునరావృత్తి రహిత మోక్షమును
 తుమమన గాంతురు కౌంతేయపినుము
 వినియవిద్యలుగల విప్రనియందు
 వినుత ధేనువునందు ద్విరదంబునందు
 శునకంబునందును శునకంబువండె
 తనుచుండునీచజాతీయునియందు
 ఉడుగని సమదృష్టియుతులు పండితులు
 సడలకైవ్వరిమానసము బ్రహ్మసదృశ
 భావమందచలమై పరగునోవారు
 పావనులై పునర్భవము సిద్ధరనే
 వడిగెల్తురెందుచే బ్రహ్మాంబుదోష
 మెడలినదో యది హేతువుచేత
 ఆసమదర్శు లాయ్యన బ్రహ్మమందు
 భాసిల్లుచుందురు పాండుతనూజ
 సందియమొందని సద్బుద్ధియుతుడు
 వీందును మోహంబు నెఱుగనివాడు

౭౮ కర్తసన్యాస యోగము.

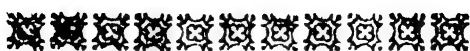
అగు బ్రహ్మవిదుడు బ్రహ్మమునందునుండి
ఒగి ప్రియంబును బొంది యుబ్బడెల్పుడును
ఉలికి యుప్రియ మొందియును భయంపడమ
వెలిబుట్టు శబ్దాది విషయంబులందు
ఆత్మని మనసుతో నమరువాడగుచు
చిత్తవృత్తి నెవండు స్థిరత నేసుఖము
బడయుచుండునో వాడు బ్రహ్మంబునందు
కడు నిర్మలాంతరకరణంబుగలిగి
చెడని యానందంబు జెందుచునుండు
అడరెడి విషయేంద్రియంబులనుండి
పొడమిన మేసుఖంబులు హృషీకములు
ఒడగూడియుండుట యుడిగిపోవుటయు
గలవో యావిషయభోగములు బాధలకు
నెలవులౌటను బ్రహ్మనిష్ఠు డావిషయ
భోగంబులందు లిప్తుడుగాడు పార్థ
పోగలదేహంబు పోవుటకంటె
మునుపుగా నీలోకముననే జనుండు
మొనయు కాఘకోధములనుండి పాశము
వేగంబు సైప బ్రవీణుండో వాడు
సేగి నొందనివాడు చిరజీతేంద్రియుడు
అంతరాత్మమున సౌఖ్యము గల్గువాడు

అంతరారముండు నాంతరజ్యోతి
 గలవాడు నెవడో యాఘనయోగి బ్రహ్మ
 కలితస్వరూపుడై కను బ్రహ్మసుఖము
 అపగ తాఘులు సందియము లేనివారు
 సుపథనిర్జితమానసులు సర్వభూత
 హిత నిష్కర్తులునైన ఋషులు బ్రహ్మమన
 ప్రతిపత్తి మోక్షంబు బడయుచుండుదురు
 పాడిము కామకోధములచేత విడువ
 బడియు సన్నియమితస్వాంతంబు గలిగి
 యతులకిందందు బ్రహ్మనందమొదవు
 అతులవిక్రమ పార్థ యాలింపుమరియు
 ఎవడు సంతతమున్ బహిర్భవంబులగు
 శ్రవణాదికముల ద్వారంబులచేత
 సాంద్రబుద్ధిని జోచ్చు శబ్దాదులైన
 ఇంద్రియార్థంబుల నెడలించి వెలికి
 మీటిఘ్రామధ్యగమిగ గంటిచూపు
 మాటిపాఠాపానమారుతంబులను
 నాసికాంతరముల నడుచు వానిగను
 జేసి ప్రవీణత చెలువార మిగుల
 నియమింపబడిన యింద్రియ మనోబుద్ధి
 రయుడయి భయమనోరథ కోపములను

అడగించి మోక్షమందాసక్తుడగుచు
 నుడుగక మననంబు నొనరించుచుండు
 అతడు నిత్యము ముక్తుడనబడుచుండు
 కృతయజ్ఞ తపములకెల్ల దెల్లముగ
 దేవతాకృతిచే బ్రతీత భోక్తనఱు
 ఈవిష్టపముల కెవ్వొడ నియామకుడ
 డిర్వి ప్రాణులకెల్ల నుసకారి నగుచు
 సర్వసాక్షియునయి శాశ్వతుండనయి
 పర్వనన్ను నెఱింగి పారమార్థికుడు
 సర్వసంసారోప శాంతినిబొందు
 అనుచును పుండరీకాక్షు డత్తరిని
 కనికరంబునదెల్పె గాండీవికిట్లు
 అని ధృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
 వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణ పుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్సన గోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకట శాస్త్రికృతము
 రమ కూరిసూక్తి తరంగిణియందు
 అమరెడు కర్త సన్యాసయోగంబు
 అనబడు నిదియై యెడవ తరంగంబు

దనర నీకిది యర్పితంబానుగాత
నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
గ్రహరాజతేజ వేంకట శైలపాళ.

శ్రీ ర సు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

అత్త సంయమ యోగము.

షష్ఠ తరంగము.

శ్రీ వేంకటగిరింద్ర చిరదయాసాంద్ర
నావిన్నప మేవధానము గల్గివినుము
భగవంతుడైన శ్రీవాసుడేవుండు
నగుమొగంబున బాంధునకు నిట్టిలనియె
కర్తృఫలాపేక్ష గనక కర్తవ్య
కర్తృకలాపంబు గావించువాడు
ధరకర్తముల పరిత్యాగియనీవిమల
తర సుమనస్సమాధానుండునగును
గతమైనయగ్నులు గలవాడుగాదు
గత తపోదావాది కర్తుండుగాదు
కడుఫలవిషయ సంకల్ప మంతయును
ఉడుగని యాతడొండొకడైన కర్తృ
యోగి గాడదిగాన నోపాండవేయ
బాగుగ దేనిని బండితుల్కర్త

కాండపరిత్యాగ కరణలక్షణము
 ఉండినదానిగ నొప్పిచేప్పెదరొ
 అదియె కర్తాచరణాగ్ర లక్షణము
 గదయని యెఱుగుమింక దృఢంబుగాను
 జ్ఞానయోగము నెక్కి గాంక్షించుమునిక
 జ్ఞానగు కర్తృంబు సాధనంబగును
 జ్ఞానయోగము నెక్కి క్రాలునమ్మునికి
 మానుగ సర్వకర్త నివృత్తి పరమ
 సాధనంబగునని సరవిజెప్పబడు
 సాధుత నెప్పుడు శబ్దాదులందు
 తగిలి యుండఁక కర్తృతతులందు సక్తి
 నెగడఁక యప్పుడు నిఖిలసంకల్ప
 పటలివీడిన స్వభావము గల్గువాడు
 పటుశరజ్ఞానంబు బడసినవాడు
 అని చెప్పబడుచుండు నాసక్తి లేని
 మనసుచే సంసారమధ్యనిర్తగ్ను
 తనుమద్ధరించుకో దలపగాదగును
 తను నధోగతిని బొంద నొనర్పదగదు
 తనవశీకృతమైన తన మానసంబె
 తనకు జాట్టంబగు దనకులోబడని
 మనసే యరాతి యేమనసుచేతనదు

౪౪ ఆత్మసంయమ యోగము.

తను కరణాది బృందము గల్వబడునొ
అత్తను కరణాదికౌఘ మామదికి
నత్తినచుట్టమై యనయంబు నమరు
అజిత మనస్కునైన మానసము
అజితారివైఖరి నపకారియగును
సుపథనిర్జిత మనస్కుడైన యట్టి
ఉపశాంత పురుషుని కురువుగామనసు
శీతోష్ణ సుఖదుఃఖ సిద్ధులయందు
ఆతెరంగుననే మానావ మానముల
పరగిన యాత్మాను భవమందెయుండు
అరలేని శాస్త్రజన్య జ్ఞానమునను
పరిచితాత్మానుభవ జ్ఞానమనను
పరిత్యక్తిగనిన భావము గల్గువాడు
పనివడి కదలింపబడకుండువాడు
అనిశ మింద్రియ నిగ్రహము గల్గువాడు
ఒగి పెంకు పైడి రాలాక తైనవాడు
నగు జ్ఞానవంతుడ యాత్మానుభవము
గలవాడనంబడు కౌంతేయవీర
అలఘు సద్గుణునందు నగుణునియందు
ఉపకారియండు నయోగ్యుని యందు
కపటమూసని మైత్రి గలవానియందు

పరులయందు నపక్షపాతులయందు
 పరమపాపులయందు బంధువులందు
 తనతో విరోధించు దారుణులందు
 అనఘులయందు మధ్యస్థునియందు
 ధృతిమెయి సమబుద్ధి నెవ్వాడు మెలగు
 నతడు యోగాయాధుడని చెప్పబడును
 పారి సదాత్మధ్యానముంగలవాడు
 పురసహాయము లేనివాడయి యుండి
 నియమిత మానసేంద్రియ శరీరుండు
 నయి యాశలేనివాడపరిగ్రహుండు
 నయి రహస్యస్థులయందు గూర్చుండి
 రయ చలదంతః కరణము నెల్పుడును
 నిగ్రహింపందగు నిపుణత్వమమర
 అగ్రీయము పవిత్రమగు ప్రదేశమున
 రజమును దుడిచి నిర్మలము గావించి
 అజినచేలములుం గుశాల్పై బరచి
 కడుక్రిందుగాక మిక్కట మెత్తుగాక
 తడయకాస్తరణంబు తనకు జేసికొని
 వ్యగ్రత లేకుండ పరమ వైష్ణికత
 అగ్రీస్థిరాననమందు గూర్చుండి
 మేనసు చాంచల్యంబు మలప నేర్చుమెయి

౮౬ ఆత్మసంగమము యోగము.

అనిశ చిత్రేంద్రియ న్యాపారములను
అడచి యోగాభ్యాసే యాత్మనిర్మలత
నడగంగయోగంబు నభ్యసేంపదను
క్రమముగా నచలంబుగా నుండుటకును
సమముగా దేహ మస్తక కంఠమలను
ధరియించి స్థిరుడయి తననాసతుదను
పరికించి దిక్కులవైపు గన్గొనక
శమితమానసుడయి సాధ్వసంబుడిగి
ఆమలిన బ్రహ్మచర్య వ్రతమందు
బాయకయుండి యొప్పుగ శిల్పివనసు
నాయందుజిత్రంబు నాటించినేన
అశులితోత్కృష్టా శ్రయము గల్గియొండి
అతిసమాహిత చిత్తుడై యుండవలయు
నియత మానసుడైన నిర్మలయోగి
యయిన వాడీరీతి ననయంబువనసు
సుసమాహితము జేయుచును మోక్షపదమె
అసమానముగనున్న యస్త్రదధీన
సకలసంసారోప శాంతినిబొందు
అకలంకవిక్రమ యమితాశనునకు
ఒక్కొంతయు భుజింపకుండు వానిని
సుకృత కడునిద్ర జొక్కువానిని

తునుకులేకపుడు మేల్కొన్నవానికిని
 ఘనతరంబైన యోగము పట్టినదదు
 అనుగుణాహార విహారముల్ గలిగి
 పనులందు దగిన వ్యాపారంబు గలిగి
 తగిన నిద్దురయు నుద్ధానంబుగలిగి
 నెగడిన పూరుషునికి దుఃఖహాని
 యగుయోగము ఘటిల్లు నహిత వీరఘ్న
 పగవానిగెచ్చిన పగిదిపోనీక
 ఎడపక చిత్త మెయ్యెడ నిగ్రహింప
 బడినదై తనయందె వఱుబునో యపుడు
 అఖిలవాంఛలనుండి యపగ తాళుడయి
 సుఖియైన యోగియంచు వచింపబడును
 గాలి వీచనిచోట కలితదీపంబు
 వీలాగున జలింపకెసగునో గొట్లు
 మనసునకునమాధి మహితయోగమును
 పనుపట్టు నియమిత స్వాంతంబుగల్గు
 యోగికి నానిష్ఠ యుపమానమనుచు
 యోగశాస్త్రజ్ఞుల యుక్తి రాజిల్లు
 బాగురీతిగ నేయవస్థలో మనసు
 యోగాచరణముచే నొగి నిగ్రహింప
 బడినదై యుపరతి బడయుచుండినదో

౪౪ ఆత్మసంయమ యోగము.

నడవి యంతఃకరణంబుచే నెట్టి
దశయందు పరమాత్మదర్శియునగుచు
వశి తనలో మోదపడుచు నున్నాడొ
వీయవస్థను సకలేంద్రియంబులకు
నేయెడ గోచర మింతయుగాక
బుద్ధిచేత గ్రహింపబోలునే సుఖము
సిద్ధమై కలదో నశింపకయున్న
ఆసుఖంబు నెఱింగి యలరుచున్నాడొ
వాసవి యానందవాసమై యున్న
వీయవస్థనుగల యీయోగివరుడు
రోయక తత్త్వస్వరూపంబునుండి
అవబుండ యగునొ మేయాత్మలాభమును
ప్రచురంబుగాబొంది పరగ నాయాత్మ
లాభంబుకంటెను లాఠిలాభమును
అభోగమున నెక్కుడని యెంచబోడొ
వీయాత్మతత్త్వమందె వసిండువాడు
పాయని పటుదుఃఖపటలంబుచేత
పొరలింపబడడొ యాపూర్వోక్తమైన
గురుదుఃఖములతోడ గూడికలేక
యొందినయునికిని యోగనామమున
నిండియుండిన దానినిగ నెఱుంగనగు

సంశోహరహితనిశ్చయముచే దుఃఖ
 మొందని మనసుతో నూటకుండకయె
 ఆయోగమును గూర్చనగు నేర్పుమీఱ
 ఏయెడ సంకల్పమేనిరాసముగ
 నెఱసినకోర్కెల నిశ్శేషముగను
 అఱిమొఱి నెడలించి స్వాంతంబుచేత
 నిఖలేంద్రియంబుల నియమించి విజయ
 సుఖముగా యోగ మట్టుగ గూర్చవలయు
 ధృతిచే గృహీత బుద్ధిబలంబుచేత
 ప్రతివేళ మనసును బరమాత్మయందు
 ఉంచి యల్లల్లన నుపరమింపంగ
 నొనరింపగాదగు నుద్యమంబునను
 ఎదియేని జింతింప హితవుగాదనఘ
 కదలిక శీలంబు గలయదిగాన
 స్థిరముగాను మనంబు తివిరి యేతటిని
 అరసి యేయేవిషయములందు దిరుగ
 నరుగు నాయావిషయంబులనుండి
 సారవిగా నీమనస్సును మరల్పుచును
 తనయందె వశము నొందగ జేయవలయు
 చన నశించిన మానసము గల్గివాడు
 నవ్వుపైన రజోగూఢము గల్గివాడు

౯౦ ఆత్మ సంయమ యోగము.

ఇష్టజీవన్ముక్తి నెనసినవాడు
అపగతపాపుడునైన యీయోగి
అపరిమితానంద మదె పొందుచుండు
ఎలమి నీవిధముల నెల్ల వేళలను
నలుగు సంతోకరణం బధీనముగ
జేయుచు నొనరి ప్రక్షీణపాపుడును
వియున్న యోగి యనాయాసముననె
పరమాత్మమును లెస్స బరికించి గనుచు
పరమసౌఖ్యంబును బడయుచునుండు
సకలభూతములందు సమదర్శనుండు
ప్రకటయోగయుతాంతరంగంబు గలిగి
అన్నిభూతములందు వ్యాపించియున్న
తన్నును దనయందు దనరుచునున్న
ఎల్లభూతంబుల నీక్షించుచుండు
ఎల్లభూతములందు నెవ్వడు నన్ను
దర్శించునో సమస్తంబు నాయందు
దర్శించునో యట్టి ధన్యునికేను .
సతతంబు మరిపరోక్షమునొందకుండు
అతడు నాకు పరోక్షమందకయుండు
వెలయునేయోగి యభేదంబునొంది .
పొలుచుచున్న సమస్తభూతంబులందు

ఒలయు నన్ను భజించుచుండునోవాడు
 పలువిధంబులచేత వర్తించుచున్న
 వర్తించుచుండును వాడు నాయుండె
 పూర్తిగ వినుమిది పురుహితపుత్ర
 సునయయోగి యెవండు సుఖదుఃఖములను
 తనలోడ సరిగ భూతముల నన్నింట
 గనుచుండునో యట్టి జ్ఞానిశ్రేష్ఠుండు
 అనుచుండును నాకు నగునుర్వియండు
 అనుడు కిరీటి మురారి కిట్లనియె
 తనర మనస్సమాధానంబుచేత
 ఇప్పుడు నీచేత నేయోగమమర
 నొప్పుగ ప్రోక్తమై యుండెనోనేను
 ఎపుడు చంచలమౌట నీయోగమునకు
 చపలతలేని శాశ్వతమైన స్థితిని
 కాననుగావున కమలనేత్రుండ
 మానసంబతుల కంపన శీలయుతము
 బాధించునది పట్టువడకుండునదియు
 శోధింప నామనస్సుగితి నిరోధమును
 అనిలనిగిహము చాయను సుదుష్కరమై
 అని నేదలంచెద నసురసంహార
 సాపుడు వసుదేవ నందనుండనియె

౯౨ ఆత్మసంయమ యోగము.

భావింపగ మనంబు బహుచంచలంబు
 పట్టనశక్యమై పరగుచుండునది
 అట్టిదియైన సమాహితత్వమున
 ప్రతిలేకయున్న వైరాగ్యంబుచేత
 హితకరంబుగ నిగ్రహింపగాబడును
 నియమింపబడక యుండిన మానసంబు
 రయిసమేతునిచేత రమ్యయోగంబు
 పొందనశక్యంబు భూరియత్నంబు
 నందంబుగనొనర్చు స్వాధీనమనసు
 గలవానిచేతను ఘనతరోపాయ
 బలముచే పొందంగ వచ్చునటంచు
 నామతంబిదియని నరకారిబలుక
 భీమానుజుడు కృష్ణు వీక్షించి యనియె
 తెలుపు మచ్యుతుడ యాస్తికబుద్ధిగరిమ
 గలవాడు నియమసంగతి లేనివాడు
 యోగంబువలన విచ్యుత మనస్కుడయి
 యోగసిద్ధఫలంబు నొందకవాడు
 వీగతినొందంగ నేగుచున్నాడు
 బాగుగ పరమాత్మ పద్ధతింజెలియ
 జాలనిమూఢు డాశ్రయ హీనుడగుచు
 మూలకర్మజ్ఞానముల కెంటునుండి

గభితుడై చిన్నమేఘంబు కైవడిని
 పొలిసి పోకుండునే పురషవరేణ్య
 నీవు నాకిట్టి సందియమెల్లదీర
 భావించియుప్పుడు పలుకనోపుదువు
 ఈసంశయము దీర్పనింకనీకంటె
 వాసిమీరిన వాడు పరుడు లేడుగద
 అనుడు పార్థునిజూచి హరియిట్టులనియె
 అనఘ ధనంజయ యాలింపుమీవు
 అట్టి యోగభ్రష్టుడైన మర్త్యునకు
 ఎట్టులైన వినాశ మీలోకమందు
 నిట్టలంబుగ లేడు నిజమింతెగాక
 అట్లులు పరలోకమందునులేదు
 ఓయన్న శుభీకృత్య మొనరించువాడు
 నేయెడ నొకడైన యెట్టిదుర్గతిని
 గానడుగాదె యొకండునుగాని
 జ్ఞానయోగమునుండి జారినవాడు
 పుణ్యవంతుల లోకముల పొంది సుజన
 గణ్యుడై యందనేక సమంబులుండి
 సొఘంతులును సదాచారవంతులును
 శ్రీమంతులగువారి గృహమందు బుట్టు
 అదిగానిచో నిశ్చయాత్మకబుద్ధి

౯౪ ఆత్మసంయమ యోగము.

కుదిరిన యోగుల కులమందు బుట్టు
ఏహేతువున నిట్టి యేయాభవంబు
ఊహింప దుష్ప్రప్యమో లోకమందు
ఆయోగకులమందు నవుడు తొల్లింటి
కాయమందొనరిన ఘనబుద్ధితోడ
కలయిక లభియింపగలదనంతరము
చేలగి పూర్వజ్ఞాన సిద్ధికైమరల
తడయక గడు బ్రయత్నంబాచరించు
అడగిన పూర్వ జన్మాభ్యాసముననె
అనధీన మానసుండైనను వాడె
అనువుగా వడివిషయంబులనుండి
తొలగింపబడియుండు దురమిత్రదమన
మెలకువతోడను మెలగుచునుండి
వలసి యోగస్వరూపంబు నెఱుంగ
దలచినవాడు వేదప్రతిపాద్య
కర్తాచరణ ఫలకామిగాకుండు
నిర్మలినజ్ఞాన నిష్ఠుండు మిగుల
యతమానుడగుచుం బ్రయత్నంబువలన
కృతపాప పరిశుద్ధి కీలితుండగుచు
బహుజన్మ సంస్కృతివలన శుద్ధుడయి
మహనీయగతిని బిమ్మట బొందగలడు

ధారుణి కృచ్ఛాది తపములుంగల్లు
 వారలకంటెను ప్రవరుండు యోగి
 నిగమశాస్త్రార్థ పాండిత్యంబుచేత
 తగువారికంటె నుత్తమమైనవాడు
 బహుకర్తృకులకంటె పరముండుగాన
 గ్రహణార్హ యోగంబు గలవాడవగుము
 అనుచు యదూర్ధ్వహుం డగునుండలర
 దనరెడు వాక్యమృతము వెల్లిగొలిపి
 అనిధృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
 వినిపించెనీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణ పుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకటశాస్త్రి కృతము
 రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 అమృతదం బాత్మ సంయమన యోగంబు
 అనబడు నిదియే యాఖ్యతరంగంబు
 దనతనీకిది యర్పితంబౌనుగాత
 నిహత్రా హితానీక నిర్మలాలోక
 గ్రహరాజతేజ వేంకట శైలపాల.

ప్రారంభము.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

విజ్ఞాన యోగము.

సప్తమ తరంగము.

శ్రీమహర్ష్యవన పోషిత సర్వభువన
కామాబ్ధపవన వేంకటశైలభవన
అవధరింపుము మదీయంబైన మనవి
ప్రవచించె వనమాలి పార్థునకిట్లు
వేగనాయందు బ్రవిష్ట చిత్తమున
యోగంబుజేయుచు నున్నవాడవును
నేనెయాశ్రయముగా నెగడువాడవయి
మానితాఖిలగుణ మండితుండనగ
అలరు నన్నెటుసందియము లేకఁజుంగ
గలవా యజ్ఞాన మాకర్ణింపుపార్థ
ఈముక్తికయిచేని నెఱిగినన్మఱల
నేమియు మిగులదో యెఱుగబోలినది
నానిజానుభవ జన్యజ్ఞానసహిత

మైనయాశ్రవణ జన్య జ్ఞానమెల్ల
 పొలుపుగ నాలింపు పూర్ణంబుగాగ
 తెలియజేసెవసేతు దివిజేంద్రతనయ
 ఘనతరంగస్త్రాధికార యోగ్యులగు
 మనుజులవేలలో మహానాకానాకడు
 అరమాత్మసేదికె యత్నించుచుండు
 వసుసయత్నించెడి వారలలోను
 వైశమునెద్దులౌ వారలలోను
 వెలయందొక్కఁడు వెలయంగనన్ను
 దివిరవాస్తవముగ దెలియుచున్నాడు
 అవని తన్మాత్రంబయగు గంధగుణము
 అనలము తన్మాత్రమగు రూపగుణము
 అనిలము తన్మాత్రమగు స్పర్శగుణము
 అంబువు తన్మాత్రమగు రసగుణము
 అంబర తన్మాత్రమగు శబ్దగుణము
 అలఘు మనోబుద్ధ్య హంకారములని
 పొలుచు నెన్నిదిభేదముల నాదుప్రకృతి
 హస్తుమధ్వజ నికృష్టమైన దీప్రకృతి
 అనఘమీప్రకృతికన్యంబయిపాణి
 ఛారణహేతు భూతంబైనదాని
 నారయు ముత్కృష్టమగు నాప్రకృతిగ

పునఃసంజగము చాల్పబడుచుండె చాన
 వెన వివరంబుగా వేసరకీవు
 సారజ్ఞ తేలియుము సర్వభూతములు
 కీలంబుప్రకృతులే హేతువులందు
 ఆప్రకృతివ్యయ ద్వారముచేత
 ఈప్రపంచంబున కేనెయుత్పత్తి
 కారణంబును నాశకారణంబగును
 భారత వంశసంభవ వీరవర్య
 నాకంబు కడువ రేణ్యంబైన దితర
 మేకారణముకొంచె మేసియులేదు
 నాయందు నీయఖండ ప్రపంచంబు
 పాయక దారాన పటురన్నతతులు
 వలెనుగూర్పంబడె పాండుకుమారి
 జలములందు రసంబు శశిసూర్యులందు
 ప్రభయువేదములందు ప్రణవాక్షరంబు
 నభమందు శబ్దంబు సరజాతియందు
 పురుషభావంబేను పురుషాగ్రగణ్య
 ధరయందు సురభిగంధము నగ్నియందు
 రాశించుతేజంబు ప్రాణులందెల్ల
 ప్రాణధారకమైన బ్రదుకునునేను
 తాపసులందును తపమునునేనె

ఓంకారాభ్రాత నిత్యోడనైవసన్ను
 శంకలేకెఱుగుము సకలప్రాణులకు
 సంకుర కారణంబైన వానిగను
 ఇంతియెగాక నేనెవేకశక్తి
 మంతల నిశ్చయాత్మకమైన బుద్ధి
 ఆగక లేజస్వులగు వారియొక్క-
 ప్రాగ్భ్యమను నేనె పాండుపుత్రుండ
 కలుషితకామరాగంబులులేని
 బలముగల్గినవారి బలమును నేనె
 స్వ నితంబినులయం దపత్యార్థమగుచు
 అనువగు ధర్మశాస్త్రా విరుద్ధతను
 గని ప్రాణులందున్న కామంబునేను
 అసఘండ గుణములం దగ్రియంబయిన
 అమల సత్త్వగుణంబునందుచ్చించు
 శమదమాదికములై చనుపదార్థములు
 అల రజోభవదర్ప హర్షాదికములు
 పాలుచు తామసశోక మోహాదికములు
 ఏవియున్నవో యవియెల్లనుపార్థ
 నావలనన వుట్టినవని నీవెఱుగు
 ఆభావముల దేనియందేని లేను
 ఆభావములు గలవన్ని నాయుండు

తరముగ మూడు విధంబులైనవియు
 గురుతర సత్త్వాది గుణవికారములు
 నును నీశమాది పదార్థసంతతుల
 నవివేకముండ జేయఁబడినట్టి
 ఈవిశ్వమంతయు నీభావములకు
 పైవిలక్షణుడ నవ్యయుడనా నన్ను
 తెలియనేరదొకింత జెప్పఁద్రతనయ
 సలలిత మసామానవక్తుండనయిన
 నాదుసంబంధముం దైగుణ్యమయము
 నాదవ్య మీయస్త దాయత్తమాయ
 ఎందుచేతను వరియింపగారాదొ
 అందుచేతను నన్ను నవనిలో నెవరు
 శరణజ్ఞాత్తులొ వారు సరగనీమాయ
 తరియించుచున్నారు తప్పకవిజయ
 వృజిసముల్ చేసి వివేకంబులేని
 ప్రజలలో నధములు పటుమాయచేత
 అపహృతజ్ఞాన పదార్థంబు కలిమి
 ఎపుడు నాసురమైన హింసాన్యశాది
 భరితభావమున నన్భజియింప రవని
 దురమిత దుర్తార్గ గురితచాధితుడు
 అలఘు శార్దూల చోరాచి పీడితుడు

నిల నన్నెరుగ నిచ్చయించినవాడు
 ధనకాము డాత్మతత్త్వ మెరింగినతడు
 అనెడు నీనలు లేక తైయన్న ధన్య
 జనులు నన్ను భజింతు సతత మర్జునుడ
 అనువుగా నీనల్వరి గువారియందు
 అసఘ యోగమును మ ఖ్యంబైన భక్తి
 గనిన సుజ్ఞానంబు గలవాడు ఘనుడు
 నేను మిక్కిలియు జ్ఞానికి నెట్లుప్రియుడ
 జ్ఞానియు నాకు నిష్ఠుడైనవాడు
 ఈనల్వరును మహాత్కృష్టులేయందు
 జ్ఞానిసేనేయని సతము నామతము
 ఆజ్ఞాని నియమిత స్వాంతంబుగల్గి
 ప్రజ్ఞ చేతను నన్నె ప్రబలమైనట్టి
 గమ్యపదంబని గనుచుండుగాన
 •సౌమ్యసద్గుణగణోజ్వల యాలకింపు
 పలుజన్మముల కడపటను జ్ఞానంబు
 గలిగినవాడయి గాగ్రహ్యమై కాన
 బడునది యంతయు వాసుదేవుడని
 వుడమి నెవ్వడు నన్ను బొందుచున్నాడొ
 అట్టి మహాత్ముడత్యంతదుర్లభుడు
 చట్టుగ స్వీయ స్వభావంబుచేత

కాసితుల్ సత్త్వద్విషయ రాజితేత
 గాసిజెందిన వివేకము గల్గివారు
 వ్యయత నాయాదేవతారాధనాది
 నియమ మధిష్ఠించి సత్సభాక్తులయి
 ఇతరదేవతల పహి భజించుచుండు
 ధృతినెవ్వడేయే యభిష్టంబుగల్గి
 చనువున భక్తుడై శ్రద్ధాశుభగుచు
 దనరి యేయేదేవతావిగ్రహమును
 స్థిరత బూజింప వాంఛించుచున్నాడొ
 కగమునాయాకోరై గలవానికేను
 అట్టి శ్రద్ధనె తిరంజైనదానిగను
 నట్టక సేయుచున్నాను పార్థుండ
 వాడు నాచేజెప్పబడు శ్రద్ధతోడ
 వీడకాదేవతావిగ్రహార్చనము
 ఆచరించుచునుండు సత్యంతముగను
 నాచేత నీబడిన యభీష్టములను
 ఆవిగ్రహమునుండి యందుచున్నాడు
 వావిరి యన్యదేవతల బూజించు
 వారలాయన్యదేవతల నొందెదరు
 ఆరూఢమైయున్న యల్పబుద్ధిగల
 యాయన్యదేవతాభ్యర్చకులొందు

నాయాఫలంబంతమై యుండునదియె
 నాభక్తులగువారు నన్నె పొందెదరు
 శోభాకరము నాశశూన్యంబు పరము
 నిరతిశయంబుగ నెగడు నారూప
 మరయజాలని మూఢు లప్రకాశకుని
 నను ప్రకాశమునొందిన మనుష్యునిగను
 అనిశము భావించు రహ్మనా వినుము
 ఎల్లలోకమున కేదృశ్యుండగాను
 ఉల్లసిత జ్ఞాన మొనర కీజనుడు
 ఘనయోగమాయచే గప్పంగబడుచు
 నను జన్మరహితుగా నాశహీనునిగ
 కడక నెఱుంగదు గాండివధన్వ
 కడచినవున్నవి కాగలయివియు
 వైన భూతముల నేన యెరింగియుండు
 ఏనాడునొకడైన నెఱుగదునన్ను
 దిననకాలమున నిచ్చా ద్వేషములను
 జనియించి సుఖదుఃఖచయ హేతువైన
 అవిశేకబలమున నఖిలభూతములు
 అవిరథ మజ్ఞాన మందుచున్నయవి
 రాజిత సుకృతకర్తము గల్గియున్న
 యేజనంబుల పాపబృందనాశనము

పొందునో యజనంబుల సుఖదుఃఖ
 సందోహహేతువై చను నవివేక
 బలముచే విడువంగబడినవారలయి
 వలనుగ నిరుమసంపన్నులై నన్ను
 భజించుచున్నారు పాండుతనూజ
 స్వజరామరణయుక్తి వదలుటకొరకు
 ఎవరు నన్నే యాశ్రయించి యత్నంబు
 అవనిజేయుదురొ వారాబ్రహ్మవిధము
 ప్రత్యేగాత్మవిషయవస్తువునెల్ల
 నిత్యకర్తములెల్ల నేర్తురెఱుంగ
 అధిభూత మధిదైవ మధిగోజ్ఞమనెడి
 విధముల మూటితో వెలయునన్నెవరు
 ఎఱుగుదురో వారు మృతికాలమందు
 మఱువక నియమితమానసులగుచు
 నను నెఱింగెదరు నిర్ణయముగా విజయ
 అనుచుక్రీడికి దెల్పె యదుపుంగవుండు
 అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
 వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
 ధర నిది త్రిపుర సుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్సనగోత్ర

కనదింద్రకంటి వేంకటశాస్త్రికృతము
 రమ హరిసూక్తి తరంగిణియందు
 స్వమనఃప్రియంబు విజ్ఞానయోగంబు
 అనబడు నిదియ యేడవతరంగంబు
 దనర నీకిది యర్పితంచౌను గాత
 నిసతాహితానీక నిర్మలాలోక
 గృహ రాజ తేజ వేంకటశైలపాల

శ్రీ రస్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

అక్షరపరబ్రహ్మ యోగము.

అష్టమ తరంగము.

శ్రీవేంకటాద్రిక దృఢచిత్ప్రకాశ
నావిన్నపము ప్రసన్నతనొంది వినుము
పనివడిక్రీడి యాబ్రహ్మాదికముల
విసగోరి రుక్మిణీ విఘనకట్టనియె
యాదవవల్లభా యాబ్రహ్మమేది
ఏదయ్య యధ్యాత్మమేదికర్తృబు
అధి ఘాతమెట్టిదియని చెప్పబడును
అధి దైవమెట్టిదియని పలకబడును
అరిభీమ యీదేహమం దధిష్ఠాత
వర ప్రయోజకుడును ఫలదాయకుడును
ఎవడివిషయమందు నెటులజ్ఞేయుండ
వవుదువు ప్రాణప్రాయాగకాలమున
ప్రజితచిత్తము గల్గువారలచేత
ద్విజపూజ్య నీవెట్లు తెలిసికోబడుదు

అనిస బార్హునకెట్లు హరిపల్కవోడగ
 అనఘుండ నిరతిశయ బ్రహ్మశైవుడు
 భయశూన్య మాపరబ్రహ్మంబు యొక్క
 వ్యయమునొందని ప్రత్యగాత్మభావంబు
 అనిశంబు నధ్యాత్మమని చెప్పబడును
 అనగ మేనున బ్రత్యగాత్మరూపమున
 అధివసించునది యధ్యాత్మమర్తునుడ
 అధికమానదియు బ్రహ్మస్వరూపంబు
 నులుసులేకల్ల ప్రాణుల స్వరూపమును
 కలిగించునట్టియు క్రతుభుజులకుగ
 కృత పురోడాశాది హితపదార్థముల
 తలిపరిత్యాగ ముక్తము కర్తమనుచు
 ప్రాణిజాతమనంగ వ్యయమొందుజన్త
 • మైనవస్తువన సూర్యంతర్గతుండు
 ప్రాణుల సకలేంద్రియ గా హకుడును
 విస హిరణ్య గర్భాభిధానుండు
 తనుధారులందు మొదటివాడు పురుషు
 డని చెప్పబడువాడు నఖిల భూతముల
 అధికర్తయగు బ్రహ్మజనించెస్సప్తి
 • కాదియందనుచు శ్రుత్యర్థంబు గలదు
 అధికముగా జేవతాధిపుడౌట

౧౦౮ అక్షర పరిబ్రష్టామోగము.

అధివైవసంబవి యుండు దేహమున
ఎహిసర్వగుణ్ణాభిమాని విష్ణుడను
ఎహిత దేవత నేనె మానవశ్రేష్ఠ
కనుగొనయజ్ఞంబు కాయంబుచేస
నొసరింపబడుటచే నొడలియందుండె
నని యొడలాధారమై యుండెననియు
విని దీనిభావంబు విలయనివెఱుగు
మరగావేళనునన్నె స్థరియించుచెవడు
ధరయందు దేహముం ద్యజియించిననునొ
వాడునారూపంబు బడయుచున్నాడు
క్రీడి లేదిక దీనికిన్ సందియంబు
తనకు గాలమువచ్చు తఱిని డెందమున
తనర నేయేదేవతా విశేషమును
తలచుచు వనమేను ద్యజియించువాడు
తలరకాయాదేవతా విశేషమునె
భావించి తద్భావ భావితుండగుచు
నావేళ తద్భావ మందుచున్నాడు
ఏకారణంబున మృతికాలమందు
నాకంటె నితర చింతనము జేయుటను
క్షమ బువర్జన్తాది కారణంబగునొ
అమరేంద్రతనయుండ యాకారణమున

సకల కాలములందు స్మరియింప నన్ను
 ప్రకట శాస్త్రప్రకారిము పోకొనెన్పు
 నీనునోబుద్ధులు నిలుపునాయుండే
 తేమంబు గానన్ను జలదేవతృపు
 ఓనున్నునుడ వినుముక్తింతయేరి
 ఈయగమందు లేదేసంతయంబు
 ఒనరిన యభ్యాస యోగంబుతోడ
 నెనసి యున్నట్టిది రుతవస్తువును
 గానసిదైన నిష్కలపచిత్తమున
 భానుమండలమందు బ్రభ వించినట్లు
 పరమపూరుషుశాస్త్ర పద్ధతివలన
 వరగురునుపదేశ వాక్యంబువలన
 పరగతలంచుచప్పరమపూరుషున
 పారయించు నుండును బుద్ధుడుకొంతెయ
 పరముడు నభిల ప్రపంచశిక్షకుడు
 అరసి తలంప శక్యముగానిరూప
 భరితుడు నాదిత్య వర్ణంబువలె
 క్షిరమైన చైతన్య తేజంబువాడు
 ప్రణతికర్తుండు సర్వమెఱుంగువాడు
 అణువుకంటెను కరంబణువైనవాడు
 సోనశిరాజ్ఞాన లతుగామైనమోహ

౧౧౦ అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

మను తమిరముకంఠే నవ్వలివాడు
పొరి పురాతనుడైన పురుషు నెవ్వాడు
స్మరియించునోవాడు సరగ హపురుషు
పొందుచునున్నాడు పూరువంశజుడ
కందక దేహంతె కాలంబునందు
చలనముందని మానసంబుతోభక్తి
బలముతోను సమాధి బలజసంస్కార
జనిత చిత్తస్థైర్య సంజ్ఞితంబైన
తనయోగబలముతో దనరువాడగుచు
కనుబొమ్మలకుమధ్య గతియుగాద్రాణ
మనువాయువును జక్కనమరించి నెవడు
గుది నాపరమపూరుషునిడెందమందు
నుచితంబుగ దలంపుచుండునో వాడు
తేజోమయుండు నుత్కృష్టరూపుడయి
రాజిల్లు పురుషు జేరగలండు పార్థ
వేదార్థమెఱిగిన విద్వదగ్రణులు
నాదట నేతావు నక్షరంబనుచు
ద్రవచింతురో వీతరాగులైనట్టి
స్వవశీ కృతేంద్రియుల్ సన్యాసులెపుడు
చెడినియేపదమును జెందుచున్నారొ

విడయ కేయత్తురస్తానమాసించి
 వడినెలుంగుటగోరి బ్రహ్మచర్యమును
 ఉడుగక చేయుచునున్నారో యట్టి
 శుశ్రూషాభ్యంజన ప్రాప్త్యపదంబు
 వీక్షించి నీకు శిష్యుడ సంగ్రహముగ
 తొమ్మిదిద్వారముల్ తొలుత లెస్సగు
 కమ్మి హృత్కమలభాగమునందు మనసు
 అరికట్టియపుడు వశ్యంజన మనసు
 సరణిచే హృదయకంజముకంటె నూర్ధ్వ
 గామియా నాడిచే కడగి యూర్ధ్వముగ
 నేమర కెక్కించి యిరవుగా శిరము
 చేరువ భూమిధ్యసీమంబునందు
 వారక తనప్రాణవాయువు నిల్పి
 యోగధారణచేసి యుత్కృష్టమైన
 బాగుగ చిద్బ్రహ్మ వాచకంబయిన
 ఓమను ముఖ్యమౌ నొక్కవర్ణమును
 వేమారువల్కుచు వలయునొంకార
 వాఃస్యండనగు నన్ను వడి దలంచుచును
 వైచ్యమొందినమేను సవయ కుండగను
 పరిహరించుచునున్నవాడై యెవండు
 అనుగుచునున్నాడో యాతడుకృష్ణ

౧౧౦ అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

మను ఏమిరముకంత్స నవ్యలివాను
పొరి పురాతనుడైన పురుషు నెవ్వడు
స్మరియించునోవాడు సరగ శాపురుషు
పొందుచునున్నాడు పూరువంతజుడ
కందక దేహంతె కాలంబునందు
చలనముందని మాససంబుతోభక్తి
బలముతోను సమాధి బలజసంస్కార
జనిత చిత్తస్థైర్య సంజ్ఞితంబైన
తనయోగబలముతో దసరువాడగుచు
కనుబొమ్మలకుమధ్య గతిముగాబ్రాణ
మనువాయువును జక్కనమరించి యెవడు
నుచి తంబుగ దలంనుచుండునో వాడు
తేజోమయుండు నుత్కృష్టరూపుడయి
రాజిల్లు పురుషు జేరగలండు పార్థ
వేదార్థమెఱిగిన విద్యదగ్గఁజాలు
నాదట నేతావు నక్షరంబనుచి
ప్రవచింతుగో వీతరాగులైనట్టి
స్వవశీ కృతేంద్రియుల్ సన్యాసులెపుడు
చెడనియేపదమును జెందుచున్నాఁగొ

నిడయ కేయత్తురస్థానమాసించి
 వడినెలుంగుటగోరి బ్రహ్మచర్యమును
 ఉడుగక చేయుచునున్నారొ యట్టి
 యుత్తరాఖ్యంబైన ప్రాప్యపదంబు
 వీక్షించి నీకు శెప్పెద సంగ్రహముగ
 తొమ్మిదిద్వారముల్ తొలుత లెస్సగను
 కమ్మి హృత్కమలభాగమునందు మనసు
 అరికట్టియపుడు వశ్యంబైన మనసు
 సరణిచే హృదయకంజముకంటె నూర్ధ్వ
 గామియా నాడిచే కడగి యూర్ధ్వముగ
 నేమరి కెక్కించి యిరవుగా శిరిము
 చేరువ భూమిధ్యసీమంబునందు
 వారిక తనప్రాణవాయువు నిల్పి
 యోగధారణచేసి యుత్కృష్టమైన
 బాగుగ చిద్బ్రహ్మ వాచకంబయిన
 ఓమను ముఖ్యమౌ నొక్కవర్ణమును
 వేమారువల్కుచు వలయునోంకార
 వాఙ్మండనగు నన్ను వడి దలంచుచును
 నైచ్చ్యమొందినమేను నవయకుండగను
 పరిహరించుచునున్నవాడై యెవండు
 అనుగుచునున్నాడో యాతమెక్కుప్ట

౧౦౦-౨ అక్షర పరబ్రహ్మయోగము.

ఇరమైన ప్రాప్త్యపదమునొందగలడు
పరమాద్ధమిది నీకు బల్కితిస్విజయ
ఎవడన్యవిషయవిహీనచిత్తుడయి
తవిలిసన్ బరమేశు దాను జీవించి
యున్నంతవరకును నోలి బ్రహ్మహమ
ఎన్నిక ఏడి స్మరియించుచున్నాఁ
స్వీయ సమాహిత చిత్తుడై యున్న
ఆయోగికరయ నేనతసులభుండ
కరమనుత్తమబుద్ధి గలవారు నన్ను
ఇరవుగ బొంది యుత్కృష్టమైనట్టి
మోక్షసంసిద్ధిని బాలుపొందగాంచి
అక్షయాధ్యాత్మికాద్యఖలదుఃఖముల
ఆలయంబు ననిత్యమగు పునర్జన్మ
మేలాగునేన్ బొంద రిలయంగు విజయ
సఖుడ యాబ్రహ్మవిష్ణుపరమేశ్వర
నిఖిలలోకములు వెండియును రాగలవి
ననుబొందిరేని గానరు పునర్భవము
వినుమేను వివరింతు వెండియు విజయ
ఇల నహారాత్రము లేజనుల్ దెలియ
గలవారొ యాజనుల్ గమలగర్భనకు
యుగసహస్రముదాక నుండునేపగలు

యుగసహస్రముదాకనుండునే రాత్రి
 దానిని దానిని చాళిఁబుండుదురు
 ఆసలువకు బవ లరుదెంచునపుడు
 అజనియందు జరాచ రాత్త కంటైన
 ప్రజలందఱుదయింతు) పాండుతనూజ
 అజనకెప్పుడు రాత్రి యరుదెంచునపుడు
 ప్రజలూచుత్తుఁగునం దడంగుదురు
 మను కల్పమందు నేఘాతజాలంబు
 జనియించె నాఘాతజాలంబె యిద్ది
 అవశమై యిదిపవలరుదెంచుతఱిని
 భువిపుట్టుచుండు పొల్కుగ రాత్రితొన
 అజనియందే లీన మగుచునున్నయది
 ప్రజ యిట్లు ప్రభవించి ప్రభవించియఱుగు
 అగుట వాఘాత్మోక్తమగు ఘాతతతికి
 తగుకారణంబొ విధాత్యనికంటె
 పరమంబు వ్యతిక్త మత్యగోచరము
 స్థిరతరంబైనదై దీప్తి మంతమయి
 పరగు నేయక్షరబ్రహ్మంబుగలదొ
 పరికింప నప్పరబ్రహ్మంబశేష
 ఘాతముల్ నశియించి పోవుచుండినను
 ఏతెఱిగన్ నశియింపకయుండు

౧౧౪ అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

అవినాశియని యింద్రియాగోచరమని
ప్రవరమౌ నేవ బ్రహ్మమక్తమగు
దాని నుత్కృష్టగతవ్యధామంబు
గా నుడువుచునుండు కపికేతనుడ
ఏధావమనునొంది యిలబుట్టరాఁ
ఆధావమస్తదీయః హర్షో పదము
ఏపూరుషునిలోన నెనగునోప్రాణ
లేపూరుషునిచేత నీసర్వజగము
వ్యాపింపబడియెనో యాపూరుషుండు
చాపల్యవిరహితజ్ఞానలభ్యుండ
ఏవేళయందు బోయిన కర్తయోగు
లావృత్తిగని జన్మమందుచున్నారో
ఏవేళయందు బోయిన కర్తయోగు
లావృత్తిగన కుదయంబందరాఁ
ఆవేళ నావృత్తి నాలింపు విజయ
నే వివగంబుగా నీకు చెప్పెదను
జ్వలనాభిమాని దేవతయు నశ్వలను
మలయు జ్యోతికి నభిమానిదేవతయు
మల మీద దినాభిమానిదేవతయు
మతి శుక్లపక్షాభిమానిదేవతయు
మహిమతోనొప్పు పక్షాస రూపమగు

మహాదుదగయనాభి మానిదేవతయు
 సరణియైయున్నదా సరణిని జన్న
 పరమాత్మ వేత్తతై పరమసమాధి
 భరితాంతరంగులై పరగుమానవులు
 వరుసగా బ్రహ్మంబు పడయుచున్నారు
 మలసెడి ధూమాభిమాని దేవతయు
 మలినయా రాత్యైభిమాని దేవతయు
 , మరి క్షృష్ణ పక్షైభిమాని దేవతయు
 సరవిగ నాటుమాసముల రూపమయి
 అభిమతింబగు దక్షిణా యనంబునకు
 సభిమానిదేవత యయినమైయుండె
 ఆమార్గమున నేగనగు కర్తయోగి
 సోమసంబంధమై సొంపొందుచుండు
 శ్లథమగునట్టి యిష్టాపూర్త ఫలము
 అధిగమించియు బునరావర్తినొందు
 పూని జ్ఞానాజ్ఞానముల ప్రకాశకము
 లై నట్టివియు సనిత్యంబులైనవియు
 జగ్గి మనకరితకు సమృతంబులును
 . అగునవి యీరెండె అయనముల్ పార్థ
 చూడుమీగతులలో శుక్ల పక్షగతి
 జ్ఞాడనేగినరాదు జగతికిన, అల

౧౧౬ అక్షరపరబ్రహ్మయోగము.

ఇరవుగ నితరమా కృష్ణ పక్షగతి
నరిగిన దిరిగి వాడరుడెంచుపార్థ
కన్నన నీప్రోక్తగతుల నెఱింగి
యున్న యొకానొక యోగిమోహంబు
నెనయడుగావున నెల్లకాలముల
ఒనరనీవిక యోగయుక్తుండ పగుము
తపముల గ్రతువుల దానంబులందు
విపుల వేదములందు విజయయేపుణ్య
ఫల ముపదేశింపబడెనొ యాసర్వ
ఫలము నతిక్రమింప గలండుయోగి
ఇంతియ గాదెల్ల యాయర్థమెఱిగి
అంతకు నుత్కృష్ట మాదికారణము
అనుపమంబైన బ్రహ్మము నొందుచుండు
అనుచు క్రీడికిదెల్పె యదుపుంగవుండు
అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
వినిపించెనీరీతి వివరంబుగాను
ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
నరయ శ్రీసూర్యనారాయణ పుత్ర
వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
కనదింద్రకంటి వేంకట శాస్త్రికృతము
రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు

భ్రమహ్య దక్షిణ పరబ్రహ్మ యోగంబు
 అంబునిది యెన్నిదవ తరంగంబు
 దసరనీకిది యర్పితంబౌగాత
 సహితాహితానీక నిర్మలాలోక
 శ్రీహ గాజతేజ వేంకటశైలపాల.

శ్రీ ర మ్మ.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

రాజవిద్యారాజగుహ్య యోగము.

నవమ తరంగము.

శ్రీవేంకటనగాధ్య హృతభక్త మాధ్య
శ్రీవల్లభుండు కరిటికిట్లనియె
ఓగుకాకరమదీయోక్తి నాలింపు
బాగుగ సంసార బంధంబువలన
ఏగతి నేజ్ఞానమెరిగి ముక్తుడవు
కాగలవోయ్ ట్టి కదురహస్యంబు
అగణితాను భవజన్య జ్ఞానసహిత
మగు నీదృఢజ్ఞాన మనసూయుడవగు
నీకునేజెప్పెద నిర్ణయంబుగను
ఊకొని యాలింపుమో సవ్యసాచి
ఈపరిబ్రహ్మాంబతీడితజ్ఞాన
మేపట్టున మహాత్కృష్టమైనదయు
అతిపావనంబు విద్యులుండు శ్రేష్ఠ

మతిరహస్యములందు సతివరివృంబు
 సులలిత ప్రత్యక్ష సుఖబోధకంబు
 తొలగని ధర్మంబుతోడ గూడినది
 పనిసేయసుకరంబు వ్యయము లేనిదియు
 అనుపమానంబైన యానందమొసగు
 ఈదృశాత్మజ్ఞాన హృద్యధర్మమును
 ఆదృతినమ్మక నాస్తికులయిన
 పురుషాధములు నన్ను బొందకవృత్త్య
 కరణసంసార మార్గమునందె యుండ్రు
 సకలేంద్రియాళి గోచరముగానట్టి
 ప్రకటరూపంబున బరగునాచేత
 ఈదృశ్య విశ్వమెల్లెడ వ్యాప్తమయ్యె
 పాదుగ సర్వజీవములు నాయుండ
 ఉన్నవి వానియందుండను నేను
 పన్నుగ నాయుందు బ్రహ్మయాదియును
 స్థావరంబంతమై తనరు భూతములు
 లేవదేమనిన నాలింపుమమ్మనుడ
 జానుగ నీశ్వర సంబంధమైన
 నానిపుణత్వమెంతయు గనుంగొనుము
 పరికింప నాస్వరూపమ్మ ప్రాణులను
 భరియించునదియును పాణిబువ్వది

౧౨౦ రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము.

బొందించునదియైన భూతంబులందు
పొందియున్నదికాదు పురుహూతపుత్ర
అంతట నిండియున్నదియు గొప్పదియు
నంతంబులేనిదియగు వాయువెట్లు
ఉప్పరంబుననుండునో యట్లుప్రాణు
లొప్పుగనాయందు నుండు నంచెఱుగు
సృలయవేళను నెల్ల ప్రాణిజాలములు
పొలుచునామాయను బొందుచున్నయవి
సృజన కాలమునందు నెల్లప్రాణులును
విజయుండ సృజియింతు వెండివెండియును
అకలుష స్వీగుమాయను స్వీకరించి
ప్రకృతివశంబున స్వాతంత్ర్యమెడలి
చనిమెలంగెడు భూత జాలంబునెల్ల
ఎనయంగ మఱిమఱి సృజియించుచుండు
ఆకర్తములు నెట్టి యవసరంబునను
ఆకర్తములయందు నభిమానముడిగి
నిరపేక్షకుని రీతి నివసించునన్ను
అరసి బంధింపవు హనుమద్ధృజుండ
అకలంకమగు సాక్షియైన నాచేత
ప్రకృతియే సచరాచర ప్రపంచంబు
పుట్టించుచున్నదెప్పుడు సవ్యసాచి

ఇట్టి సాక్షిత్వమున హేతువుచేత
 ప్రచురంబుగ జగంబు వర్తించుచుండె
 అచలత ప్రాణి నియామకంబగుచు
 నలువుగ పరమైన నాదుతత్త్వమును
 తెలియని మాధులుతగ్బ్రష్టునినన్ను
 అధమ మానవదేహ్యమవలంబితునిగ
 వృధనవమానింతు రిల ఫల్గునుండ
 వ్యర్థాశగలవారు వ్యర్థకర్తులును
 వ్యర్థకుజ్ఞానసమాశ్రితులైన
 అవివేకజనులు హింసాశక్తంబగుచు
 అవిరళ కామదర్పాది యుక్తమగు
 బహుమోహన స్వభావము నాశ్రయించి
 మసానీయు నన్నవమానించుచుండ్రు
 త్తమ మహాశ్తులు దేవసంబంధమైన
 లమల స్వభావంబు గాశ్రితులగుచు
 భూతకారణ నాశమును లేనినన్ను
 ప్రీతితోడ నెఱింగి వేఱైనచింత
 మాసి భజింతురు మానవశ్రేష్ఠ
 మాన జితేంద్రియుల్ మాసితవ్రతులు
 త్రిమన కొందఱు సత్సమాధి చింతనులు
 అనునన్నువిడక నిత్యముదలంచుచును

౧౨.౨ రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము.

మహాసీయభక్తి సమస్కరించుచును
బహుళరంబుగనన్న భజించుచును
అనఘ కొందఱు జ్ఞాన యజ్ఞంబుచేత
నను యజించుచు నిరంతరము సేవింతు
ఒకడను భావంబు నూని కొందఱును
ప్రకటించి వేరుభావ మన కొందఱును
నానావిధముల కొందఱు నన్నియెడల
అననంబులతోడ నమరువానిగను
తొడరి సేవించుచుందురు ధనంజయుడ
పుడమి జ్యోతిష్టోమ ముఖమున నేను
ఖ్యాతిజెందిన స్మార్త కర్తంబునేను
పైతృకాన్నమునేను పరమాషధంబు
నేను మంత్రంబునేను నేనెయాజ్యంబు
నేను హోమక్రియ నేనెయగ్నియును
జనకుడనేనె యీదగమునకెల్ల
జననియునేనె విశ్వఫల ప్రదుండ
నేనె నేనెఱుగంగ నిహితవస్తువును
నేనె పావనవస్తు వేను ప్రణవము
నేనె ఋగ్వేదంబు నేను సామంబు
నేను యజుర్వేద మింద్రాంశభవుడ
గతికర్తృఫలపోషక స్వామిసాక్షి

కృతనివాసము లాశ్రయింపగాదగిన
 చేతనాభేదము చిరసుఖోత్పత్తి
 నీతత్తులస్థితి నిక్షేపములును
 రూపఱని జగత్ప్రరోహ కారణము
 ఓపార్థనేనని యూహించు కొనుము
 స్వప్తినేనె తపింప జేయుచున్నాను
 వృష్టినినేనె వర్షించుచున్నాను
 వ్రాతెమ వాసను వారెందునేను
 స్థూలసూక్ష్మములు మృత్యుప్రజీవనంబు
 నేనెందును నను నేవింత్రులుభులు
 పూని వేదత్రయంబు నెఱిగియెవరు
 సోమపానముచేసి శుద్ధపాపులయి
 భూమి నగ్నిష్టోమముఖ యజ్ఞములను
 ననుభక్తిబూజించి నాకలోకగతి
 గనగోరుదురా వారకల్మషంబైన
 దివిజేంద్రలోక మొంది కిరీటియందు
 తివిరి యప్రాకృతదేవభోగముల
 వ్యాజముల్గానివి యనుభవించెదరు
 ఆజనుల్విస్తారమగు స్వర్గసుఖము
 అనుభవించి నిజపుణ్యక్షయంబైన
 మృనుజలోకము నకు న్నటలవచ్చెదరు

౧౨౪ రాజవిద్యా రాజగుహ్యయోగము.

మహినిట్లు వేదకర్తము నాశ్రయించి
బహువిషయంబుల వాంఛించు జనులు
గమనాగమసమల గావించుచుండు)
అనురేడు నాకంఠ నన్యదైవముల
కనదుపాసనలేమి గన్న యేజనులు
ననుస్తరించుచునుండి నను భజించెదరొ
అతిసమాహితచిత్తులగు నజ్జనులకు
అతులయోగక్షేమ ముందించుచుండు
ధరణి నేజను లన్యదైవభక్తులయి
పొరసిన యాస్తి క్యబుద్ధితో గూడి
తవిలి భక్తి యజించెదరొ యట్టిజనులు
అవని మోక్షప్రాప్తకాభావవిధియె
పూర్వకంబుగ నన్నె పూజింపుచుండు)
పర్వు శ్రోతస్తార్తవరకర్తములకు
భోక్తయు ప్రభువునై పాలుతు నేనెకద
ఉక్తయాథార్థ్యసంయుక్తి చేసెవరు
నన్నెఱుంగరొ వారు నరలోకమందు
మున్ను కృతావిధి పూర్వకంబైన
యాగఫలంబును నందకుండెదరు
బాగుగ దేవతావ్రతులైనవారు
దేవతలంబొంది లేజరిలైదరు

సా'వీర్యమున పితృవ్రతులైనవారు
 పిశ్యదేవతలశేరి వెల్లుచుండెదరు
 హితఘాతఘాటల నింపొందువారు
 అనుగమింతు' వినాయకాది ఘాతముల
 నను యజించినవారు నన్నె పొంచెదరు
 నాకొరకెవ్వడెంతయు భక్తితోడ
 ఆకునైన ప్రసూనమైన పుడైన
 సలిలంబునైన నొసంగుచున్నాడొ
 కలితపావన బుద్ధి గలవానిచేత
 మానితభక్తి సమర్పితంబైన
 దానినే భుజియించెదను పాండుతనయ
 దేనినొసర్తువో దేనివ్రేల్చెదవా
 దేని భుజింతవో దేని నిచ్చెదవా
 దేనితపింతువో దేనిజేంద్రపుత్ర
 దానిని నాకర్పితంబుగావింపు
 ఒగిని నీరీతి త్యాగోపాయసహిత
 మగు నాత్మతోడ శుభాశుభరూప
 ఫలములుగల పుణ్య పాపవికార
 కలితకర్తాఖ్య శృంఖలములనుండి
 విడువంగబడెదవు విడువంగబడిన
 శ్రదాయక నను జెంచెదవు ధనంజయుడ

౧౨౬ రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము.

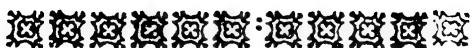
సకలఘాతములందు సముడను నేను
ఒకడైన ప్రియుడప్రియుడు నాకు లేడు
ఎవరు ననున్ భజియించుచున్నారో
అవనివారుండు నాయందు భక్తిమెయి
వసియింతునేను నాభక్తులయందు
వసుధదురాచారవంతుడై యున్న
అజుడగు నాకంటె నన్యదేవతను
భజియింపకుండినవాడయి నన్ను
నుడుగక భజియించుచుండేనే నావ్వుడు
కడుసదాచారంబు గలవాడెయనుచు
నెఱుంగదగువాడదేమన్ననతడు
అతిముఠి ముక్తికై యత్నించుచుండు
ఆపురుషుండు నత్యంతవేగల
ఓపిధర్మమునందు నుండు మనస్సు
గలవాడెయగును చక్కంగ నిత్యమును
పాలుపగు నుపశాంతి బొందుచునుండు
వ్యక్తులగు భనంజయా యస్త్రదీయా
భక్తుండు చెడదని ప్రతినగావింపు
కడునీచజన్మంబుగల మనుష్యులును
పడుతులు వైశ్యులు పతితశూద్రులును
ననునాశ్రయించి యున్నతమైనగతిని

గనుచునుండిరిగ దా గాండివధరుడ
 వరభక్తరాజర్షి పావన ద్విజులు
 గరిమ మహితేశ్వర్ష గతిని బొందెదరు
 అనిచెప్పనేల నిత్యంబు గానిదియు
 గన నించుకని సుఖంబు లేనిదియు
 నైన యీలోకంబునందుండి నీవు
 పూనినన్ను భజింపు పురుషోగ్రగణ్య
 మనసునాయెడ నిల్పి మలయు వాడవును
 మనుజులలోన మాచుక భక్తుడవును
 చిరసమస్కృతి నాకు సేయువాడవును
 పరమార్థచింతన బరగువాడవును
 అగుమీపథమున నాయందు సంప్రీతి
 జిగిమీఱు మనసును జేర్చినాయందు
 ననుజెందగలవు పాండవవీరవర్య
 అనుచు క్రీడికి డెల్పె యదువల్లభుండు
 అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
 వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
 ధీరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 సరయ శ్రీ సూర్యనారాయణ పుత్ర
 పనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
 కనకప్రదకంటి జేంకటశాస్త్రికృతము

౧౨౮ రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగము.

రమ హరిసూక్తి తరంగిణియందు
అమలిన రాజ విద్యారాజగుహ్య
మనుయోగమితి మ్మదవతరంగంబు
దనర నీకిది యర్పితంబౌను గాత
నిహతా హితానీక నిర్మలాలోక
గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

అమృతం.

హరిసూక్తి పరంగిణి.

విభూతియోగము.

దశమ తరంగము.

శ్రీవేంకటాచార్య భక్తరాగార
సావధానమున నీవాలింపునన్ను
పిదప పార్థునకు గోవిందుడిట్లనియె
ముదమున నాలకింపుము దీనివిజయ
పరమసంతోషంబు పడుచున్ననీకు
పరికించి మేలొనర్పగ కోరెచేత
అలఘు తరోత్కృష్టమైన యేపల్కు
పలుకంగగలనొ యాపలుకును వినుము
అభయ భృగ్వాది మహర్షులు నాడు
ప్రభుశక్తి మహిమ నోపరు తెలియంగ
దేవతలైనను దెలియంగలేరు
దేవతలకు సర్వదేవర్షులకును
పరమర్షులకును సర్వప్రకారముల
సర్వయంగ నేనాదియైన వాడగద

మొదలును లేకయు వుట్టువులేక
 పొదలి లోకసమూహము త్పియమించు
 నను నెవ్వడెఱుగునో నరులందువాడు
 ఆనభిజ్ఞతా శూన్యడగుచు నశేష
 ఐవిధ పాపములచే విడువంగ బడును
 అవిరత బోధ దార్ధ్యంబు జ్ఞానంబు
 అంతరింద్రియ నిగ్రహంబును సుఖము
 సంతాపమును నోర్పునత్యంబుభయము
 బహిరింద్రియ జయంబు భయములేమియును
 అహిత మోహములేమి యధికదుఃఖంబు
 తపమహింసయు సమత్వమునాశనంబు
 అపకీర్తి కీర్తియు హర్ష మనీగి
 ఈవిధి ప్రాణులకెల్ల బుద్ధ్యాది
 భావముల్ నన్నుండి బహురీతిగలుగు
 ఆదిని ఋషులు భృగ్వాదులేద్వరును
 తాదృశుల్ నలువురు తాపసోత్తములు
 సనకాదులును మరి స్వామింభువాది
 మనువులు మద్గతామల భావసులయి
 మనసున జన్మ సంప్రాప్తులై మనిరి
 వినుమీజగంబున వీరలవలన
 ఈచరాచర రూపవృత్తమైన ప్రజలు

వైచిత్ర్యముగ సంభవం బొందిరపుడు
 భువియందు నీనావిధూతి యోగమును
 ఎవడు యథార్థత నెఱుగుచున్నాడో
 వాడచంచలయోగ బలయుక్తుడగును
 క్రిష్ణ దీనికి తేదొకింత సంశయము
 జగముంశటికి నేను జన్మకారణుడ
 జగమెల్ల నన్నుండి సాగుచున్నయది
 అని తెలంచి బుధుల్ మహాభావయుక్తి
 చెనసి వారలునన్ను సేవించుచుండ్రు
 నాయందు సక్తమానసులైనవారు
 నాయందునిడిన ప్రాణంబులుగల్గి
 ననుప్రకీర్తింపు చెంతయు సంతసింతు
 అనయంబు రమియింతు రర్జునావినుము
 శాతకారణయోగ సంయుక్తులగుచు
 ప్రీతి పూర్వకముగా దృఢతసేవించు
 వారికాజ్ఞాన సంబంధయోగమును
 వారక యొసగెద వారు తద్బుద్ధి
 యోగంబుచేత నన్నొందు చుండెదరు
 బాగుగ వారినేవడికరుణింప
 స్వాశయస్థుడ నేను భాసిల్లుచున్న
 పేళలజ్ఞాన శోభి ప్రదీపమున

అవివేకజంభైన యంధకారమును
 దళ దళుల నశింప దరుముచుండెదను
 అనుడు గృష్టునకు నిట్లనియె నర్జునుడు
 అనుపమంబుత్కృష్టమైన బ్రహ్మంబు
 ఉత్కృష్టతేజంబు నుత్కృష్టపూత
 ముత్కృష్టదళునీ వె యురగేంద్రశయన
 నిన్ను బూరుషునిగ నిత్యునిగాను
 ఉన్నతి వెల్లుచు నున్నవానిగను
 భూశంస్యసురలలో మొదటివానిగను
 లేశమేజన్మంబు లేనివానిగను
 అసమ ప్రభునిగ దివ్యముని నారదుడు
 అసితుండు నాజనునట్టి దేవలుడు
 వ్యాసమానియు వసిష్ఠాద్యర్షి వరులు
 వాసిగనందరు వచించుచుండ్రు
 అత్యైఘంకుననె యత్యాదరంబౌపు
 ఇత్తఱినుడివితి వీవునాతోడ
 వీమంజుతరవాక్య మీవుపల్కితివా
 దామోదరుడ యదంతయు సత్యమనుచు
 తలచుచుంటిని భవన్తహిమ మెంతయును
 తెలియజాలరుగదా దేవదానవులు -
 ప్రాణుల కభివృద్ధి నందించువాడ

ప్రాణుల నియమించువాడ దేవేశ
 పురుషోత్తమా సర్వభువనాధినాథ
 వరద శ్రీకృష్ణ శ్రీవర వాసుదేవ
 మాన్యజనావన మావలెనీకు
 అన్యగురూపదేశాపేక్ష లేక
 నీవు నీచేతనే నిన్నెఱుంగుదువు
 కావున నాత్మీయ కలితమాహాత్మ్య
 విస్తారములును శోభించుచుండుగద
 నిస్తులంబైన యేనీదుమాహాత్మ్య
 విస్తారముల నీప్రవేశలోకముల
 విస్తరింపగ నీవు వెలయుచున్నావొ
 వినుత తన్మాహాత్మ్యవిస్తారములను
 అనవశేషత దెల్ప నర్హుండవీవు
 నేనెట్లు వనజాక్ష నిన్ను సంతతము
 ధ్యానించుచుం దెలియంగ నోపుదును
 పూనియేయేవస్తువులయందు నిన్ను
 ధ్యానించుటకు నర్హుడౌదువు నాకు
 భూమైత్య నీయోగమును విభూతియును
 విస్తరంబుగ మఱి వివరించి చెప్తము
 తావక సూక్ష్మమృతము శ్రవోంజలుల
 హ్రీని నాకింక దనివిలేదుగద

అనిన గృష్ణుడు క్రీడి కనియె నిబ్బంగి
 అనఘ యోయి ధనంజయా స్వీయమైన
 సరళమాహాత్మ్యవిస్తారంబులేవి
 పరగునోవానిని బాధాన్యముగను
 విస్తరించెదను మద్విషయ మాహాత్మ్య
 విస్తారమునకు నెవ్విధి మేరలేదు
 ఏనెల్ల పాణుల హృదయంబులందు
 ధ్యానింప యోగ్యుండనై యున్నవాడ
 మానితంబగు పరాత్త్వస్వరూపుడను
 పాణులకాదికారణము సంస్థితయు
 ఛేదంబునే నవిచ్ఛేదవై ఖరిని *
 ద్వాదశాదిత్యమధ్యమున విష్ణుడను
 జ్యోతిస్సులందు నంశువిరాజి రవియు
 మాతరిశ్వుల నడుమ మరీచినేను
 సాంద్రతారలయందు చంద్రుండునేను
 ఇంద్రియంబుల మానసేంద్రియంబేను
 సరిచేతనుల సాక్షిచైతన్యమేను
 సరసులలోపల సాగరంబేను
 సర్వదేవతలందు శక్రుండునేను
 పర్వతంబుల మేరుపర్వతంబేను
 సకలరుద్రులలోన శంకరుండేను

ప్రకటననువులలో పావకుండేను
 వేదంబులను సామవేదంబునేను
 చీదరవిడి విన్ను సేనానులందు
 రాక్షసఘ్నుడు తుమారస్వామి నేను
 యక్షగ్రాతుసులందు నర్థేశుడేను
 సామిపురోహితులం దసామాన్యుడైన
 గురుని నన్నుగ నెఱుంగుము సవ్యసాచి
 సకలవాక్యములందు శ్లాఘింపఁబడుచు
 ఒక యక్షరంభైన యోంకారమేను
 హితమహర్షులయందు భృగుమౌని నేను
 శతయజ్ఞములలోను జపయజ్ఞమేను
 నిఖిల స్థిరములందు నీహారగిరియు
 అఖిలవృక్షములందు నశ్వత్థమేను
 అనిమిషర్షులయందు నమరు నారదుడ
 ఘనచిత్రరథుడేను గంధర్వులందు
 అనుపమాశ్వములలో నమృతంబుతోడ
 జనియించినట్టి యుచ్చైశ్శ్రవస్సేను
 క్రమత సిద్ధులలోను కపిలుండు నేను
 రమణీయకరుల వైరావతంబేను
 ఎ హిగల నరులలో మనుజేంద్రుడేను
 ప్రహగణంబులలోను వజ్రంబు నేను

ధేనువులన్ గామధేనువు నేను
 పాణుల బుట్టించు ప్రసవాస్తు) కేను
 బలితసర్పములలో వాసుకి నేను
 అలఘు నాగులలో ననంతుండు నేను
 పరిశుద్ధికరులలో వాయువు నేను
 వరధనుర్ధరులలోపల రాముడేను
 పణితదైత్యులయందు బ్రహ్మదేను
 గణించుచువారిలో కాలంబునేను
 మహిశమత్స్యములందు మకరంబు నేను
 మహిమవన్నదుల నిర్మలగంగ నేను
 ఆదినుండియు సాగు నఖిలసృష్టులకు
 ఆదిమధ్యాంతంబులన్నియు నేను
 చోద్యంబులై పరిశుద్ధంబులైన
 విద్యలందధ్యాత్మవిద్యయు నేను
 ఆదట సత్యప్రియన్యాయరీతి
 వాదించువారల వాదంబునేను
 కలితాక్షరములం దకారంబు నేను
 వెలయుచుండు సమాస విసరంబునందు
 భయిరహితుండ ద్వంద్వసమాసమేను
 ష్టయము నొందకయుండు కాలంబునేను
 తలపగర్తృఖల ప్రదాయకుండైన

నలుమొగంబుల వేల్పు నలినజుండేను
 ఎరియునుహరియించు మృత్యువునేను
 ఉదయింపగలవారి యుత్పత్తి నేను
 లలనలలోకీర్తి లక్ష్మీయువాటూ
 తెలివియు బుద్ధియు ధృతియోర్పునేను
 అలరు సానుములన్ బృహత్సముమేను
 కలిత ఛందస్సుల గాయత్రినేను
 క్షీతిమాసముల మార్గశీర్షంబునేను
 ఋతువులందు వసంతఋతువునునేను
 ఒలసి వంచించు మర్త్యులజూదమేను
 తెలియ తేజస్వుల తేజస్సునేను
 ప్రవరసాత్త్వికుల సత్త్వగుణంబునేను
 వ్యవసాయమును విజయంబునునేను
 భావింప యాదవ వంశ్యులలోన
 ఈవాసుదేవుడై యొసగువాడేను
 క్షీతిపాండవులలోను క్రీడివీనేను
 అతులితమునులందు వ్యాసుండునేను
 కవులందు భార్గవ కవియునునేను
 భువిని దండించు భూవులదండమేను
 విజయేచ్ఛగలవారి పృథ్వీతినేను
 ప్రజగోప్యముల మానభావంబునేను.

జ్ఞానవంతులయొక్క జ్ఞానంబునేను
 పూనియేదియశేష భూతప్రరోహ
 కారణమైనదో గననదియేను
 ఆరయగ జరాచరాత్మకమైన
 ప్రాణిజాతంబు నావలన గానిదియు
 ఈ నేలగలదేదో యెందదిలేదు
 ధీస్తుతమామక దివ్యమాహాత్మ్య
 విస్తారములకు నుద్వినిమేరలేదు
 పూనియర్జున యీవిభూతి విస్తరము
 నేనుసంగ్రహముగా నీకు జెప్పితిని
 జగమునందైశ్వర్య సంయుక్తమగుచు
 జిగినొంది యుత్సాహ సిద్ధితోగూడి
 యేయేపదార్థ మెయ్యెడనొప్పుచుండు
 నాయాపదార్థంబు నస్త్రదీయమగు
 తేజోంశజంబైనది యటంచు నెఱుగు
 రాజజ యీప్రకారంబుగాకున్న
 ఈతెల్విచేత నీకేమి కార్యంబు
 ఏతఱియందేనె యేకపాదమున
 అనసర్వభూతచయ స్వరూపమున
 అనవశేషంబుగా నఖిల మీజగము
 వ్యాపించియుంటిని పాండుకుమార

ఈపరమాత్మకు నెల్లజగంబు
 ఒక పాదమని శ్రుతియుం జాటుచుండె
 ఇక నెఱుంగుమనె నాకృష్ణుడర్జునుని
 అనిధృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
 వినిపించెనీత్ర వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీ సూర్యనారాయణపుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్సనగోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకట శాస్త్రికృతము
 రచుహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 పుచుపత్యదంబు విఘాతయోగంబు
 అనబడు నిది పదియవ తరంగంబు
 దనర నీకిది యన్పితంబౌనుగాత
 నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
 గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

శ్రీ రస్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

విశ్వరూప సందర్శన యోగము.

ఏకాదశ తరంగము.

శ్రీతరుణ్యవన దుష్కృతతూలపవన
ఖ్యాతి పూర్ణ భువన వేంకటశైలభవన
ప్రణత దయారసార్ద్ర కటాక్షకలన
గనుచు నామసవి యాకర్షింపుమిపుడు
అమితభక్తిని క్రీడి హరిక్రిష్టులనియె
కమలలోచన నన్ను గరుణింపగడగి
అరసియుతకృష్ణమై యతిరహస్యమగు
పరగునాత్మానాత్మ వస్తువివేక
విషయమేవాక్యమోపి వచింపబడెనొ
విషమమైన మదీయ విపులమోహంబు
పరిహరింపబడె నవ్వాక్యంబుచేత
సరసిజాతదళాక్షసరణి దప్పకయె
పాణిలయుద్భవ ప్రలయ సంగతులు
నేను నీవలన వింటి సవిస్తరముగ

భవదీయమాహాత్మ్యభంగియున్ వింటి
 అవునిది యిట్లై వ్యత్యాసంబులేదు
 రూపించి యాత్మస్వరూపమేపగిది
 చూపి చేప్పితివో యాసూటిగ నీవు
 నేడైశ్వరంబైన నీస్వరూపంబు
 బూడగోరుచునుంటి సుజనమందార
 ఆరూపముగన నాకలవియో ననుచు
 తీరత నీకు మదిందోచెనేని
 తదనంతరము నిరంతరముగా నిండి
 పొదలు నీరూపు జూపుము పుణ్యపురుష
 అనవుడు గృష్ణుడిట్లనియె బార్ధనకు
 అనఘ పెక్కు విధంబు లప్రాకృతములు
 వివిధవర్ణంబులు వివిధంబులైన
 అవయవస్థితి విశేషాకృతుల్ గలిగి
 శతముల మఱివేల సంఖ్యలై యెప్పి
 ప్రతిలేని నాదురూపములు దర్శింపు
 భద్రప్రభానధుల్ పన్నిద్దరినలు
 రుద్రులు పదునొకండును రాద్రముఖులు
 తనమండ్ర వసువులు నేడువాయువులు
 తనయ నగ్నినిజేవతలు వారిరువురు
 చూడుము వీరి నర్జునుడ యెన్నడును

౧౪౨ విశ్వరూపసందర్శనయోగము.

చూడనివన్నియు సొరదిగా నీవు
సరమాద్భుతంబులు పరికింపు నేడు
స్థిరచరంబులతో నశేషజగంబు
ఈనాశరీరమం చేకభాగమున
స్థానంబుగా నున్నదానిగా దలచి
ఏది దర్శింపగ నిచ్చగించెదవా
సాదరంబుగ దాని సంతయుంగనుము
పాక్యళింబైన యీస్వప్రేక్షణమున
నీకు నన్వీక్షింప నేర్చుచొప్పుడదు
ఇదె దివ్యదృష్టి నీకిచ్చుచున్నాను
అది గనుగొనుము నామైశ్వరశక్తి
నని కృష్ణవాక్యంబు నాసంజయుండు
వినజెప్పి ధృతరాష్ట్రవిఘనకట్లనియె
ధృతరాష్ట్ర యధికంబయిన యోగములకు
పతియైన కృష్ణ డీవైఖరింబలికి
ఊరడించుటగాక యొక్కకవ్వడికి
ఊరకయుండక యుత్కృష్టతరము
ఈశ్వరసంబంధ మిష్టంబునైన
విశ్వరూపము జూపె విజయున కప్పు
పెక్కుమొగంబులు పెక్కుకన్నులును
చక్కనైనది మాహేశ్వర్య దర్శకము

బహుదీప్యభూషణ భరితమైనదియు
 బహుళదీప్యోద్యత ప్రహరణాంచితము
 దిప్యమాల్యాంబర దీప్తమైనదియు
 భవ్యమాల్యానులేపనశోభితంబు
 సంతతానేక విస్తయరూపయుతము
 అంతట మొగముల నతిభాసితంబు
 అంతంబులేనిదియును భగవంతు
 వింతరూపంబును విజయుండుగాంచె
 ఆకసంబందు సూర్యసహస్రకాంతి
 ఏకకాలమునందు నెగయునోయెద్ది
 ఆకాంతియే యామసాత్మనికాంతి
 యాకృతితుల్యమై యమరగావచ్చు
 బహువిధంబులచేత బ్రవిభక్తమైన
 మహిత సర్వజగత్తు మాధవుమేన
 ఒకప్రక్క నిమిడిక నున్నదానిగను
 ప్రకటంబుగానట్లు పార్థుండుగనియె
 తదనంతరము కపిధ్వజుడక్కజంబు
 నెదగలవాడయి హృష్టరోముడయి
 విశ్వరూపముకాల్చి వెలుగుశ్రీకృష్ణు
 విశ్వసించి శిరంబు వేగంబ వంచి
 ప్రీతితోడ నమస్కరించి కేల్తోడ్చి

౧౪౪ విశ్వరూపసందర్శనయోగము.

ఈతెఱంగున వచియించె నర్జునుడు
శేవదేవా భవదీయదేహమున
దైవతబృందంబు దర్శించుచుంటి
ప్రభతోడ భాసిల్లి పద్మాసనమున
ప్రభువైన బ్రహ్మను ప్రాణికోటులను
భాసురర్షులను దివ్యంబులైయున్న
వాసుకిప్రముఖ సర్పముల నీక్షింతు
విశ్వనియామక విశ్వరూపధర
అశ్వరంబులుగా కనంతంబులైన
భుజములు నుదరముల్ ముఖములక్షులును
వ్రజములై గల్గినవాని నిన్నన్ని
వలకులనమితరూపంబులుగల్గి
యొలయువానిగజాచుచున్నాను నురియు
ప్రోదిగ నీవిశ్వరూపమూర్తికిని
ఆదిమధ్యాంతంబు లరయ గన్నడవు
కాంత కిరీట చక్రగదాభియక్తి
కాంతిపుంజముగాన గడలయందెల్ల
కడుప్రకాశము గల్గి కంఠంబుచేత
తడిపునకు గన వింతగ శక్యకవణు
తేజరిల్లుచునున్న తీక్ష్ణగ్నిరవుల,
తేజంబువంటిది తేజంబు గల్గి

- చెన్నుమీట నపరిచ్ఛేద్యుండవైన
నిన్నై చూచుచునుంటి నేనెల్లయెడల
పరికింపనగు పరబ్రహ్మమీవయని
పరమాశ్రయంబు విశ్వంబునకీవ
శాశ్వతధర్మరక్షకుడవు నీవ
అశ్వరత్నములేని యాతండవీవ
పొనరుచున్న పురాణపురుషుండ వీవ
- యనినామతంబు సత్యము వాసుదేవ
అదియు మధ్యంబు సంతమున్ లేక
మేదురంటై యుప్రమేయవిక్రమము
కలిగి పెక్కులు బాహుగణములు గల్గి
సలలితచంద్రార్క చతువుల్ గల్గి
మండుచుండిన యగ్నిమంటయోయనగ
నుండిన మొగముతో నుద్దామ నిన్ను
విపులస్వతేజోభివృద్ధి నీదగము
తపియింపజేయుచుం దనరువానిగను
వీక్షించుచుంటిని విశ్వంభరుండ
ఈక్షణంబందు నీయేకరూపమున
 - రోదసి నడుమ నిరుద్ధమయ్యెగద
పోదిగ ద్విశలందు పూర్ణమైయుండె
అశ్చర్యధుర్యమై యత్యగ్రమగుచు

౧౪౬ విశ్వరూపసందర్శనయోగము.

నిశ్చరంబుగను నీనీయిట్టిరూపు
లోకముల్ మూడు నాలోకించి కృష్ణ
వ్యాకులితంబయి భయపడుచుండె
ఈభీను యుద్ధమం దేతెంచియున్న
భూభారవారణంబునకు మర్త్యులయి
వసుధజన్మించిన వస్వాదిదేవ
విసరముల్ నిన్ను బ్రవేశించుచుండె
వారిలో కొందఱు భయనియుక్తులయి
భీరుత కల్లోడ్చి కీర్తించుచుండి
శ్రీస్తుతుండఁ బహుగి సిద్ధసంఘములు
స్వస్తి యాగాకని సంపూర్ణమైన
స్తుతులచేతను నిన్ను స్తుతియించుచుండె
అతులితప్రతిభాఘ్న యతిసంతతీద్య
వసువులు నేనమండు ద్వాదశాంగులును
అసమ రుదుగిలు సాధ్యు లాశ్వినేయులును
అసురగంధర్వ యక్షామరసిద్ధ
విసరంబులును సర్వపితృదేవతలును
వీరలందఱుగూడి విస్మితులగుచు
చేరువ నిన్ను వీక్షించుచున్నారు
బహువదనంబులు బహులోచనములు
బహుచాహుదండముల్ బహులోరువులును

బహుచరణంబులు బహుళోదరములు
 గ్రహియింపబడి విచిత్రప్రకారమయి
 పెక్కుకోరలచేత భీకరంబగుచు
 లక్ష్మజంబైన నీయాకృతింగాంచి
 ప్రాణులందఱు భయంపడుచున్నారు
 నేను నారీతి చింతించుచున్నాను
 ఆకాశమండలంబంటిమండుచును
 పాకటానేకవర్ణంబులుగల్గి
 ప్రజ్వలద్వివృతాస్యప్రంజముల్ గల్గి
 ప్రజ్వలద్దీర్ఘనేత్రంబులుగల్గి
 వెంగుచుండెడి నిన్ను వీక్షించుచుంటి
 తలగనిభితచిత్తము గల్గునేను
 అదరుచుదైర్యంబు నందకున్నాను
 నెవరి మనస్తుష్టి జెందకున్నాను
 కోరలచే భయాంకురకారణములు
 ఘోరకాలాగ్నులకు సమంబులైన
 పెక్కు నీనుఖములన్ వీక్షించిమిగుల
 ద్రోహిని నేదిక్కు దెలియకున్నాను
 ఎంతైన సౌఖ్యంబు నెఱుగకున్నాను
 వంశమాన్యు జగన్నివాస నేవేళ
 నెగగులనాకు బ్రసన్నుండవగలు

గరళ విశ్వరూపసందర్శన యోగము.

ధరణీశసంఘయుక్తముగనందఱును
ఈధార్తరాష్ట్రులు నీశాంతనవుడు
రాధేయు దురు పరాక్రముడు దోణుడును
నాదుసంబంధులున్నతవీరులరుల
మోదు ధృష్టద్యుమ్నముఖ యోధవరులు
తొట్టి దుర్యోధనాదులు వేగపడుచు
బెట్టిన కోరల వికృతముల్ భీతి
కరములౌ నీదు వక్త్రములలోపలను
చొరపడుచుగ్నారు సూ వారలంకు
కొందఱు శతకోటి ఘోరదంతముల
సందులగొందుల చక్కగజెక్కి
పొడిజేయబడు శిరంబులతోడజూడ
బడుచునున్నారదే భయదస్వరూప
బహువాహినీ భూరి వారివేగములు
మహదభి కెదురుగా మరలి యేకరణి
చేరి వార్ధినె బ్రవేశించుచుండినవౌ
ఆరీతి నీవీరు లగువారలెల్ల
నెలఁపుల విలసిల్లు నీవక్త్రగుహల
చెలరేగుచుం బ్రవేశించుచున్నారు
మిదుతలొక్కొక్క మృతినెబొందుటకె.

అడరిన పడిగలనై మండుచుండు
 భీకరానలముం బ్రవేశించునట్లు
 లోకులు నిర్గతాలోకులై కేగ
 నీల్లుట కురువడి నీదువక్త్రముల
 వెల్లుచునుండం బ్రవేశించుచుండు
 మునుకొనిమండు నీముఖములచేత
 జనులగుంపుల నొక్కసారె మ్రొంగుచును
 ఎల్లెడ రుచిచూచుచెసగుచున్నావు
 కొల్లగ తావక ఘోరంబులైన
 స్ఫుటిత దీధితులు తేజోరాజితేత
 తటుకున భువనమంతట సిండియుండి
 స్థిరముగ దపింప జేయుచున్నయవి
 శరణు నీకిదె నమస్కారమోగాక
 జలజాతు నాకుం బ్రసన్నుండవగుము
 తెలియదు నీప్రవృత్తి యుకింతయేని
 ఇంత ఘోరాకృతి వెల్పాడవీవు
 అంతకు నాద్యుండవా నిన్నునేమ
 తెలియగోరుచునుంటి తెలుపుమునాకు
 కలరుమానాభ భాస్కర సహస్రాభ
 అనుడు గృష్ణుండిట్టులనియె బార్ధునకు
 విసులోకమడపన్ బ్రవృద్ధమైయున్న

౧౫౦ విశ్వరూపసందర్శనయోగము.

కాలంబు నేను లోకమలంగ్రసింప
ఈలీలనిపుడు ప్రవృత్తుండ నైతి
ప్రతిసేనయందును బ్రతిపక్షులగుచు
కృతులయిపోరగా నెవ్వరున్నారో
జాచెల్ల బ్రతుకవోపరు నీకుదప్ప
కారవశ్రేష్ఠ తత్కారణంబుననె
కడువేగయుద్ధంబు గావింపలెమ్ము
తొడరి దుర్యోధనాదుల నీవుగల్చి
గనుము యశంబు నిష్క్రంటకంబయిన
అపమరాజ్యమీవనుభవింపుమిక
భారత యీనీదు పగవారుమున్నె
దోరింపబడిరి నాదు దృగాయుధముల
గాన నీవు నిమిత్తకారణంబగుము
ధీనిధి భీష్మరాధేయసైంధవులు
ద్రోణుండు నితరయోధులును నాచేత
ప్రాణమాత్రావలంబనులుగామున్నె
ఓదరింపబడిరి యీయోధులనెల్ల
వెనుదీయక జయింపు వెరపుజెందకుము
కలను గావింపుము కలహమందరుల
గెలువంగగలవు శంకింపగావలదు
అని హరి పలికినట్లు బ్రకేయసకు

వినిపించి నురిపల్కె ప్రేతి సంజయుడు
 అశముండ పాండురాజున్ బుండవుడు
 వ నమున భీతి సమన్వితుండగుచు
 పడచడపడికుచు వసుదేవసుతుని
 నుడి విని మృగ్ధ పాణులు ముకుళించి
 మూటిమాటకే భయంపడుచు గృష్ణునికి
 వాటివమున వెఱి బ్రణమిల్లియతెడు
 కడు తోటు) వాటూను గళముతోబలికె
 పుడమి నీక్తసంబున బొంగుచుండె
 అనురాగమున జాల నలరుచున్నయది
 కనగ భీతులయి రాక్షసులు నల్లడల
 యుగడుచున్నారె పలుతెఱంగులుగ
 చిరభక్తిని సమస్త సేద్యసంఘములు
 చేనసి సమస్కృతి సేయుచుండె
 అచనదిగలచేదొ గోదయి యుక్తంబు
 కుంజుత్తుండ సర్వోత్తముండైన
 కామరచూలి కిద్దనిదానమైన
 నీతేమిటికి నేరివ్వేయకయుండు)
 చేకొనకే పరిచ్చిన్నభావంబు
 దివిజవ్రజములకు నేవుండవగుచు
 ఘననగరాధారభూతుండవైన

౧౫౨ విశ్వరూపసందర్శన యోగము.

వెన్నుండ నాశన విరహితంబగుచు
ఉన్నదిలేదను నుభయంబునకును
పరమైనదేది యావస్తువునీవె
పరిమితలేని రూపము గల్గువాడ
ఆదిదేవుడవీవె యతిపు రాతనుడు
నా దనరు పురుషుండవు నీవెస్వామి
పరజగదాధారివాచ్యుండ వీవె
పరమేశ్వరుడవీవె పరమాత్మ వీవె
తెలిసినవాడవు తెలియంగదగిన
యలఘుపదంబీవె యఖిలవిశ్వంబు
నిండింపబడియుండె నిశక్తి చేత
దండధరుండు సుధాకరుండగ్ని
వరుణుండు వాయువు బ్రహ్మ తత్త్వితయు
అరసిన నీవైతవయ యందువలన
మఱిసాక్షి నీకు వేమార్లు మ్రొక్కెదను
మఱియు నేమ్రొక్కెద మఱియుమ్రొక్కెదను
ఎచుటను వెనుకను నెల్లదికుగల్గును
ఇదె నీకుమ్రొక్కెద నింద్రాదిదేవ
అమిత సామర్థ్యంబు నమితవిక్రమము
నమరిన నీవె యాయఖిలజగంబు
నిండియుంటివి గాన నిఖిలరూపుడవు

కంఠలీంఢ శయాన గురుగీయమాన
 మల నీవయిన యీవిశ్వరూపంబు
 త్తమనీమహిమ మెఱుంగమిని నాచేత
 చనువుననైన నజ్ఞతచేతనైన
 అసశంబు చెలికాడవనుచు నేదలచి
 ఓయోయి కృష్ణుడ యోయి స్నేహితుడ
 ఓయాదవుడయని యుల్లంఘనముగ
 కీడు బలాత్కారంబుగా నెట్టివాక్కు
 నుపపంగబడెనొ మున్నుగదాసినైపు
 స్వామి నాచే నీవు పరిహాసమునకు
 వేమారులందందు విహరించునపుడు
 శయనకాలమున భోజనకాలమందు
 ప్రయమునగూర్చుండు వేళలయందు
 అవమానితుడవైతి వనునేదిగలదొ
 కవిరాజనుత యది గాకపోయినను
 అరయ నీవు పరోక్షమైన వాడవయి
 అరిధి తత్ప్రేక్ష్యక్షమందైన గాని
 అవమానితుడవైతివను నేదిగలదొ
 కవిసి యయ్యోపరాధ కరణంబుగూర్చి
 అప్రేమేయుండవై యమరుచునుండు
 నప్రకృతుని నిన్ను బ్రార్థితునైప

౧౫౪ విశ్వరూపసందర్శన యోగము.

ఖ్యాత ప్రభావ చరాచరరూప
మైలేజరిల్లు నీప్రాణిసంతతికి
జనకుడవును సమర్చకు నర్హుడవును
అనఘగురుడ వీవైతివిగాన
మూడులోకముల నిర్భోలినవాడు
లేడు నికధికుండు లేడన్యడొకడు
గానసాక్షాంగంబుగ నమస్కరించి
నేనునిరూపకు నిభిలనుత్కర్తు
నిన్ను బ్రసన్నాత్మునిగ జేసికొనుదు
మిన్నకసుతు నేరమిని దండ్రీవలెను
చెలికానినేరమి చెలికానివలెను
అలప్రియరాలి కృతాపరాధమును
ప్రియవలెనాతప్పు బ్రీతిమైనైపు
స్తయదూర యేయవసరము నందైన
విక్షింపనట్టి యీవిశ్వరూపమును
ఈక్షించి యత్యంత మెలమి బొందితిని
నామనంబు భయంబున జలంపబడియె
ఆమొదిలింటి నీయాకారిమీపు
నాకు జూపుము జగన్నాథదేవేశ
నాకు బ్రసన్న మనస్కుండవగుము
జేయుచాహువుల నొప్పిన విశ్వమూర్తి

పాదానమౌళితో భాసిల్లువాని
 గదగఁ వాని జత్రసమేతహస్తు
 వదన పద్మజిత కుపాకరునిన్ను
 గనగోరుచున్నాను గావున సింహు
 వనజోదరా చతుర్బాహునిల్లలు
 మనుపటి సీరాపమును దాల్చవల్యో
 అనుచు మారారి యిట్లనియె బాధునకు
 ధీమతేంద్రియ దేవదీప రూపంబు
 తేజోమహంబైనదియు ననంతంబు
 ఆవ్యమైనది యుష్మదన్యనిచేత
 వేద్యంబుగాని దేవతయిందైన
 మనుజుడబడనిది ముఖ్యమైనదియు
 విను మైనట్టి యీవిశ్వరూపంబు
 అతి ప్రసన్నుడనైనట్టి నాచేత
 అతులాత్మయోగ దాధ్యంబుచేసికు
 చూపించబడెనది చూడమిపదియ
 ఓపి యీవిశ్వరూపొన్నతుండనగు
 నేనీదిగలబునే నీం దె నెతరు
 డైన మర్త్యునిచేత నామ్నాగోపతన
 యాగ దాన తపఃక్రియాదులచేత
 బాగుగదర్శింప బుననకృతము

౧౫౬ విశ్వరూపసందర్శన యోగము.

ఇట్టి భీకరమదాకృతిని బూచితివి
ఎట్టిదాధయు బుద్ధిహీనతయేని
నీమగూడదు నిర్భయుండవయి
ప్రాకటసంతోష భరితుండవగుచు
నాపూర్వ రూపమందముగ వెండియును
జూపెన జూడు మచ్చగ సవ్యసాచి
అనెనంచు సంజయుం డాంబికేయునకు
విసిపించి హరిపల్కు వెండియిట్లనియె
అని యిట్లు శ్రీకృష్ణు డర్జునుతోడ
ననుచున్ స్వకీయ పూర్వాకృతిజూపి
శాంతి స్వరూపుడై జలజోదరుండు
ఎంతయు భయసమాహితుని నర్జునుని
మఱల నోదార్చె పిమ్మట ఫల్గునుండు
కఠివేల్పుగనిపలె- గమలనేత్రుండ
స్వామి నీమానుష్య సౌమ్యరూపంబు
ఈమాడ్కి దర్శించి యివుడు స్వస్థతను
పొందితి జైతన్యమునుగూడి ప్రకృతి
నొందియుఁ టిని పురుషోత్తమాయనిన
హరియును నేనుదీయ స్వరూపంబు
నరసి కాంచితిహ యశ్యంతముంగనగ
నలవిగానట్టి యీయాకృతిజూడ

పలుమారునురలును వాంఛించుచుండ్రు
 ఎటుల నన్గంటివో యిట్టిరూపముల
 పటుతరంబుగ చాల్చువాడనా నేను
 శ్రుతులచేతను తపస్సులచేతనైన
 క్రతువులచేత త్యాగములచేనైన
 గన శక్యడను గాను కౌంతేయవినుము
 అనితరాసక్తమైనట్టి భక్తిమెయి
 అనఘమానిట్టి విశ్వాకృతిచాల్చు
 నను వాస్తవముగ గానగ వచ్చులెన్న
 తెలియంగవచ్చు ముక్తిని జెందవచ్చు
 కులవర్ధనుండ నాకొరకు కర్మములు
 హితవుగసలుపు వాడేనెయుత్కృష్ట
 గతియు గాగలవాడు గాటంపుబత్తి
 పలువిధంబులనన్నె భజియించువాడు
 తలగని బంధుమిత్ర కళత్రపుత్ర
 ధనసంగతుల పరిత్యక్తుండు నిలను
 జననమొందిన సమస్తప్రాణులందు
 పగలేనివాడు నెవ్వడొ వాడు ప్రీతి
 నొగిసుఖంబుగ నన్ను నొందుచున్నాడు
 వనజాక్షుడీరీతి పాండుపుత్రునకు
 తన విశ్వరూపంబు దర్శింపజేసె

౧౫౮ విశ్వరూపసందర్శన యోగము.

అని ధృతరాష్ట్రుని కానంజయుండు
వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
నరయ శ్రీసూర్యనారాయణ పుత్ర
వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
కనదింద్రకంటి వేంకటేశాస్త్రికృతము
రమ హరిసూక్తితరంగిణియందు
క్షమ విశ్వరూపదర్శన సుయోగంబు
అనునిది పదునొకండవ తరంగంబు
దనర నీకిది యద్భుతంజానుగాత
నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

శ్రీ రస్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

భక్తి యోగము.

ద్వాదశ తరంగము.

శ్రీవేంకటాద్దేశ సేవకుండనగు
నావిన్నపము ప్రసన్నత చిత్తసింపు
కృతవైరి విజయుడయ్యెడ ధనంజయుండు
ప్రతిభాగ్రమితికి శ్రీపతికిట్టులనియె
ధరణి నీగతి భవత్కర్తాదులందు
పరతనమాహిత స్వాంతులైనిన్ను
వరభక్తిధ్యానించు భక్తులయందు
నిరవుగనున్న సర్వేంద్రియంబులకు
వారక గనరాని బ్రహ్మంబుచింత
బారుగఁగావించు వారలయందు
ఎవరు మిక్కిలి యోగమెఱిగిన వారు
వివరింపుమనుండు గోవిందుండెట్లునియె
మనము నాపైనిల్చి మరి భక్తియుక్తి
ననుపమాన శ్రద్ధననశాయవృత్తి
అతిసమాహిత చిత్తులై నన్నుఁగోరి

వ్రతముగా ధ్యానించు వారలునాకు
 ప్రియులును దృఢయోగ విత్తముల్వార
 వ్యయములేనిది యిట్టి దనగ రానిదియు
 అంతట నిండియున్నదియు సంతతము
 చింతంప నెంతేని శేకూడనిదియు
 రూపాది రహితంబు ధృవము నైనదియు
 ఏపట్టున జలింప శేపారునదియు
 ప్రకృతిస్థమగు పరబ్రహ్మంబునెపుడు
 నొకటిని ధ్యానించుచున్నట్టివారు
 ఇంద్రియ గ్రామమెందేని గ్రహించి
 తంద్రయించుకయుఁ జెందక యెల్లతలు
 అతులిత సమబుద్ధి నలరువారలును
 ప్రతిభూత హితకార్యరతులైనవారు
 ఓపార్థవిను నన్నెయ్యిందుచున్నారు
 ఆపరబ్రహ్మమం దాసక్తమైన
 స్వాంతంబు గలవారికది కష్టతరము
 అంతంబులేని దేహభిమానంబు
 గలవారిచేత నక్షరరూపసరణి
 యలవడంబడి కష్టమగుభంగిగాన
 డిలుకు నందును నేనె యుత్కృష్టగతిగ
 గలవారలై సర్వకర్తృఫలములు

ఓలి నాకర్పించుచుండి నాకంటె
 నాలంబనం బన్యమమరించుకొనని
 అలఘు యోగారూఢి ధ్యానించుచుండి
 కైలిమి తోడను నన్నె సేవించువారు
 నాయందుఁ జిత్తమంతయుఁ జేర్చులెవ్వ
 రాయుత్తములను సయ్యన మృత్యుసకృశ్
 మైన సంసారభూరాంభోధినుండి
 నేనువర్ధరించెద నిజముగా నిజయి
 నీమనోబుద్ధులు నిలుపు నాయంఁదె
 యేమరి యుండక యీమేనువిడిచి
 యామీదనీవు నాయుండ నిర్భదవు
 నీమది నిది నమ్ము నిస్సంశయంబు
 స్థిరముగ వాయందుఁ జిత్తంబుపార్థ
 తరళంబు గాకుండ స్థాపించు పనికి
 కడుఁ జతురుండవు గానిచోఁ బదప
 నుదుగక యభ్యాస యోగంబుచేత
 సభ్యత వనుఁ జెందె ఫరగ వాంఛింపు
 మభ్యాసయోగమం దలసుఖవర్ణన
 ప్రితి పత్తి మత్కీర్తన ఫరముడ వగుము
 సతతంబు వాక్కుఁగా సత్కీర్తములను
 సలుపుమునుండి మోక్షము నొందగలవు

అలసి యీపనిసైత మాచరించుటకు
 సుసమర్థుడవు గానిచో ననంతరము
 వెనసంయమిత చిత్తవృత్తి చెంపొంది
 బాగుగఁ గృతకర్మఫల పరిత్యాగ
 మాగక సేయుమీ వమరేంద్ర తనయ
 ఒనర నీయ భ్యాస యోగంబు కంటె
 ఘనమాను జ్ఞానయోగ ముదానికంటె
 ధ్యానముత్తమమైనయది దానికంటె
 మానితంబౌను గర్మఫలంబు విడుపు
 దానికంటె శమంబుదార మర్జునుడ
 ప్రాణులయందు వైరము లేనివాఁడు
 తుమ గలవాఁడహంకార శూన్యుండు
 మమకార రహితుండు మైత్రి సంయుతుండు
 సుమతి దయాళుండు సుఖదుఃఖములను
 సమ బుద్ధిగలవాఁడు సంతృప్తుడెప్పుడు
 యతమనోవృత్తియు ధ్యానతత్పరుండు
 ధృతి బుద్ధిమనసు నాయెడ నుంచువాఁడు
 ఈకీర్తి తగుడాల్సి నెనఁగువాఁడగుచు
 నాకు భక్తుండైన నాకు సమ్యుతుండు
 భయపడకుండు నెవ్వనినుండి జనమొ
 భయమొందడు జనంబుశలన నెవ్వండు

ప్రీతి భీతి కోరిక పీడలనుండి
 భ్యాతిగ నెవడు సంత్యక్తుడై పరగు
 వాడు నాకు బ్రయుండు వసుధ కౌంతేయ
 వీడని మద్భక్తి వెలుగు పావనుడు
 పక్షపాతము లేనివాడవ్యధుండు
 దత్తుండు కోరులంతయు లేనివాడు
 భువి సర్వసంకల్పముల పరిత్యాగి
 లివు నెవడోవాడె యస్తత్త్రియుండు
 మోదభేదంబుల పొందేమిలేక
 ఏదియు ద్వేషింప కిచ్చులులేక
 సుగుణయుక్తిని శుభాశుభ పరిత్యాగి
 యగుభక్తుడేనాట సధికప్రియుండు
 ధూతసంగుండయి స్తుతినిందలందు
 శీతోష్ణసుఖదుఃఖ సిద్ధులయందు
 సుహి గృతమానానమాసంబులందు
 స్వహితాహితులయందు సమబుద్ధి గల్గి
 మానంబు భూని యేమాత్రంబుచేత
 ఐనోసంతసమందు చనికేతుడగుచు
 స్థిరమతియైనన్ను సేవించుచుండు
 నరుడిడు నాకుఁ బ్రియుండు నరలోకవీర
 కడునేనె యుక్కుష్టగతిగాగ యుండి

తడయక మోక్షప్రదంబైనయట్టి
 యమృతంబుదీని నొయ్యన విశ్వసించి
 రమణ నేజెప్పిన క్రమము దప్పకయె
 భావించి సేవించు భక్తులందఱును
 ఏవేళలందు నాకౌతయుం బ్రేయులు
 అని జనార్దనుడు దయారసంబుమెయి
 అనువుగవచ్చియించె నర్జునుండలర
 అనిధృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
 వినిపించెనీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీ సూర్యనారాయణపుత్ర
 వశజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకట శాస్త్రికృతము
 రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 ప్రమదప్రదంబగు భక్తియోగంబు
 అనునిది పదియు రెండవ తరంగంబు
 దనర నీకీది యర్పితంబౌనుగాత
 నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
 గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

ప్రారంభము.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

క్షేత్ర క్షేత్రజ్ఞ విభాగ యోగము.

ప్రయోదశ తరంగము.

శ్రీవత్సవత్స రాజీవపత్రాక్ష
 త్వావధూపత్తి వేంకటనగాధ్యక్ష
 సహజపుణ్యశ్లోక సమరసాలోక
 మహనీయ దయ నాదు మనవి యాలింపు
 వాసవాత్మజుడైన పార్థుండు పిదప
 వాసుదేవునిగాంచి వచియించెనిట్లు
 వికచాబ్జలోచన వినుము నామనవి
 ప్రకృతిని బురుషు ష్టేత్రమును ష్టేత్రజ్ఞు
 జ్ఞానంబు జ్ఞేయ మీసర్వంబు దెలియ
 నేనుగోరుచునుంటి నిర్వచింపుమిక
 తనవుడు శౌరి యిట్లనియె కవ్వడికి
 తనరు నీతనువు ష్టేత్రంబనంబడును
 ఈతనువును నెవ్వడెఱుగుచున్నాఁడో
 ఆతనిష్టేత్రజ్ఞుడందు తద్విదులు

౧౬౬ క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞవిభాగ యోగము.

క్షేత్రంబులన్నింట క్షేత్రవేత్తనుగ
వృత్తాగ్రిపుత్రక యెఱుగుమీనన్ను
తలపక్షేత్రమును క్షేత్రజ్ఞునిదెలియు
తెలివి యేదో యదె తెలివినామతము
ఈవార్య యాక్షేత్ర మెట్టిదోయేదో
ఏవికృతి గలదో యేకారణమున
ఏదికార్యము జనియించునో యదియు
అదినాక్షేత్రజ్ఞుడనగ నెవ్వడొ
వారకెట్టిది ప్రభావము గల్గువాడొ
ఆరూపమును సంగ్రహముగ జెప్పెదను
నాపల్కువలన దిన్నగ నాలకింపు
వ్యాపకంబుగ వసిస్తాది మహద్వి
వరులచే తత్స్వరూపము పెక్కుగతుల
పరిపఠితంబయ్యె ఒహువిధంబులగు
శ్రుతులచే వేరుగా సూచింపబడియె
అతియక్తి యుక్తంబు అతినిశ్చితములు
నగు బ్రహ్మసూత్ర వాక్యముల చెప్పబడె
తగ పృథివ్యాది భూతము లహంకృతియు
పిష్టుట బుద్ధి యావెనుక మాయయును
ఇమ్ముగ జ్ఞాన కర్తేంద్రియమ్ములును.
ఎనగును శబ్దాదిమ ద్విషయములు

అనుచతుర్వింశతియైన తత్త్వములు
 ధృతిసుఖంబును దుఃఖమిచ్చవైరంబు
 ప్రతతదేహేంద్రియ ప్రముఖసంహతియు
 తతవనోవృత్తియు తత్త్వద్వికార
 వృశమిది క్షేత్రమం చెన్నంగఁడును
 జనులలో దనుదాన శ్లాఘించుకొనమి
 తనుభాగులకు హింస దలపకుండుటయు
 తేనదైన ధర్మంబు తాజెప్పుకొనమి
 జను నపరాధంబు త్నమియించుచునికి
 గురుని సేవించుట కుటిలతలేమి
 పరమ శుచిత్వంబు బహిరంతరముల
 స్థిరధర్మమూనుత చిరవనోజయము
 పరిచిత విషయాశ వదలియుండుటయు
 మరణ జరోద్భవామయ బాధలందు
 వరుసగాదోషంబు పః కించుటయును
 మహదహంకారంబు మానియుండుటయు
 గృహదారస్తుతులందు నిచ్చలేకునికి
 అనిత రాత్నత్వ భావాత్మకం బగుచు
 దనను నాసక్తి విస్తారంబులేమి
 మౌనీసి ప్రియప్రియంబులు గల్గునపుడు
 ననేయంబు సమబుద్ధి సమరియుండుటయు

౧౬౮ తేత్రతేత్రజ్జవిభాగయోగము.

తానుదేవేతరప్రాప్తవ్యసుగతి
వీసరలేదను విశదయోగమున
నాయందె విడుపునొందని భక్తికలిమి
పాయక విజన నివాసమందునికి
జనసంగసంప్రీతి చాలించుకొనుట
అనిశ మాతృజ్ఞానమందు నిత్యతయు
పొనరు మోక్షజ్ఞానమున లాభదృష్టి
అనుచు నీపూర్వోక్తమగు సర్వవిధము
జ్ఞానంబనంబడ జను దీనికన్య
మైనది యజ్ఞానమని చెప్పబడును
జ్ఞేయమేదో యది చెప్పెదన్వనుము
ధీయుతదేనిని దెలిసిమోక్షంబు
నొందునో యాదిలే కుత్కృప్తమగుచు
మృందుటలేని యాబ్రహ్మాంబు దలప
సత్తునుగాక యసత్తునుగాక
యెత్తఱినుండు నదేయనంబడును
పరికించిచూడ నాబ్రహ్మమంతటను
కరములు పాదముల్లలిగి యుండునది
అంతట శీర్షాక్షు లాస్యముల్లలది
అంతట శ్రుతులతో నమరుచునుండి
అంతట జగమందు వ్యాపించియుండు

ఎతయు నాబ్రహ్మ మింద్రియావళుల
 వ్యాపారములచేత నడరుదానివలె
 జూపట్టినను నక్ష శూన్యమైనదియు
 చేనినిసంబక దేజిల్లినను
 తానె సర్వంబును ధరియించునదియు
 గుణములు లేనిదై కొరలుచుండినను
 గుణముల భోక్తయై కొమరొప్పునదియు
 ప్రాణుల బహిరంతరంబులయందు
 ఆనిర్మలబ్రహ్మ మచరరూపముగ
 చర రూపముగను సూక్ష్మబౌటవలన
 సరిగ నెఱుంగ నశక్యమైనదిగ
 అటుమరానిదిగ బాయకయుండు నొద్ద
 వఱులు బ్రహ్మం బనవచ్చిన్నమయ్యు
 ప్రాణుల యందతియం దవచ్చిన్న
 మైనదానివలె నిత్యంబుగానుండు
 ప్రాణులనెల్లను భరియించు నదియు
 స్థూల గ్రహించుచున్ బుట్టించునదియు
 అల పరబ్రహ్మమేయని యెఱుంగనగు
 ఆలఘు స్థవంగమాధ్యక్షతనుడ
 ఆపరిబ్రహ్మ మర్కాదితేజముల
 కోపి ప్రకాశకం బూర్ధ్వమైనదియు

౧౭౦ త్కేత్రమేత్రజ్ఞవిభాగ యోగము.

అజ్ఞానమునకంటె వ్యతిరిక్తమగుచు
సుజ్ఞానరూపమై సుజ్ఞేయమగుచు
జ్ఞానగోచరమునై సర్వచేతనుల
మానసంబందున మలయుచుండునది
యని చెప్పబడుచుండునది ధనంజయుఁడ
వినుమిట్లు త్కేత్రమప్యధిర జ్ఞానమును
జ్ఞేయమునీనీకు సంక్షేపంబుగాను
ఈయెడ నుక్తమయ్యెను పాండుఁడనయ
నాభక్తుడిచొప్పున నెఱింగి నాడు
నాభావమునకు దిన్నగ నర్హుడగును
తనరుచునుండు త్కేత్రంబు త్కేత్రజ్ఞు
డను నిద్దరి ననాదులనుచు నీవెలుగు
పొరిగుణంబులు బుద్ధి ముఖవికారములు
పరికింపు ప్రకృతి సంభవములుగాగ
తొలుత మేనికి సుఖదుఃఖాదికములు
గలిగింప బ్రకృతియే కారణంబగును
పురుషుండు సుఖదుఃఖములను భోగింప
పరగు కారణమని పల్కంగబడును
ప్రకృతియందుండినవాడు పూరుషుడు
ప్రకృతి సంభవ గుణావళికి భోక్తయగు
గురుసుఖదుఃఖాదిగుణముల సక్తి

పురుషునికి బుద్ధ్య ఘ్నశ్చాన్యయోని
 జననంబునకును బీజంబుగా నుండు
 అనఘ కార్యకరణ వాసాపారిములకు
 నరయంగ సాక్షిగా ననుమోచకుడుగ
 భరియించువాడుగ ఘ్నభోక్తగాను
 నిరపగ్రహుడుగ మేని నియామకుడుగ
 పరమాత్మగా శిష్టబడు పూరుషుడు
 ఇరవుగ నుపగ్రహుడీ శిహించుచు
 పరగుచునుండును పాండురమార
 సకల వికారాభి సహితప్రకృతిని
 ప్రకృతియందున్న శ్రేష్ఠజ్ఞునిగూడ
 ఎవడివ్యధంబున నెఱుగునోవాడు
 వివిధవిధంబుల విహరించుచున్న
 భువియందు వెండియుం బుట్టడర్జునుడ
 ప్రవిమలంబగు స్వీయభావంబునందు
 ధ్యానంబుచేత గొందఱు బుద్ధియుందు
 మానసివృత్తినిం బరమాత్మ నెఱుడు
 గనుచుండఱు సాంఖ్యయోగమున గొందఱును
 ఘనతరఙ్గస్కామ కర్తయోగమున
 కొంఠరాత్మను గనుంగొనుచుండఱు విజయ
 కొందరయ్యాత్మ నీకలది నెఱుంగ

౧౭౨ క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞః భాగ యోగము.

జాలక స్వేతరాచార్యులవలన
నాలించి తద్ధ్యాన మాచరించెదరు
పరమవేదాంత శ్రవణపగులైన
పురుషులందఱు మృత్యువును దాటుచుండు
పావన భారతాన్వయ వీరవర్య
స్థావరజంగమాత్మక మల్పతరము
నా వస్తు వేమాత్రమైనను భూమి
నావిర్భవించునో యావస్తువెల్ల
ప్రకృతి పూరుషుల సంపర్కంబువలన
నొకట గల్గినదని యూహించితెలియు
ఎవడు సర్వప్రాణి బృందంబునందు
నివసించి యొకరీతి నెగడు నీశ్వరుని
అవినశించుచునున్న నవినాశిగాగ
తవిలి గన్గొనునొ యాతడెగనువాడు
అమర సర్వప్రాణులం దెందువలన
సమముగానున్న యీశ్వరు జూచువాడు
తనచేత బరమాత్మ ధ్వస్తుండుగాక
ఒనరెడి నందుచే మత్కృష్టమైన
మోక్షంబునొక్కట పొందుచున్నాడు
ఏక్షణంబున తత్వదృష్టితో నెనసి
ఎవడు కర్మములు నావృతమాయచేత

వివిధ వైఖరుల గావింపగాబడును
 అని యెప్పుగాంచునో యప్పుడువాడు
 అనిశంబు త్రేత్రజ్ఞు ననుపాధికునిగ
 గనుచునుండును జుమీ కపికేతనుండ
 వినుము భూతములకు భిన్నభావమును
 ఒకదానియందునే యున్నదానిగను
 ప్రకటంబుగా నెప్పు పరికింపగలడొ
 ఆయాత్తచే నెప్పుడఖిలజగంబు
 జాయమానమని నిచ్చలు జూడగలడొ
 అప్పుడు బ్రహ్మమునొందు నాత్మవిదుండు
 నిపుణుండ మొదలుభేది యాటవలన
 ఏగుణంబునులేక యె సగుటవలన
 ఓగుగ నాశన మొందకయుండు
 నీపరమాత్మ ప్రాకృత దేహమందు
 దీపించుచుండినన్ దివిరికర్తమును
 చేయక ఫలముతో జేరకయుండు
 ఏయనవున నభంబెల్ల వస్తువుల
 వ్యాపించియుండియు నతిసూక్ష్మమగుట
 నేపదార్థము నంటకెసగునోయట్లు
 గాత్రమందంతట గడునిండియుండి
 త్రేత్రజ్ఞుడంటడు శ్వేతవాహనుడ

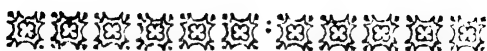
౧౭౪ క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞవిభాగ యోగము.

ఏరీతి నొక సూర్యుడెల్లలోకమును
జేరిప్రకాశింప జేయుచున్నాడు
ఆరీతి క్షేత్రజ్ఞు డఖిల జేహమును
చేరిప్రకాశింప జేయుచున్నాడు
ప్రకృతి స్మారుషయోగ వాస్తవాంతరము
ప్రకృతి భూతమ్ముల పటుమోక్షగతియు
ఎవరు రూఢిగ జ్ఞానదృష్టిచేమిగల
వివరంబుగ నెఱింగి వెలయుచుండెదరొ
వారు పరబ్రహ్మ భావంబునొంది
కేరుదురని శౌరి క్రిడికింజెప్పె
అని భృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
వినిపించెనీరీతి వివరంబుగాను
ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
సరయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
కనదింద్రకంటి వేంకటశాస్త్రికృతము
రమహరిసూక్త తరంగిణియందు
సుమహిత ప్రకృతియంచు పురుషుడంచు
దనరు క్షేత్రంబు క్షేత్రజ్ఞు నిద్దఱిని
ఘనత విభాగింప గలుగు యోగంబు
అనునిది పదియు మూడవ తరంగంబు

త్రయోదశ తరంగము. ౧౭౫

దనర నీకిది యద్భుతఁబోను గాత
నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల

అ. ర. సు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

గుణత్రయవిభాగయోగము.

చతుర్థ తరంగము.

శ్రీవధూరమణ యాశ్రితభక్త శరణ
 కైవల్యనయన వేంకటభూభృదయన
 కరుణ నాకర్ణింప గడవె నామనవి
 హరిధనంజయుని కిట్లనియె కూర్చి మెయి
 జ్ఞానంబులందు శ్రేష్ఠంబు సుతక్రష్ట
 మైన జ్ఞానంబు నెయ్యముతోడ మరిల
 వినుము చెప్పెద నీకు విస్పష్టముగను
 మునులంద టీజ్ఞానము నెఱింగి మున్ను
 దీనికంటెను మహోత్కృష్టమైనట్టి
 మానితసిద్ధి సంపాదించి మగిరి
 తనరు నీజ్ఞానసాధన మాశ్రయించి
 ఘన మత్స్వరూపంబు గనిసవారలయి
 సృష్టివేళను జనియింపకయుండు
 నష్టివేళను నాశనము నొందకుండు
 ఖ్యాతశూరుడ మదీయ పరావ్రకృతి

భూతస్సష్టికి హేతుభూతమై యుండు
 దానియందే నిల్పెదను గర్భమేను
 దానివలన చాణితతి బుట్టుచుండు
 ఎల్లయోనులయందు నేమూర్తులన్ని
 ఉల్లసింపగ బుట్టుచుండునో జగతి
 అల్లచానికి తెల్లియగు మహాప్రకృతి
 అల్లననందు గర్భాధానకర్త
 తియిన నేవానికి యయ్యనైయుండు
 భయవిధాయిని భగవంతానువలన
 యును జనించిన సత్వము రజస్సు తమము
 ననియెడిగుణము లవ్యయుడైనయట్టి
 త్రేత్రజ్ఞుని స్వశక్తిని బల్కిబట్టి
 గాత్రంబునం దఱికట్టువానివలె
 భాసిల్లుచుండు స్వభావంబువలన
 ఆనను నెడముగ నాచరించుకొని
 అనుసరించును గాన నఱికట్టుచున్న
 వనిచెప్పబడియెనో యర్జునావినచు
 ధృతిశాలి యాగుణ త్రితయంబులోన
 ననినిర్మలంబౌట నవలిసంబైన
 స్ఫటిక మాణిక్యంబు పగది దీధితుల
 పటిమచేత బ్రకాశపరుచుటవలన

౧౭౮ గుణత్రయ విభాగ యోగము.

అనుపద్రవ ప్రదంబగు సత్వగుణము
ఒనరిన సౌఖ్యసంయోగంబుచేత
అంతఃకరణ ధర్మహర్షంబుచేత
అంతటదేహిని నటికట్టుచుండు
ప్రాప్తింపనిది కోరబడు చునిగ్రవలన
ప్రాప్తవస్తువున లోభము కల్గివలన
మొనయు రజోగుణంబును రాగశీల
మునుగా నెఱుంగుము పూరుకులీన
ఆరజోగుణము కిర్తాసక్తిచేత
ఆరయదేహిని నటికట్టుచుండు
ప్రాణికోటులకు మోహక తమోగుణము
జ్ఞానంబులేమిని జనియించుననియు
అరసి యెఱుంగుమీ యాతమోగుణము
నెరి ప్రమాదాలస్య నిద్రలచేత
అమరిన దేహిని నటికట్టుచుండు
సమకూర్చు సుఖమున సత్వగుణంబు
శ్రుతికర్తృమందు గూర్చు రజోగుణంబు
అతులిత జ్ఞానంబు నావరించుచును
సౌరదిన్తటపున గూర్చు దమోగుణంబు
సురుచి రజస్తమస్సుల నిరసిగిచి
సరగ సత్వగుణంబు సంజాతమగును

పౌరలు రజస్వత్వముల నిరసించి
 కొలది మీరెడు తమోగుణ ముద్భవించు
 పౌలుచు తమస్వత్వముల నిరసించి
 నలువుగాను రజోగుణము సంభవించు
 ఎలమిని నాలింపు మింకను విజయ
 తనరు భోగములకు దానకంటైన
 తనువున శ్రుతి ముఖద్వారంబులందు
 జ్ఞానస్వరూప ప్రకాశమేతటిని
 పూనికనుదయించి పొదలు నాతటిని
 అమిత సుఖాది చిహ్నంబులవలన
 విషల సత్వగుణాభివృద్ధిగా నెఱుగు
 అరిది రజోగుణం బభివృద్ధమైన
 పరధనాదుల కాంక్ష బహుళాభిలాష
 సామాన్యచేష్టయు శమములేమియును
 తేమార్థక క్రియల్ సేయబూనుటయు
 ఇట్టి చిహ్నము లుదయించుచునుండు
 బిట్టునివేకంబు బ్రదిలిపోవుటయు
 స్వావధానములేమి యుద్రవృత్తియును
 ఏవగించెడి మోహ మింకనుములు
 అల్పత తమోగుణం బభివృద్ధియైన
 కలుగుచు నుండును కపితతనుండ

౧౮౦ గుణత్రయ విభాగ యోగము.

విరియ సత్వగుణాభివృద్ధి కాలమున
మరణంబునొందిన మానవోత్తముడు
ఉత్తమ బ్రహ్మజ్ఞులొందుచున్నట్టి
ఉత్తరలోకంబు నొందుచున్నాడు
వెలయు రజోగుణ వృద్ధియైనతఱి
ప్రలయంబుగాంచిన ప్రాణికి-గర్త
కలిత మానవులందు గలుగుజన్మంబు
తెలియ దమోగుణో ద్రేకకాలమున
మృతినిబొందిన దేహి కిష్టంబుగాక
యతినింద్యమగు సూక రాది యోనులను
జననంబుగలుగు నిశ్చయ మర్జునుండ
వినయధురంధరా వినుము వెండియును
పరమసాత్విక గుణోద్భవ కర్తయునకు
పరికింపు సత్పభవ్యము నిర్మలంబు
ఐనఫలంబగు నండుకోవిదులు
పూసిక రాజసంబున జేసినట్టి
క్రియకు దుఃఖిఫలంబు కీర్తించుచుండ
జయసీనమగు తామసక్రియకైపుడు
అవివేకమే ఫలంబగు నండువిజయ
ప్రవిమల సత్వంబువలన జ్ఞానంబు
పొందు రజోగుణంబున లోభమోదమ

కడుతమోగుణమున ఘటియించుమఱవు
 'మోహమజ్ఞానంబు మొనయుచునుండు
 డోహింప సాక్షికులూర్ధ్వలోకముల
 మానక రాజసుల్ మర్త్యలోకమున
 హీనవృత్త్యావృతి నెపుడుతామసులు
 అవివేకులగుచు బశ్వాది యోనులను
 భవమొందు చున్నారు పార్థుండవినుము
 ఏ గుణంబులకంటె నితరము నెపుడు
 బాగుగ నెఱిగిన వాడు కర్తనుగ
 గనడో యిదియునుగాక గుణాళికంటె
 అనిశంబు లేనువున వ్యతిరిక్తుడగుచు
 చనుగుణవ్యాపారసాక్షి భూతునిని
 గనునొ యప్పుడు వాడు గంతవ్యమైన
 శాదుస్వరూప మొందగలండు విజయ
 ఈదేహజంబైన యీగుణత్రయము
 పొరయకుల్లంఘించి పురుషుండు జన్మ
 మరణ జరావ్యధాచుండలి చేత
 ఋక్తుడై మోక్షంబు పొందుచున్నాడు
 వ్యక్తంబుగావిమ ననిన బార్థుండు
 ఏచిహ్నుములచేత నీగుణత్రయము
 త్రోచిన వాడని తోచునాతండు

౧౮౨ గుణత్రయ విభాగ యోగము.

ఎట్టి యాచార సంపృక్తుడైయుండు
ఎట్టులీగుణముల నెడబాయగలడు
అని పృచ్ఛ చేసిన హరియిట్టులనియే
అనుఘండవిను త్రిగుణా తీతుడెల్లడు
ప్రాప్తమైనట్టి సత్వగుణ కార్యమును
ప్రాప్తతమోగుణోద్భవకార్యమైన
మోహమున్ ద్వేషింపబోడు పాఠ్యుండ
ఆహా నివృత్తంబులైన సత్వాది
కార్యంబులను గూడ గాంక్షింపబోడు
ఆర్యతవహింబుంచి యచల భావమున
పక్షపాతము లేనివానికైవడిని
వీక్షించుచును నత్యుపేక్షాభియుక్తి
నలరి యెవండు గుణావళిచేత
చలియింప బడదొ నిచ్చలు గుణావళులు
సొలసివర్తించునంచు వసించునెవడొ
తొలగ డెవ్వడొ సుఖదుఃఖంబులందు
సముడును నాత్మవిచార శీలుడును
సమముగ లోష్టము స్వర్ణమున్ శిలయు
అఱునవాడు ప్రియాప్రియంబులుననెడి
ద్వయమందు సమబుద్ధి వలెడువాడు
మానావమాన సమానుండు వృద్ధి

హాని నిం దాస్తుతులందు తుల్యండు
 సర్వకార్యారంభ సంపరిత్యాగి
 పర్విన మిత్రాఁరి పక్షంబులందు
 నముడును ధీరుండు జగతి నెవ్వాడొ
 అమలుడొ నాని గుణాతీతుడందు
 పరచిసిశ్యులమైన భక్తియోగమున
 స్థిరత నెవ్వడు నన్ను సేవించువాడు
 భువిసీగుణత్రయంబు నతిక్రమించి
 అవితగ్దంబైన బ్రహ్మత్వంబునొందు
 వినుపరమాత్మకు విగ్రహాకృతిని
 పనిపడితో నశింపని మోక్షమునకు
 ఆధారమేను నిత్యంబైన యట్టి
 సాధుధర్మమున కాశ్రయమును నేను
 అలఘుముఖ్య సుఖాశ్రయంబేనటంచు
 తెలియుమీవని శౌరి తెలిపె సార్థునకు
 అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
 వినిపించె నీరీతి వివరంబుగాను
 ధరనిబిడ్రుర సుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
 వనజాక్షుత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
 కన దిండ్రకంటి వేంకటశాస్త్రికృతము

౧౮౪ గుణత్రయ విభాగ యోగము.

రమ హరిసూక్తి శరంగిణి యందు
ప్రముఖత్రైగుణ్య విభాగ యోగంబు
అనునిది పదునాలుగవ తరంగంబు
దసర నీకది యర్చితం చానుగాత
నిహతా సితానీక నిర్మలాలోక
గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

౧౨౬ గుణత్రయ విభాగ యోగము.

సౌరదిగా గుణముల స్థూలీభవించి
వరరవస్పర్శ రూప సవాసనలు
అను చిగుళ్ళొందినవై క్రిందమీదఁ
జెనసి సాంద్రముగ విస్తృతములైయుండు
దనరఁ దత్సంసార ధరణీజమునకు
పొనర రాగ ద్వేషములను మూలములు
లలిత ధర్తాధర్త లక్షణంబులయి
పాలుచు కర్తృఫలంబు ముందుగాగలవి
యగుచు మానవ లోకమందు నెల్లెడల
నొగని గ్రిందను మీదనుండె వ్యాపించి
ఒకగు నీవృక్షమందుండిన ప్రాణు
లెఱుంగ రీసంసార వృక్షరూపంబు
ఆరీతి దీని యాద్యంత సంస్థితులు
నేరరుదెలియంగ నిక్కవర్జుచుడ
క్షును దృఢమూల మీసంసారతరువు
నమల విరక్తి శాతాయుధంబూని
వడిఁడున్తి పిదప నేపదమొంది జనులు
పుడమికి మరల నెఱ్ఱును బుట్టరారు
సరవి ననాది సంసారప్రవృత్తి
సరణి యెవ్వనినుండి సాగెనోయతఁడు
ఆద్యుండు పురుషుండు నానందఘనుఁడు

విద్యాశ్రయిండునై వెలయునాపతికి
 ఏను బ్రపన్నుండ నిపుడౌదుననుచు
 నానిక వత్పదంబరయంగ వలయు
 మానమోహముల సంపర్కంబులేక
 జ్ఞానవిద్యాసక్తిఁ జరియించుచుండి
 సంగదోషంబుల జాడనుబోక
 త్రుంగించినట్టి కోర్కులనెల్లఁ గలిగి
 సొలసి శీతోష్ణాది సుఖదుఃఖసంజ్ఞ
 గల ద్వంద్వములకు జిక్కక యుండువారు
 అయిన యాత్మజ్ఞాను లవ్యయంబైన
 భయహీన తస్త్వక్తి పదమొందుచుండ్రు
 ఙ్విలనేందురవులైనఁ బరమ తత్పదము
 వెలిగింపనోప రేవిధముననైన
 తివిరి యేపదమొంది తిఱుగరోజనులు
 ప్రవచింపఁ బరమ మప్పుదమె మత్పదము
 అరయు మనాదియా నస్తదంశంబె
 చిర్థ సంసర్గమందు జీవరూపమయి
 మోససాన్నితములై మాయయందున్న
 జ్ఞానేంద్రియముల నాకర్షింపుచుండు
 ఏమేనెపుడు జీవుఁడెసయుచున్నాఁడొ
 ఏమేనెపుడు వాసి ఘోగుచున్నాఁడొ

౧౮౮ పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగము.

అప్పుడు విరులు మన్నగుచోటనుండి
తప్పక వాయువు తావులపోలి
ఈయింద్రియములం గ్రహించి యేగిరి
పాయక జీవుండు త్వక్చక్షువులను
రసనంబు శ్రోత్రంబు ఘ్రాణంబుమనసు
వెననధిష్ఠించి తద్విషయంబులెల్ల
అనుభవించుచునుండు ననురక్తితోడ
వినుము పాండవ యవివేకమానవులు
ఒకలినుండక పాయుచున్న వానిగను
ఉడుగక దేహమందాన్న వానిగను
ఫలములు భుజియించు వానిగాఁద్రుగుణ
కలితనిగా జీవు గానంగలేరు
జ్ఞానాక్షిగలవారు గానంజూరుదురు
పూనియచ్చింబొనర్చుచు యోగివరులు
ఈయాత్మ నాత్మయందెసఁగు వానిగను
బాయకీక్షింతురు వట్టిగొజ్జులగు
నవివేకులు గనంగ యత్నింతురైసం
దవిని యయ్యిత్తును దర్శింపలేరు
ఏలేజమను జెంది యెల్లలోకముల
ఖ్యాతిగ భాసిల్లఁగాఁ జేయుచుండు
శీతాను వహ్నుఁ జెందె నేలేజ

మాతేజము నెరుంగు మస్త్రదీయవని
 ధరణి నావేశించి తగబల్కి నేను
 ధరియించుచుందు భూమిముల నర్జునుండ
 రసమయింజైన చంద్రుండ నేనగుచు
 పాసగ నోషధులెల్ల బోషింపుచుందు
 ఈహ నేనుదరఁపిష్యరూపమున
 దేహధారులయెల్ల దేహముల్చొచ్చి
 తలయు ప్రాణాపాన వాయుసంస్కృతి
 నల భక్తిభోజ్య చోష్యసులేహ్యమలను
 అలఘు చతుర్విధాహరి వస్తువుల
 బలతెఱుంగులనేను బలియింపుచుందు
 ఎల్లశరీరుల హృదయ పద్మమున
 బెల్లుగ నేను బ్రవేశించియుందు
 గ న నావలననే జ్ఞానంబస్త్పతియు
 వాని శిస్త్పతియును బ్రభవించుచుండు
 వేదాంతకర్తను వేదార్థవిదుడ
 వేదంబులన్నింట వేద్యుండనేను
 త్సర్వకుడను పేర నక్షరుండనుపేర
 శ్రురుషులీడ్పరు భువనమందుండ్రు
 ఇరువురిలో త్సరుండెల్ల భూతములు
 పొడనక్షరుండు బేవుండనంబడును

౧౯౦ పురుషోత్తమప్రాప్తి యోగము.

గాన నీయిద్దరికంటె భిన్నుండు
నైనెరి నుత్కృష్టుడైన పూరుషుండు
అనిశ మొప్పును బరమాత్మ యాతండె
అనుచుఁ జెప్పంబడు నార్యాభిజేత
ఎవ్వఁడీలోకత్రయిం బ్రవేశించి
నివ్వటిల్లభరించి నెగడుచునుండు
ఆపరమాత్మయే యవ్యయంబైన
శ్రీపరబ్రహ్మవాచిగ నొప్పుచుండు
తురుడైన పురుష వీరకనతిక్రమించి
పొరినక్షరుండైన పురుషనికంటె
ఏకారణమున నుత్కృష్టుండనైతి
ఆకారణంబున నామ్నాయమందు
స్థిరత లోకమునం బ్రసిద్ధుండనైన
పురుషోత్తముడనయి పొలుపొందుచుండు
ఓయర్జునుండ యీయర్వి నెవ్వాడు
ఏయెడనైన మోహితుండు గాకుండి
పోలంగఁ బురుషోత్తముడనైన నన్ను
ఈలాగున నెఱింగి యెసఁగునాతండు
సర్వభావముజేత సర్వజ్ఞుండగుచు
పూర్వోక్తమునునన్ను బొందుచున్నాఁడు
ఘోరపాపవిగూర కుంతీకుమార

ఈరీతినతిగుహ్య మీశాస్త్రమెల్ల
 నాచేత నుక్తమైనది దీనినెఱిగి
 ఏచిబుద్ధియుతుండు కృత కృత్యుడగును
 అనుచు నీరీతి కంసారియాశౌరి
 అనఘుడు పార్థునకానతి యొసగె
 అని ధృతరాష్ట్రున కాసంజయుండు
 వినిపించెనీరీతి వివరంబు గాను
 ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్సనగోత్ర
 కనదింద్రకంటి వేంకట శాస్త్రీకృతము
 రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 క్రమ పురుషోత్తమ ప్రాప్తియోగంబు
 అనునిది పదియు నైదవ తరంగంబు
 దనర నీకిది యర్పితంచానుగాత
 నిహతాహితా నీక నిర్మలాలోక
 గృహారాజతేజ వేంకటశైలపాల.

శ్రీ రస్తు.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

దైవాసుర సంపద్విభాగ యోగము.

షోడశ తరంగము.

శ్రీరమానుతనామ రిపురాడ్విరామ
కారుణ్యసీమ వేంకటశైలధామ
వీనుల కంపుగా వినుము నామనవి
అనీలవర్ణుడిట్లనియె పార్థునకు
జ్ఞానయోగమునందు సంతతంబునికి
దానంబు చాపలత్వంబు లేమియును
అంతరింద్రియ నిగ్రహము భీతిలేమి
స్వాంతంబుపరిశుద్ధి యజ్ఞంబు తపము
ఎల్ల ప్రాణులయందు గృహ గల్లుటయును
తెల్లంబుగ బహిరింద్రియ నిగ్రహంబు
నియమంబు దప్పక నిగమాధ్యయనము
ప్రియముతోగూడు సూన్యతభాషణంబు
సాంద్రమావిషయాఘ సన్నిధియందు
ఇంద్రియంబులకు స్వీకృతిలేక యునికి

చేనటితనములేమి చిత్తోపశమము
 తనయందు బరమాత్మతత్వచింతనము
 బయిటగు లోపల పరిశుద్ధిగనుట
 స్వయములేకుండుట సైచియుండుటయు
 పారి సకార్యకరణములయందుసిగ్గు
 పరులకు హానిసల్పమిదలంపమియ
 ప్రతిభతోనుంట మార్దవ మార్జవంబు
 వితరణంబును కింకవిడుపుచైర్యంబు
 అసబడు నివిదైవతైశ్వర్యయుక్తి
 జననమొందిన యట్టి జనునకుంగల్లు
 గరువంబుకోధంబు కపట మజ్జతయు
 పరుషత్వ మతిమానిభావంబు నివియు
 అసురసంబంధ దుష్టైశ్వర్యయుక్తి
 వసుధ జన్మించిన వానికింగలుగు
 దేవసంబంధమైతెటలు సంపత్తి
 భావింప సంసార బంధముక్తికగు
 అసురసంబంధమై యడరుసంపత్తి
 పొసగును సంసార భూతబద్ధతకు
 దేవసంబంధసందీప్త సంపదను
 నీవుబుట్టితివి చింతింప కర్తునుడ

౧౯౪ దైవాసురసంపద్విభాగయోగము.

పురుషవరిష్ట యీధూలోకమందు
సురవిగజేవతా సంబంధమనియు
అసుర సంబంధంబు నని భూతసృష్టి
ఎసగుచునుండును నిరుదేహింగులను
ఆతేహింగుల రెంటియందును దైవ
భూతసృష్టి విశేషముగ జెప్పబడెను
ఇపుడు నాసురభూతసృష్టి చెప్పెదను
విపులతరశ్రద్ధ వినుమునాపలుకు
శర్కరేతరాసురోచ్చ నిసర్గయుతులు
ధర్మప్రవృత్తిని ధర్మనివృత్తి
నెఱుగరు వారలయెడ శుచిత్వమును
నెఱియునాచారంబు నిజము జొప్పడదు
జగములేనిదని యాశ్రయములేనిదని
తగు నియామకుడు తద్దయు లేనిదనియు
వారలునిత్యము వచియించుచుండు)
ధీరుండయిదిగాక స్త్రీపూరుషులకు
బలవదన్యోన్యసంబంధంబువలన
కలుగనిచేమిటి గలదు వేరొకటి
ఎల్లలోకము కామ హేతువుగానె
తెల్లంబుగా నైనదియని పలుకుదురు
దుష్టులీజ్ఞాన మొత్తుగ స్వీకరించి

నష్టాత్తులగుచు మందమనీషులగుచు
 హింసాదిక కూరకృత్యముల్ లిగి
 సంసారబద్ధులై శత్రువులగుచు
 భువనక్షయ మొనర్ప బుట్టుచున్నారు
 తవిలినిండింపగా దరము గానట్టి
 కోరిక గైకొని ఘోర మోహమున
 దూరీకృతన్యాయ దుర్దానములను
 గొనుచు నశాస్త్రీయ కునియమంబూని
 ఘనదంభ మదమానకలితులై యుండు
 మరణంబు వరకును బరిమితిలేని
 దీర్ఘ చింతాసమేతులయి కామముల
 అనుభవం బుత్కృష్టమనెడు వారలయి
 కనగ నింతయెయని కడునిశ్చితులయి
 స్వరుచి రాశాపాశ శతబద్ధులగుచు
 తరళ కామక్రోధ తత్పరులగుచు
 కామోపభోగంబుకై యధర్మమున
 కామింతురర్థ సంగ్రహము సంతతము
 నాచేత నిపుడు బొందబడె నీధనము
 ఏచిసాంఘేదనిక నీమనోరథము
 నాకున్నయది యీధనంబు బూర్ణముగ
 నాకు వెండియు నీధనంబు రాగలదు

౧౯౬ దైవాసురసంపద్విభాగయోగము.

ఈవైరినాచేత నిపుడు ద్రుంపబడె
భావించియిక నన్యవైరుల ద్రుంతు
నేను బలిష్ఠుడ నేభోగయుతుడ
నేను సౌఖ్యయుతుండ నేను ప్రభుండ
నేను సంపన్నుండ నేను సత్కులుడ
నేనర్థవంతుడ నేను దత్తుడను
ఒరుడెవ్వడు సమానుడున్నాడు నాకు
హరుసమునొండెద యజియింతు నిడుదు
అనియిట్టులజ్ఞత నతిమోహితులయి
అనిశంబు మోహజాలా క్రాంతులగుడు
బహువిధ కామానుభవ సక్తులగుచు
అహితదుర్గతికి వారరుగుచున్నారు
తమసన్నుతికి దామె దలకొనువారు
విచుతులై పెద్దల పీడించువారు
ధనమాన మదసముద్ధతులైన వారు
అనభిజ్ఞులైన వారభిధాన మాత్ర
మఖములచేత దంభముచేత శాస్త్ర
ముఖసూక్తి విపరీతముగ యజించెదరు
బలవహంకార దర్పముల కామమును
అలము క్రోధంబును శాశ్రయించుచును
స్వాన్యదేహంబుల యందలినన్ను

మాన్యనిద్యేషించు మతి సమేతులయి
 పరుల మేల్ సైపనోపక యుందుఁడెవరొ
 భరితవైరులు క్రౌర్యపరు లమంగళులు
 అయి మెలంగుచునున్న యన్నరాధముల
 భయద సంస్కతులందు ప్రకట భూర్యమర
 యోగులయిం దెప్పు డునుచుచున్నాను
 మానక యవివేక మానవాధములు
 ప్రతిజన్తమందాసురమగు గర్భమున
 ప్రతిపన్నులైనాదు ప్రాప్తజెందకయె
 తదనంతరము నీచతరగతిం గాంతు
 మొదట కామము క్రోధమును లోభమనెడు
 ఈరీతి త్రివిధమానిదియె దుర్గతికి
 ద్వాప్తమైయుండె నాత్మకు నాశకరము
 గావున నిమూటి కడుజ్యోజింపనగు
 త్రివిధ్యమైన యేతాదృశత్రివిధ
 నిరయ మార్గములచే నిర్దుక్తనరుడు
 స్థిరముగ దనకు మేల్ సేయుచున్నాడు
 కొంతేయ విదప మోక్షగతి జెందెడిని
 సంతతంబు యధేచ్ఛ జరియించునెవడు
 పొనర సిద్ధినివాడు పొందనోపండు
 గనలేడు సుఖము మోక్షమనొందబోడు

౧౫౮ దైవాసురసంపద్విభాగయోగము.

అలఘుడ కాన కార్యకార్యములను
సలుపుచోనీకు శాస్త్రము జ్ఞానమునకు
సాధనంబగుగాన శాస్త్రోక్తమైన
సాధుకర్త మెఱింగి సలుపనీకిపుడు
అనుగుణంబై యుండు నర్జునావినుము
అనుచు గ్రీడికి నిట్లు హరి యెఱింగించె -
అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
వినిపించెనీరీతి వివరంబుగాను
ధరనిది త్రిపురసుందరి కటాక్షమున
నరయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
వనజాక్షమిత్ర శ్రీవత్ససగోత్ర
కనదింద్రకంటి వేంకటశాస్త్రికృతము
రమహరిసూక్త తరంగిణియందు
అమరిన సదసద్గుణాఘంబెఱుంగ
సాంపుగ దైవతాసుర సాధ్వసాధు
సంపద్విభాగంబు సలుపుయోగంబు
అనునిది పదియు నాటవ తరంగంబు
దనర నీకిది యర్చితఁబానుగాత
నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
గ్రహరాజతేజ వేంకటశైలపాల

[illegible]

ప్రశ్న.

హరిసూక్తి తరంగిణి.

శ్రద్ధాత్రయవిభాగ యోగము.

సపదశ తరంగము.

_____ : 0 :

శ్రీమంజుదరహాస హృతజగత్త్రాస
కామనిరాస వేంకటశైలవాస
అవధరింపుము దానవాదికంతటను
దివిశేంద్రతనయు డితైఱగునంబలిక
హరి కృష్ణ యెవరు శాస్త్రాచారముడిగి
సరసవృద్ధాచార సంప్రదాయమును
అనుసరించి సమంజసాస్తికృబుద్ధి
నెరసిపూజింతురో యెడచాయకుండ
వారల నిష్ఠ యెబ్బంగియైనదియొ
నీరజాత దళాక్ష నిఖిలైకరక్ష
సౌత్వికమా రాజసంబ తామసమ
తత్త్వంబు దెలుపుమీ దయతోడ ననిన
హరి యిట్లువచ్చియించె నర్జునుంగాంచి

౨౦౦ శ్రద్ధాత్రయవిభాగ యోగము.

సరిగదేహులకు సంస్కారంబువలన
జనియించు నాశ్రద్ధ సాత్వికంబనియు
దసర రాజసమని తామసంబనియు
త్రివిధముల్ గలదియై దీపించుచుండు
వివరింతునాశ్రద్ధ విసుము పార్థుండ
క్షీణిని బ్రాణులకు స్వశిష్టసంస్కార
యుతమైనబుద్ధికి యోగ్యమాశ్రద్ధ
) సగును గావున యీజీవుడరయ
పొసగిన యాస్తి క్య బుద్ధియుక్తుడగు
అవని నేపూరుషుండాస్తి క్యబుద్ధి
దవులు నాపురుషుండు తచ్చగ్రద్ధనాందు
ఋజుత సాత్వికులె యర్చిత్రు దేవతల
యజియింత్రు రాజసుల్ యక్షరాక్షసుల
ప్రీతి దామసజసుల్ వెసగొందరైన
ప్రేతలధూత మాత్మికల బూజిత్రు
కపటంబుతో నహంకారంబు తోడ
అపరిమితేచ్ఛతో ననురక్తితోడ
బలముతోనున్న యెవ్వారుతపంబు
ఎలమిమీరగ దపియించు చున్నారొ
అవివేకులెవరు దేహమునందు నెపుడు
తవులు నిందియముల తద్ధర్మ సాక్షి

భావునినను గృశింపంగ జేసెదగొ
 ఆవిధమగువారి నసురనిశ్చయము
 గలవారిగ నెఱుంగు కపివరధ్వజుడ
 అలఘుదేహులకెల్ల నాహార మెన్న
 త్రివిధంబులుగ మనః ప్రియముగానుండు
 అవని నట్లనేయుండు యజ్ఞంబుదపము
 దానంబు త్రివిధ భేదముగనుండు
 చానిని వినిపింతు దగనాలకింపు
 సరసముల్ మృదులముల్ చమరుగల్గినవి
 చిరకాలమును గూర్చి చెడకుండునవియు
 ఆయురారోగ్య సౌఖ్యబల సత్వముల
 కాయమందభివృద్ధిగా జేయునవియు
 అయిన యాహారం బలతిసాత్వికులకు
 ప్రియములైయుండును విజయుండవినము
 కడుచేదు పులుసుప్పు కారంబువేడి
 పడసినవియు కోద్రవంబు లావాలు
 మొదలగునాహారములు రాజసులకు
 ముఢ్యమొనర్చునవి సుమ్మ ధనంజయుండ
 ఏభోజనంబు జామేగి చల్లసయి
 శోభిల్లనిది ర్థసమోన్యమైనదియు
 విశ్వతదుగ్గంధ సంభృతమైనదియు

౨౦౨ శ్రద్ధాత్రయవిభాగ యోగము.

గతదినంబున వండి కడవనింపినది
 భుక్తావశిష్టం బపూతమైనదని
 ప్రోక్తమునేదో యాభోజనంబెన్న
 తామస గుణులకెంతయు బ్రయంబగును
 సామీరిసహజ వేసరక యాలింపు
 విడువక శాస్త్రోక్త విధిచేతజూడ
 బడిన యేయజ్ఞంబు ఫలకాంక్షలేక
 యజియింపదగినదేయని మానసమును
 ఋజుభావమున జాల దృఢముజేసికొని
 సలుపంగబడునొ యాసరణి యజ్ఞంబు
 పలుకంగబడును సత్త్వగుణముఖ్యమని
 వీయజ్ఞము ఫలంబు నిచ్చయించుకొని
 పాయక స్వమహిమ ప్రకటనార్థంబు
 యజియింపబడునొ యాయజ్ఞంబు గంచి
 సుజన రాజసమటంచు నెఱుంగు మీవు
 ఎన్నంగ శాస్త్రవిహితము గానిదియు
 అన్నదానము లేనియదియు మంత్రంబు
 లేనిది దక్షిణ లేనిది శ్రద్ధ
 లేనిది నమ్మిక లేనిదియైన
 యజ్ఞంబు తామసంబని వచించెదరు
 ప్రాజ్ఞుల గురుల నిర్దురుల విపులను

పూజించుట శుచిత్వమును నాన్దవంబు
 రాజాస్యలం దనురాగంబులేమి
 ఏరికేని నొక్కింత హింససేయమియు
 శారీర తపమని జగతి చెప్పబడు
 భయదంబుగానిది బాధింపనిదియు
 ప్రియమును హితమునై వెలయునత్యోక్తి
 శ్రుతి చయంబభ్యసించుట యేదో యదినె
 మతి మంతులఁడు వాఙ్మయ తపంబనుచు
 మనసున నిర్మలాత్మ్యము దెల్పువృత్తి
 మనసును గెల్పుట మానభావంబు
 మానస శుద్ధియన మానసతపము
 గా నుడువంబడు గాండీవధన్వి
 ఫలకాంక్షలే కనపాయమొగంబు
 గలమానవులచేత ఘనతరంజైన
 ఆస్తి క్యమున తప్తమైనట్టి త్రివిధ
 శస్త్ర తపంబెన్న సాత్త్వికంబండు)
 తనుబహుమానింప దన్నుబూజింప
 తనుసత్కరింపగ దంభంబుచేత
 నొనరగ నేతపం బొనరింపబడునొ
 వినశింఘనదీయు నుర్విని చంచలతను
 • చనున త్తపంబు రాజసమనంబడును

౨౦౪ శ్రద్ధాత్రయవిభాగ యోగము.

అనభిజ్ఞతా నిశ్చయముచేత దేహ
పీడచే ఫలవాశ విషయమేతపము
వీడకకృతమొ తద్విధమైన తపము
తామసంబనబడు తన్మవిధిజ్ఞ
ఏమేనిప్రేమతో నీదగునంచు
యోగ్యదేశమునందు యోగ్యకాలమున
యోగ్యనియందు ప్రత్యుపకారిగాని
వాని కేదాన మీబడునొ యబ్బంగి
దానము చెప్పంగదగు సాత్వికమని
కృత్యఫలంబొందు నిచ్చతోనైన
ప్రత్యుపకారంబు వాఁఁచించియైన
భేదంబు తననుడికిందోచునట్లు
ఏదానమొరునకు నీయంగబడునొ
ఆదాన మతిరాజసాత్త కంబండు
ఏదానమొగి నిష్ఠాహి నికృష్టదేశ
కాలములందు తస్కరి మూర్ఖులకును
మాలి మసత్కృత మవమాసితమయి
తామిడు తద్దాన తతి తామసంబు
ఓమని తత్తనియును సత్తటంచు
ఈమూడు విధముల నెసగు బ్రహ్మంబు
నామధేయోచ్చారణము చెప్పబడెను

దానిచే ద్విజులు వేదములు యజ్ఞములు
 పూనిక చేయున్న బుట్టింపబడియె
 కానసచ్చాస్త్ర సూక్తములైనయజ్ఞ
 దానతపఃక్రియల్ తప్పకెప్పుడును
 ప్రామాణిక బ్రహ్మవాదులచేత
 ఓచుని యాదీయం దుచ్చరింపబడి
 వరుస నారంభింప బడుచునున్నయవి
 చిర ముముక్షుజనంబుచేత తత్త నెడి
 పరమాత్మనామంబు ప్రవచింపబడును
 వరతపోయజ్ఞముల్ పలువిధంబులగు
 దానక్రియల్ ఘోరదానేచ్ఛలేక
 మానక యాచరింపంబడు పార్థ
 ఉత్తమంబనుటయం దున్నదనుటను
 సత్తను శబ్ద ముచ్చారితంబగును
 సాధుకర్తమునందు సత్పదంబెపుడు
 సాధుజనాళిచే సమ్యగుక్తవగు
 పొలుపైన యజ్ఞ తపోదానములను
 కలనిష్ఠసత్తని గణియింపబడును
 భగవదర్థియమై పరగుకర్తమును
 ప్రగూఢత సత్తనీ పలుకంగబడును
 ఏదియశ్రద్ధ మెయిన్, వేల్పుబడునొ

౨౦౬ శ్రద్ధాత్రయవిభాగ యోగము.

వీడితప్తంబౌనా యేదియిబడునొ
అరి సవస్తం బసత్తనిచెప్పబడును
అదిగాన ఫలియింపదచట నిచ్చటను
అనుచుపార్థున కిట్లుయడవల్లఘండు
అనుకంప దీపింప నానతియొసగె
అనిధ్యతేరాష్ట్రున కాసంజయుండు
వివరముగీర్తి వివరంబుగాను
భగవతి త్రిపుర సుందరి కటాక్షమున
నయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
వనజాక్ష మిత్ర శ్రీ వత్సన గోత్ర
కనదింద్రకంటి వేంకటశాస్త్రికృతము
రమ హరిసూక్తి తరంగిణియందు
ప్రమితి శ్రద్ధాత్రయ భాగయోగంబు
అనునది పదునేడవతరంగంబు
దనర నీకిది యర్చితంబౌనుగాత
నిహతాహితానీక నిర్మలాలోక
గృహరాజతేజ వేంకటైలపాల.

౨౦౮ మోక్షసన్యాస యోగము.

ఋధులు కొండలుకర్తను సదోషమగుట
విధిలేమిచేదాని విదుపుమేలందు)
దాన యజ్ఞతపః ప్రధాన కర్తంబు
మానుట తగదని మరికొందఱుండు)
త్యాగంబు మూడువిధంబులుగలది
గాగ నేహేతువుగా జెప్పఁదెనొ
ఈనీవు పార్థ ఆయిత్యాగమందు
నానిశ్చయంబు పూర్ణముగా వినుము
ఘవియజ్ఞ దాన తపోరూపమైన
ప్రవరకర్తృజేది యమరుచుండెడినొ
ఆకర్త మొనరింపనగు మానదగదు
ఓకపిధ్వజుడ నీవానరనాలింపు
యజ్ఞంబు దానంబు నకలంకతపము
ప్రాజ్ఞులకుం బవిత్రంబులై పరగు
మునుకొని విజయ యీశ్వారోక్తమైన
ఘనకర్తృములను సంగము ఫలంబులను .
త్యజియించి చేయంగదగునని యిట్లు
నిజముగ నాచేత నిశ్చయింపబడి
యుండిన నాయొక్క యుత్కృష్టమతము
గాండీవిను నిత్యకర్తంబుసల్ప
మానంగగూడదు మరితెల్విలేక

అనిత్యకర్త సంత్యాగంబు గరము
 తామసంబనబడు తథ్యంబు పార్థ
 పేమానవుడు మేనికిడుమవాటిల్లు
 నను భీతినేకర్త ముఖకష్టమనుచు
 ఒనరింప నుడుగునో యుర్వి నాతండు
 అక్షీణ రాజసత్యాగంబొనర్చి
 మోక్షఫలంబును బొందడు పార్థ
 ఆసక్తిని ఫలంబుద్యజియించి క్రద్ధ
 నేసన్నియతకర్త మే జేయవలయు
 ననిచేయబడునొ యాత్యాగంబుసత్వ
 మునబుట్టినదని బొల్పుగ సమ్మతంబు
 గురుతర సాత్విక గుణముతోగూడి
 పరిచితాత్మజ్ఞాన పరిపాటిగల్గి
 అపగత సందేహుడై కర్తృఫలము
 నెపుడు విసర్జించి యెసగుపూరుషుడు
 కరముమేలొసగని కామ్యకర్తమును
 నిరసింపడెన్నడు నెరిమేలొసంగు
 కుశలకర్త మునందు గూడికంగనడు
 అశుభదంబైన దేహభిమానంబు
 గలవానిచే నెల్లకర్తృంబునుడుగ
 నలవిగాదదిగాన నవనినెవ్వాడు

౨౦౦ మోక్షసన్యాస యోగము.

కృతకర్తృఫల ముజ్జగించుచున్నాడొ
యితడె కర్తృత్వాగియని చెప్పబడును
ఇష్టంబుగానిది యిష్టమైనదియు
ఇష్టమనిష్టంబు నెనయు మిశ్రమును
అనుచుమూడువిధంబులగు కర్తృఫలము
ఒనరవిసర్జింపకున్నవారలకు
జననాంతరమనందు సైతముంగలుగు
మును మానువారికెప్పుడు గల్గబోదు
సకలకర్తృంబుల సంసిద్ధికొరకు
ప్రకటితసాంఖ్యశాస్త్రమునందు మరియు
అవితథంబైన సిద్ధాంతమ్మునందు
బ్రవచింపబడిన యీపంచ హేతువుల
తెలియుము నీవు మదీయోక్తివలన
కలితదేహము నహంకారంబు మరియు
శ్రవణాదికరణవ్రజంబు నవ్వలను
వివిధరూపంబుగ వేర్వేరనున్న
ప్రాణానిలాపాన వాతాదివృత్తి
దానును సూర్యార్ధిదైవంబునైదు
జనుడువాక్కున మానసమున కాయమున
ననిశమేకర్తృంబు న్యాయమైనదియు
న్యాయముగానది మొనందొడంగి

సేయునో దానికిచెప్పంగబడిన
 మైదును హేతువులమర నర్జునుడ
 • ఆదట కారణం బాకర్తఃసుందు
 ఇటులుండగా దన్నె మెవడు గర్తనుగ
 ఘటియించుకొని యెప్పు గొంచుచున్నాడో
 వాడు దుర్మతి గలవాడయి బుద్ధి
 పాడౌట నాత్మ తత్వంబునుగనడు
 ఏననియెడి భావ మేపూరుషునికి
 గానరాదో మెవని కమనీయబుద్ధి
 అనులిప్తముంగాదో యాతడీజనుల
 పెనగి చంపియును జంపినవాడుకాడు
 బద్ధుండునుంగాడు పార్థుండ వినుము
 ఉద్ధూత పాపకర్తృపదేశంబు
 జ్ఞానంబు జ్ఞేయంబు జ్ఞాతయుననియు
 గానంగత్రివిధముల్ గలదియైయుండు
 కర్తృసంగ్రహమెన్న గరణంబటంచు
 కర్తృంబటంచును కర్తయటంచు
 కనుమూడువిధములు గలదియైయుండు
 వనచర ప్రవర భాస్వర కేతనుండ
 జానుగ కపిలాది శాస్త్రంబునందు
 జ్ఞానంబు కర్తృంబు కర్తయున్ మరల

౨౧౨ మోక్షసన్యాసయోగము.

జననుత సత్త్వ రజస్తమంబులను
గొనముల భేదంబుకొలది ముత్రైగల
దనర జెప్పబడు తద్జ్ఞానాదికముల
విను శాస్త్రరీతి జెప్పెదనర్జునుండ
సన్నుతమైన యేజ్ఞానంబుచేత
భిన్నములై యున్న వివిధభూతముల
అవిభక్తమై యవ్యయంతైనదగుచు
అవిరతంబొకభంగి నలరుచునున్న
పరమాత్మ సుస్వరూపంబును మిగుల
పరికించుచుండు నాపగిదిజ్ఞానంబు
సాత్వికంబని చెప్ప జనుసవ్యసాచి
సత్వశుద్ధిగని యేజ్ఞానంబుచేత
వివిధభూతములందు భేదభావమున
వివిధవైఖరులచే వెలయువానిగను
వివిధరూపములచే వెల్లువానిగను
తివిరియత్రాంతంబు తెలియుచున్నాడొ
ఆజ్ఞానమెఱుగు మీవతిరాజసమని
ఏజ్ఞానమొకటి యయిన ప్రతిమాది
యాకృతియందున్నదై సర్వవిషయ
మైకనంబడుదాని యట్లున్నయదియొ
హేతువు లేనిదై హీనఫలంబు

సేతరినిడునది ఋతముగానియది
 అయిన యాజ్ఞాన మవ్యక్తతామసము
 అయినదనంబడు నర్జునావినుము
 నిహితమేకర్తము నిత్యమైసంగ
 రహితమై ఫలసక్తి రహితునిచేత
 పాలుచు రాగద్వేషములు లేమివలన
 సలుపగాబడునొ యాసాధుకర్తంబు
 సముదాహృతంబగు సాత్వికంబనుచు
 క్రమముగగోలెలగన కామిచేత
 మహాదహంకార సంపన్నతతోడ
 బహుతరాయాస సంప్రాప్తమానట్టి
 యేకర్తమెలమితో కృతమగుచుండు
 నాకర్తమనబడు నతిరాజసమని
 ముందుగల్గెడి కార్యమును నాశనమును
 పొందుటహింసయు పురుషకారమును
 అమర విచారింప కజ్ఞానముననె
 రమణనేకర్త మారంభింపబడునొ
 ఆకర్తమీరితంబగు తామసమని
 ఏకూటమియు సహంకృతియు వర్జించి
 ధైర్య ముత్సాహంబు దార్శనియుండి
 కార్యసిద్ధి యసిద్ధికాలమునందు

౨౦౪ మోక్షసన్యాసయోగము.

అవికృతిగను కర్తయగును సాత్వికుడు
భువిరాగియైకర్తముల ఫలంబెల్ల
గనగోర్కే దార్కొని కడుసౌముగోరి
చెనకి యన్యులను హింసించుశీలంబు
గలిగి యాచారంబు గావింపమాని
యలఘు సంతోష శోకాన్వితుండైన
కర్తరాజసుడని ఖ్యాతినెందు
పూర్తిగ మానసంబు జయింప లేక
మతిలేనివాడయి మాయావి యగుచు
ఇతరుల నిరసిండు నిచ్చతో గూడి
ఆలస్యముగ పనులాచరించుచును
చాలమందుండు విషాదిస్తబుండు
నగుకర్త తామనుండని చెప్ప బడును
తగ వేరుగను సమస్తంబుక్తమైన
గురుతర సత్వాది గుణములవలన
వరుస మువ్విధములం బరగుచునున్న
ధృతి బుద్ధి భేదంబు నింక నాలింపు
ప్రతిభతో కర్తమార్గము యొక్కవిధము.
కమనీయమోక్షమార్గము యొక్కవిధము
అమలిన మలిన కార్యా కార్యములను
భయమును సభయంబు బంధముక్తులను

ప్రియముననే బుద్ధి వేర్వేర నెఱుగు
 అదియెసాత్విక బుద్ధియని చెప్పబడును
 చెదరినయేబుద్ధిచేత ధర్మమును
 అతులధర్మముచేయ నర్హకామ్యమును
 పటిమతోచేయ నొప్పని యకార్యమును
 ఇవియ యథార్థత నెఱుగుచున్నాడొ
 భువినది రాజసబుద్ధి నాబడును
 బహుతమస్సున గప్పబడిన యేబుద్ధి
 మహిమచే దూష్యధర్మంబును కరము
 ఉచితధర్మంబుగ యోగ్యధర్మమును
 అచిరాను చితధర్మమైన దానిగను
 కలపదార్థమునెల్ల కడువిరుద్ధముగ
 తలచుచుండునొయది తామసబుద్ధి
 అతులయోగముచేత నచలమానెట్టి
 ధృతిచే మనః ప్రాణధీంద్రియ క్రియలు
 యైలమిదాల్పబడు నాధృతిసాత్వికంబు
 ఫలముగోరునరుండు పటుసక్తిచేత
 అరయ భర్తార్థ కామాదులేధృతిని
 ధరియించునాధృతి దగురాజసమన
 చెనటి బుద్ధిగలట్టి చెడుగెట్టిచైర్య
 మున నీద్ర భయశోకముల మత్తతయును

౨౦౬ మోక్షసన్యాసయోగము.

దిగులు వీడండొ యాధృతితామసంబు
ప్రగుణ యేసౌఖ్యానుభవమందు మిగుల
ఆడంబరమగు నభ్యాసంబువలన
క్రీడించుచున్నాడొ క్లేశనాశసము
పొందుచుండునొయెట్టి మువ్వధంబులగు
అందరిజనులచే ననుభవింపబడు
సుఖమునీకిప్పుడు సౌరదిదెల్పెదను
నిఖిలంబునాలింపు నీవర్జునుండ
ఆదిన విషము చాయను నంతమందు
స్వాదైన యమృతంబు భంగినేసుఖము
అగుచున్నదో స్వకీయంబైన బుద్ధి
సుగుణ ప్రసన్నత జూపట్టుసుఖము
సాత్వికం బనబడంజను సవ్యసాచి
తత్వజ్ఞ శతమన్యతనుజాత వినుము
అమరిన విషయేంద్రియముల సంగమున
సుముఖతగలుగు నేసుఖమాదియందు
అమృతతుల్యము నంతమందువిషంబు
సమచుగునోయెట్టి సౌఖ్యంబుదలప
రాజసంబనబడు ప్రాజ్ఞులచేత
వ్యాజయుక్తంబయి యనుభవవేళ
అంతమందాత్మమోహకరమేసుఖము

సంతతనిద్రాలసత్వప్రమాద
 జాతమైనట్టి యాసౌఖ్యమెన్నగను
 భ్యాతమౌ తామసంబని పాండుతనయ
 దివియందునుండిన దివ్యులందైన
 భువియందుగల మానవులయందునైన
 ఈప్రాకృతగుణ త్రయముక్తమైన
 యేప్రాణి సముదయంచేనియు లేదు
 వసుధ బ్రహ్మక్షత్ర వైశ్యశూద్రులకు
 పాసగకర్తంబులు మును మాయవలన
 గూడినసత్వాది గుణములచేత
 వీడకక్రమముగా విభజింపబడియె
 అంతరింద్రియ నిగ్రహము శుచిత్వంబు
 అంతట బాహ్యేంద్రియాఘ నిగ్రహము
 జ్ఞానంబు సనుభవజ్ఞానంబు నోర్పు
 ధ్యానమాస్తిక్యంబు తపమునార్జవము
 ప్రకృతి జన్యమైన బ్రాహ్మకర్తంబు
 సకలజనంబుల సంరక్షణంబు
 ధైర్యంబు దాత్యంబు దానంబుమిగుల
 శౌర్యంబు తేజంబు సంగ్రామమందు
 పారిపోకుండుట ప్రకృతిజన్యమయి
 గౌరవంచైనట్టి ఖేత్రకర్తంబు

౨౧౮ మోక్షసన్న్యాసయోగము.

క్షోణినిదున్నుట గోరక్షణంబు
వాణిజ్యమును స్వభావంబునగల్గు
వైశ్యకర్తృంబుని ధాపింపబడును
వశ్యమైనట్టి సేవాయాపమైన
పనితూద్రునకు స్వభావజముగానుండు
మనుజుండు తనతన మహితకర్తృమున
నిరతుడై సంసిద్ధిని తెందుచును
నరుడాత్మకర్తృమునన్ సక్తుడగుచు
ఏకరణిన్ సిగ్గుచేనయిచున్నాడొ
ఆకర్తృవిధుల న్నాల్చిపువిజయ
ఏమహేశ్వరునుండి నెల్లఘాతముల
భూత తోత్పత్తి పొనలుచుండెడినొ
ఏకైకమనిచేత సినర్వచగము
ఏకైక వ్యాపింపబడెనొ మోసపుడు
ఏమ సత్కర్తృంబుచేత నెప్పుడును
ఆయాశుగాలిచి యోగ్యులనొందుచుండు
విగత గుణంబైన స్వీయాభర్తృమున
తగలెస్సక్మత పరధర్తృంబుకంటె
శ్రేష్ఠమాను స్వభావసిద్ధకర్తృమును
సిద్ధమైజేయుచుండిన మానవుండు
దోషంబు నొందడెందును పాండురనయి

దోషయంత్రంబు దూష్కమైయున్న
 సహజకర్తమువీడ సాధ్యంబుగాదు
 నిహితములై యున్న నిఖిలకర్తములు
 పొగచేతననలంబు పోలెదోషమున
 నొగకప్పబడియుండె నో యన్యునుండ
 సర్వంబునందు నసంసక్తబుద్ధి
 బర్హును నిర్జింపబడిన చిత్తమున
 ఆశలువర్జించి యాత్మీయకర్త
 రాశిఫలంబు సర్వంబును విడిచి
 పరమనైష్కర్మ్య పావనసిద్ధి నొందు
 పరగసిద్ధిగన్నవాడు బ్రహ్మమును
 ఒండెడి రీతిగా నుత్కృష్టమైన
 బంధురజ్ఞాన సంబంధమౌనిష్ఠ
 సంక్షేపముగ నావచనైలి నెరుగు
 కాంక్షించి మాయావికారంబులేని
 బుద్ధితోయుక్తుడై భూరిష్టైష్యమున
 శుద్ధతగను మనస్సును నిఘ్రుమించి
 వేగంబు శబ్దాది విషయముల్విడిచి
 రాగభిచ్ఛేష భారంబువర్జించి
 విజనస్థలంబును వెదకి గూర్చుండి
 విజితమనోవాక్య విగ్రహుండగుచు

౨౨౦ మోక్షసన్యాసయోగము.

అల్పభోజనుడయి ధ్యానయోగమున
బాల్పొంది వైరాగ్యమును నాశ్రయించి
నేను విరాగిననెడి నహంకృతిని
పూనిన సామర్థ్యమును యోగవశత
నెసగునున్నార్థ ప్రవృత్తిలక్షణము
పొసగిన దగ్బంబు భూరికామమును
చూపట్టు బాహ్యవస్తు పరిగ్రహంబు
కోపంబు విడిచి పోగొట్టంగబడిన
హర్షశ్రమాదుల నలరుచున్న మత
సర్వ పమాత్రమేన్ సంసక్తిగనక
బ్రహ్మసమ్యజ్ఞాన పరమనిష్ఠుండు
బ్రహ్మభావంబును బడయుచున్నాడు
చతురత బ్రహ్మనిష్ఠను గన్నవాడు
సతతంబు నతులితాచ్ఛ మనసుగడగుచు
నష్టవస్తువునకెన్నడు దుఃఖపడడు
తుష్టిగ రానివస్తువు గోరబోడు
సరిచూపు ప్రాణిసంచయమందుగలిగి
పరమమౌనాభక్తి బడయుచున్నాడు
ఎంతటివాడనో ఎవడనోనన్న
ఎంతయు భక్తిమెయిన్ యథార్థముగ
ననునెఱింగెడిని నంజను యథార్థముగ

నను నెఱింగినమీద ననుబ్రవేశించు
 ఎపుడు ప్రాప్యస్థాన మేనయైయుండి
 నిపుణత జేయుచు నిఖిలకర్తముల
 నాయనుగ్రహముచే నాశంబులేక
 యేయెడస్థిరమయి యెసగుచున్నట్టి
 పరమపదంబునుం బడయుచున్నాడు
 పురుషర్షభ వివేక బుద్ధిచేసీవు
 అఖిలకర్తములు నాయంద యర్పించి
 సేఘడ నేనుక్కుప్త సాధనుండవయి
 గరిమతో బుద్ధియోగము నాశ్రయించి
 కరము నాయెడ మదిగలవాడవగుము
 నాయందె యెపుడు మానసముంచుసీవు
 నాయనుగ్రహమున న్సకలదుఃఖముల
 తరియింపగలవిక తర్వాతసీవు
 గరువంబువలన వాక్యము నాది వినక
 పోతివేని నశించిపోదు వర్జునుడ
 ఆతతాహంకార మది యాశ్రయించి
 ఊని యుద్ధము మాన యోచింతువేని
 ఈనీదు నిశ్చయంబెల్ల మిథ్యయగు
 నీస్వభావమె నిన్ను నియమింపగలదు
 స్వస్వభావముచేత జాతమైనట్టి

౨౦. మోక్షసన్యాసయోగము.

స్వీయమా కర్తృంబుచేత కట్టబడి
ఏయెడ నేవేళ నేకర్తమీవు
చేయగా మదిని వాంఛింపకుండెదవా
ఓయగ్జునుండ యోయుక్కృష్టచర్య
అకర్త మజ్ఞత నవశుండవగుచు
చేకొని తప్పక చేయంగగలవు
అనవ శేష జగన్నియామకప్రభువు
అనపాయుడై యెల్ల పాణులయొక్క
హృదయప్రదేశమందె శరీరముల
చెదరకయుండిన జీవులనెల్ల
నిజశక్తినిపుణాతం ద్రిప్పుచునుండు
విజయుండ సాధువివేకంబు గల్గి
పాయక సర్వాత్తభావంబుచేత
అయీశ్వరుని శరణార్థివి గఱు
అయీశ్వరానుగ్రహమున నుత్కృష్ట
మై యొప్పు చిత్తశుద్ధ్యాప్తి వెల్లెదవు
స్థిరమైన పదమునుంజేరియుండెదవు
కురువీర యీతెఱంగున నీకు నిపుడు
కాన గోప్యముకంటె కడుగోప్యమైన
జ్ఞానంబునాచేత సరవి జెప్పబడె
ఈజ్ఞానశాస్త్రంబునెల్ల తెల్లముగ

పృజ్ఞ నాలోచించి రహిని నేసరణి
 తలచుచు నున్నావొ తత్ప్రకారంబు
 'సలుపుము మరిచాల సర్వగోప్యంబు
 ఘనమైన నాదు వాక్యంబాలకింపు
 అనిశంబు నాకు ముఖ్యముగ నిష్ఠుడవు
 ఐతివి నీవనునది యేది కలదో
 బ్రాతినా హేతువువలన నీకొరకు
 హితమును జెప్పెద నిపుడు ఘల్గునుడ
 వ్రతముగ మనసు నాపయి పాదుకొల్పి
 ఎడపకయుండ నాయెడభక్తిగలిగి
 వడిసనుబూజించు వాడవుగమ్ము
 కోరిసంప్రీతినాకు నమస్కరింపు
 ఆదీతి చేసితివేని నిక్కముగ
 నను జెందగలవిక నాకు మిత్రుడవు
 గనుక నీకు సప్రజ్ఞగావెంతు నిజము
 మగుడక సర్వకర్తముల వర్జించి
 జగతి ముఖ్యుని నన్ను శరణార్థివగుము
 తడయక సకల బంధంబులనుండి
 విడిపిరేతునిన్ను బల్విడి దుఃఖపడకు
 వార్తవైఖరి జ్ఞానవర్తనించెలియ
 కీర్తింపబడిన యీగీతాశయంబు

౨౨౪ మోక్షసన్న్యాస యోగము.

అడరందపములేని యతనికింభ క్తి
విడిచినవానికిన్ వినసివానికిని
అకటనాయెడ ససూయపడువానికిని
ఒకయప్పుడేనియు నుపదేశముడుగు
ఒసర నెవ్వడు గోప్య ముత్కృష్టమగుచు
దనరు నీగీతాభిధాన శాస్త్రంబు
తెలివి గల్గుటకై మదీయభక్తులకు
దెలుపునోవా డస్తదీయమైనట్టి
పరమభక్తినిజేసి బడయునునన్నె
నరులందు వానికన్ననొకండు నాకు
ప్రియముజేసెడివాడు పృథివిలోలేడు
ప్రియతముండును భావివేశయిందైన
వానికంటె పరుండు వసుధకాంచోడు
మానుగ నెవడు ధర్మసమేతమైన
మనల యీసంవాద మానితంబైన
పనితసద్గ్రంథంబు పఠియింపగలడొ
ఆజనుచే జ్ఞానయజ్ఞంబుచేత
పూజితుడను నాదు భువిలోననేను
అనిమది నానిశ్చయంబర్జునుండ
జనుడెవ్వడతులిత శ్రద్ధతోగూడి
అనసూయకై యిష్టహాగ్రంథమెల్ల

వినునో వాడును సర్వ వృజినముక్తుడయి
 పుణ్య కర్త మొనర్చు పురుషులుపొందు
 పుణ్యలోకంబుల పొందుచున్నాఁడు
 ఇట్టిట్లు గదలని యేకాగ్రమతని
 ఇట్టి గీతాశాస్త్రమెల్ల నీచేత
 వినబడియెంగదా విజయుడానీదు
 అనుపమాజ్ఞత మూలమైన మోహంబు
 మ్మానుముట్టగల్గితమై పోయెనాయేమి
 అనుడు శ్రీకృష్ణుని కర్జునుండనియె
 జలజనాభ భవత్ప్రసాదంబువలన
 అలమిన యవివేక మంతయుపోయె
 తెలివిఘటించె సందియమెల్లదీరె
 తెలిసి నీవాక్యంబు తెఱగుచేసెదను
 అనుచు క్రీడి మురారి కనియెనిబ్బంగి
 అని ధృతరాష్ట్రుని కాసంజయుండు
 వినిపించిమరియు నివ్వధమునంబలికె
 అనఘుండ యారీతి హరిధనంజయుల
 పులకార్కకురోత్పత్తి మూలమద్భుతము
 న్నలలితంబగు నిట్టి సంవాదమేను
 వాసిగవింటి పావనతనుగంటి
 వ్యాసప్రసాదంబు వలన ననంగ

౨౨౬ మోక్షసన్యాస యోగము.

శ్రీగలదివ్యదృష్టి ప్రాప్తివలన
యోగాభిధానంబు నుత్కృష్టమైన
ఈరహస్యము తానె యీశ్వరుండగుచు
ఈరీతిబలుక యోగేశ్వరుండైన
వాసుదేవునినుండి ప్రత్యక్షముగను
దోసదుర్దోలగ ముందుగనేనువింటి
జనపాలవర మహాశ్చర్య దాయకము
అనఘమైనట్టి కృష్ణార్జునులకును
జరిగిన యీదృశ సంవాదమెల్ల
స్తరియించి స్తరియించి మాటిమాటికిని
ఎఱిమిబొందుచునుంటి ధృతరాష్ట్రధూప
అలఘు తరాశ్చర్యమైన శ్రీకృష్ణు
వరవిశ్వరూపంబు భావంబునందు
స్తరియించి స్తరియించి మరియులెస్సగను
ధ్యానించి ధ్యానించి అధికవిస్తయము
మానసంబునగంటి మాటమాటికిని
పులకాంకురంబులు బొడముచున్నయవి
అలఘు యోగేశ్వరుండైన కృష్ణుండు
ఏపక్షమందున నెసగుచుండెడినో
ఏపక్షమందు మహేష్వాసధరుడు
అర్జునుండుండునో ఆపక్షమందు

ఉర్జితసంపత్తి ఉరువిజయంబు
 చిత్తరైశ్వర్యంబు స్థిరమైననీతి
 బరగు నంచును నాదు పరమనిశ్చయము
 అనుచుగీతాశాస్త్ర మాసంజయుండు
 వినిపించె ధృతరాష్ట్ర విభవకికరణి
 ధర్మము ప్రపురసుందరి కటాక్షమున
 నరయ శ్రీసూర్యనారాయణపుత్ర
 వనజాక్షమిత్ర శివత్సనగోత్ర
 కనిచింద్రకంఠి వేంకటశాస్త్రికృతము
 రమహరిసూక్తి తరంగిణియందు
 అమరెడు మోక్ష సన్యాస యోగంబు
 అనునిది పదునెన్నిదవ తరంగంబు
 దనర నీకిది యర్పితంబానుగాత
 తరణిందు పంచభూతంబులు నెంత
 వరకుండునో యంశవరకు నీకృతయు
 స్థిరతనుండునుగాక క్షితిలోకమందు
 పరమ కారుణ్యోక పావనశ్లోక
 నిహితాహితానీక నిర్మలాలోక
 గృహరాజతేజ వేంకటశైలపాల.

సం పూ ర్ణ ము.

10223

